

T.C.
KUZEYDOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI
(KUDAKA)

İÇİNDEKİLER

1

8

... GİRİŞ

**2023 YILI
ÇALIŞMA
PROGRAMI**

TRA1

2022

2.	SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR.....	12
2.1.	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (TURSOP)	12
2.1.1.	Amaç	12
2.1.2.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	13
2.1.3.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	17
2.1.4.	Proje ve Faaliyetler.....	18
2.1.5.	Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	20
2.1.6.	Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	20
2.1.7.	İzleme ve Değerlendirme	21
2.2.	TRAI DÜZEY 2 BÖLGESİ'NDE ET, SÜT VE ARICILIK SEKTÖRLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (ESASSOP)	23
2.2.1	Amaç	23
2.2.2.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	23
2.2.3.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	26
2.2.4.	Proje ve Faaliyetler.....	28
2.2.5.	Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	32
2.2.6.	Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	33
2.2.7.	İzleme ve Değerlendirme	33
2.3.	TABİİ KAYNAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (TAKSOP)	35
2.3.1.	Amaç	35
2.3.2.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	35
2.3.3.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	37
2.3.4.	Proje ve Faaliyetler.....	38
2.3.5.	Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	42
2.3.6.	Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	42
2.3.7.	İzleme ve Değerlendirme	42
3.	KURUMSAL GELİŞİM.....	44
3.1.	Faaliyetler.....	44
3.1.1.	İşbirliği ve Koordinasyon.....	44
3.1.2.	Kapasite Geliştirme	44
3.1.3.	Tanıtım Faaliyetleri	48
3.1.4.	Diğer Proje ve Faaliyetler.....	49
4.	YEREL KALKINMA FIRSATLARI	52
4.1	Araştırma, Analiz ve Raporlama.....	52
4.1.1	Bölgesel Girdi Çıktı Analizleri.....	52
4.1.2	Bölge Planı Tasarımı, Basımı ve İlgili Diğer Giderler	53

4.2. Kapasite Geliştirme.....	54
4.2.1. İstihdam Garantili Eğitim Programı	54
4.3. Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri.....	59
4.3.1. Erzurum Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri	59
4.3.2. Erzincan Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri	65
4.3.3. Bayburt Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri	69
4.4. Ajans Destekleri.....	71
4.4.1. Ajansın Geçmiş Yıllara Ait Mali Destek, Teknik Destek, GÜdümlü Proje Desteği ve Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı Uygulamaları	71
4.4.2. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	74
4.4.3. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	77
4.4.4. 2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı	80
4.4.5. 2023 Yılı Fizibilite Desteği Programı	83
4.4.6. 2023 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	85
4.4.7. Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı.....	87
5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	87
6. EKLER.....	89
KAYNAKÇA.....	89
EK 1/B Ön Fizibilite Konusu Proje Önerileri Listesi.....	99
EK1/D Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu	104
EK 1/E Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu.....	105

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: SOP'lar Kapsamında PTÇ Yöntemiyle Yürütülen Destek Programları	9
Tablo 2: Erzurum'a Gelen Turist Sayısı.....	16
Tablo 3: TURSOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	17
Tablo 4: TURSOP Sonuç Göstergeleri	18
Tablo 5: TURSOP Faaliyetleri 2023 Yılı Zaman Planlaması	20
Tablo 6: TURSOP 2023 Yılı Faaliyetleri Bütçe Tablosu.....	21
Tablo 7: ESASSOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri.....	26
Tablo 8: ESASSOP Sonuç Göstergeleri.....	27
Tablo 9: ESASSOP Faaliyetleri 2023 Yılı Zaman Planlaması.....	32
Tablo 10: ESASSOP 2023 Yılı Faaliyetleri Bütçe Tablosu.....	34
Tablo 11: TAKSOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	37
Tablo 12: TAKSOP Sonuç Göstergeleri	38
Tablo 13: TAKSOP Faaliyetleri 2023 Yılı Zaman Planlaması	42
Tablo 14: TAKSOP 2023 Yılı Faaliyetleri Bütçe Tablosu	43
Tablo 15: Kurumsal Gelişim İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	44
Tablo 16: Kurumsal Gelişim İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri Bütçe Tablosu.....	44
Tablo 17: 2023 Yılı Hizmet içi Eğitim Programı.....	45
Tablo 18: Kurumsal Gelişim Kapasite Geliştirme Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri.....	47
Tablo 19: Kurumsal Gelişim Kapasite Geliştirme Faaliyetleri Bütçe Tablosu	47
Tablo 20: Kurumsal Gelişim Kapasite Geliştirme Faaliyetleri Bütçe Tablosu	49
Tablo 21: Kurumsal Gelişim Tanıtım Faaliyetleri Bütçe Tablosu	49
Tablo 22: Kurumsal Gelişim Diğer Proje ve Faaliyetler Çıktı Göstergeleri	50
Tablo 23: Kurumsal Gelişim Diğer Proje ve Faaliyetler Bütçe Tablosu.....	51
Tablo 24: Bölgesel Girdi Çıktı Analizleri Çıktı Göstergeleri.....	52
Tablo 25: Bölgesel Girdi Çıktı Analizleri Bütçe Bilgileri.....	52
Tablo 26: Bölge Planı Tasarımı, Basımı ve İlgili Diğer Giderler Çıktı Göstergeleri.....	53
Tablo 27: Bölge Planı Tasarımı, Basımı ve İlgili Diğer Giderler Bütçe Bilgileri.....	53
Tablo 28: YKF İstihdam Garantili Eğitim Programı Çıktı Göstergeleri	56
Tablo 29: YKF İstihdam Garantili Eğitim Programı Bütçe Bilgileri	56
Tablo 30: YKF Beceri Geliştirme Programı Çıktı Göstergeleri.....	58
Tablo 31: YKF Beceri Geliştirme Programı Bütçe Bilgileri.....	59
Tablo 32: YKF Erzurum Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	63
Tablo 33: YKF Erzurum Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Bütçe Bilgileri	64
Tablo 34: YKF Erzincan Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	67
Tablo 35: YKF Erzincan Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Bütçe Bilgileri	68
Tablo 36: YKF Bayburt Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri	70
Tablo 37: YKF Bayburt Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Bütçe Bilgileri	70
Tablo 38: Geçmiş Yıllara Ait Program Uygulamalarına İlişkin Kalan Ödemeler	71
Tablo 39: 2020-2022 SOGEP Projeleri Toplam Destek Tutarları	72
Tablo 40: 2020-2022 CMDP Projeleri Toplam Destek Tutarları.....	74
Tablo 41: YKF RESEF Çıktı Göstergeleri.....	76
Tablo 42: YKF RESEF Sonuç Göstergeleri.....	77
Tablo 43: YKF RESEF Bütçe Bilgileri.....	77
Tablo 44: YKF RESEF2 Çıktı Göstergeleri.....	79
Tablo 45: YKF RESEF2 Sonuç Göstergeleri.....	79
Tablo 46: YKF RESEF2 Bütçe Bilgileri.....	80
Tablo 47: YKF SEYİF Çıktı Göstergeleri.....	82
Tablo 48: YKF SEYİF Sonuç Göstergeleri.....	83
Tablo 49: YKF SEYİF Bütçe Bilgileri.....	83

Tablo 50: YKF İstihdam Garantili Eğitim Programı Bütçe Bilgileri	84
Tablo 51: 2023 Yılı FZD Programı Bütçe Bilgileri	84
Tablo 52: 2023 Yılı SOGEP Çıktı Hedefleri.....	86
Tablo 53: SOGEP 2022 ve 2023 Bütçe Bilgileri.....	86

YÖNETİCİ ÖZETİ/SUNUŞ

Ajansımızın 2023 yılı faaliyetleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Kalkınma Ajansları 2023 Yılı Çalışma Programı Hazırlama Usul ve Esasları çerçevesinde planlanmaktadır. Bu çerçevede Sonuç Odaklı Program uygulamaları devam edecek olup uygulama süresi 2021 yılında başlayan Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TURSOP), TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (ESASSOP) ve Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı'na (TAKSOP) yönelik faaliyetlerin 2023 yılında devam ettirilmesi ve söz konusu SOP'lar kapsamında uygulanan faaliyetlerle birlikte bölgede önemli kazanımların elde edilmesi planlanmaktadır.

Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TURSOP) kapsamında bölgenin turizm sektöründe farklılaşan ve değer oluşturan ürün ve hizmetlerin geliştirilmesi, pazarlanması ve sunuma hazır hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda bölgesel değerlerin geliştirilmesine ve tanıtımına yönelik faaliyetler, mali destek ve teknik destek programları çerçevesinde desteklenen turizm projelerinin yürütülmesi, bölgesel gelişmeye katkı sağlayacak ve genç istihdamını artıracak yeni turizm proje ve faaliyetlerinin başlatılması öngörülmektedir.

TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (ESASSOP) kapsamında bölgede et, süt ve arıcılık sektörlerinden elde edilen gelirin ve bu sektörlerdeki katma değer artırılması amaçlanmaktadır. ESASSOP çerçevesinde sektörde ürün ve hizmet çeşitliliğinin ve kalitesinin artırılmasına, pazarlama becerilerinin geliştirilmesine, genç istihdamının artırılmasına yönelik proje ve faaliyetlerin yürütülmesi ve desteklenmesi öngörülmektedir. Ayrıca sektörde beşeri sermayenin geliştirilmesi için teknik destek verilmesi planlanmaktadır.

Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TAKSOP) TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde bulunan tabii kaynakların etkin kullanımının sağlanması, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesinin teşvik edilmesi, bölgenin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve sektördeki firmaların ulusal/uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılması amacıyla yürütülmektedir. TAKSOP çerçevesinde özellikle ihracat potansiyelini arttırabilecek nitelikte mali destek projelerinin desteklenmesi, sektörde insan kaynaklarının geliştirilmesine ve genç istihdamının artırılmasına yönelik teknik destek sağlanması öngörülmektedir.

Ajansın kurumsal kapasitesinin artırılması açısından ihtiyaç duyulan çalışmalara Kurumsal Gelişim başlığı altında yer verilmiştir. Kurumsal Gelişim kapsamında Ajansın

kurumsallaşmasını destekleyecek faaliyetlerin yanı sıra Ajans personeline yönelik eğitim faaliyetleri, bilgi ve tecrübe paylaşımı toplantılarına katılım sağlanması, basın ve medya ilişkilerinin geliştirilmesi, Yönetim Kurulu toplantılarının organize edilmesi gibi faaliyetler gerçekleştirilecektir.

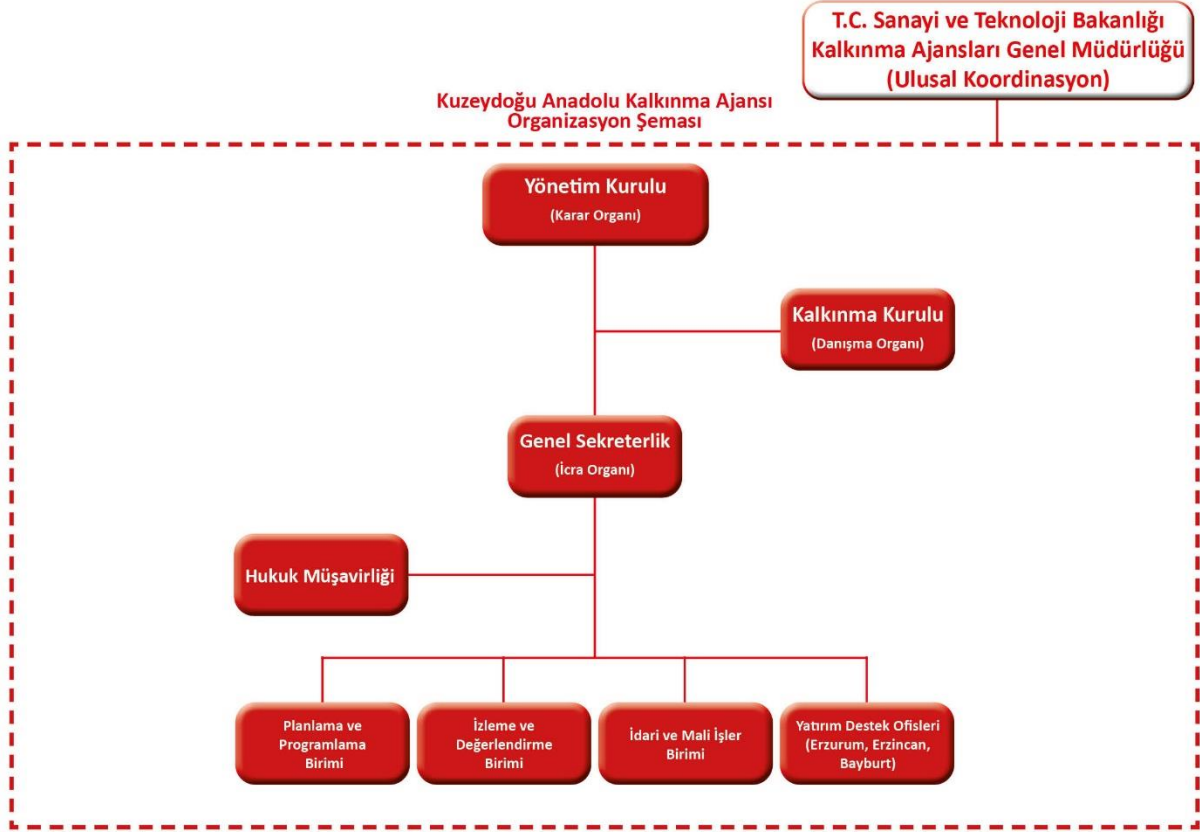
Sonuç Odaklı Programlar ve Kurumsal Gelişim başlıkları kapsamında değerlendirilmeyen ancak bölge kalkınması açısından önem arz eden çalışmalar Yerel Kalkınma Fırsatları olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda yapılacak başlıca faaliyetler Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı ve Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı gibi Bakanlık koordinasyonunda yürütülen ve bölgesel gelişmeye önemli düzeyde hizmet etme potansiyeli taşıyan programlar kapsamında yeni projelerin geliştirilmesi, mevcut projelerin uygulama süreçlerinin öngörülen çıktıları üretecek şekilde devam ettirilmesi, yatırım destek faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi, Fizibilite Desteği Programlarının yürütülmesidir.

Ajansımız, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda faaliyetlerini yürütmektedir. Bakanlık tarafından Kalkınma Ajansları ve Bölge Kalkınma İdareleri için ortak bir tema belirlenmektedir. Bu kapsamda 2022-2023 yılları teması “Genç İstihdamı” olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda oluşturulmuş olan uygulama çerçevesi kapsamında bölgemizde gençlerin aktif bir şekilde istihdama katılımının sağlanmasına yönelik faaliyetlerin de Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

1. GİRİŞ

22.11.2008 tarih ve 27062 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinden sorumlu olmak üzere kurulan Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2010 yılı itibarıyla faaliyetlerine başlamıştır. Ajansın organizasyon şeması aşağıda yer alan Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1: Ajans Organizasyon Şeması

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2023 yılı Çalışma Programı (ÇP), 4 No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 184’üncü maddesinde “Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, bölgesel gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak” olarak belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere, aynı Kararnamenin 194/1-a ve 196/1-b maddeleri ile Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 21’inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, 2023 yılı faaliyetlerini TRA1 Düzey 2 Bölge Planı (2014-2023), ulusal ölçekli plan ve stratejik dokümanlar ile bölge açısından

potansiyel arz eden alanlar esas alınarak belirlenen Sonuç Odaklı Programlar, Kurumsal Gelişim ve Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında gerçekleştirilecektir.

2021-2023 dönemini kapsayacak şekilde uygulanan Sonuç Odaklı Programlar çerçevesinde 4 adet Finansman Desteği ve 2 adet Küçük Ölçekli Altyapı Programı yürütülmesi öngörülmüştür. Finansman Desteği programlarının ilk üçü Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı (RESEF), Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2 (RESEF2) ve Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı (SEYİF) adları altında uygulanmakta olup 2022 yılı sonu itibarıyla söz konusu programların değerlendirme süreçlerinin tamamı sona ermiştir. İlgili programlar kapsamında izleme ve ödeme süreçleri 2023 yılında sürecektir. Söz konusu programlara 2023 yılı bütçesinden de ödenek tahsisi öngörüldüğünden RESEF, RESEF2 ve SEYİF Programlarına 2023 yılı Çalışma Programı'nın SOP bölümlerinde yer verilmiştir. Ayrıca 2023 yılında Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2 (SEYİF2) için proje teklif çağrısına çıkılması, projelerin başvuru ve değerlendirmelerinin 2023 yılında tamamlanması, yıl içerisinde sözleşmelerin imzalanması ve proje uygulama süreçlerinin başlatılması öngörülmektedir.

Sonuç Odaklı Programlar kapsamında yürütülmesi planlanmış olan Küçük Ölçekli Altyapı Programlarından Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı (REKABET) ve Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı-2'nin (REKABET2) de benzer şekilde değerlendirme süreçleri sona ermiş olup izleme ve ödeme süreçleri 2023 yılında sürecektir. Bununla birlikte REKABET ve REKABET2 programları kapsamında ödenek tahsisi 2022 yılı itibarıyla sona ermiş olup ilgili programlar için 2023 yılında yapılması planlanan ödemelere 2023 yılı Çalışma Programı'nın YKF başlığı altında "Geçmiş Yıllara Ait Program Uygulamalarına İlişkin Kalan Ödemeler" başlıklı tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1: SOP'lar Kapsamında PTÇ Yöntemiyle Yürütülen Destek Programları

Program Adı	Kısaltması	Programın Öngörülen Toplam Bütçesi	Programın 2023 Yılı Bütçesi (TL) ¹	Aşaması
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi	RESEF	9.600.000,00	3.100.000,00	İzleme / Değerlendirme / Ödeme Süreçleri Devam Etmektedir.

¹ Programın 2023 Yılı Bütçesi olarak Tablo 1'de belirtilen tutarlar ilgili programlara 2023 yılında aktarılacak **ödenekleri** ifade etmekte olup söz konusu programlar kapsamında 2023 yılında Ajansın yapacağı **ödemeleri** ifade etmemektedir. Ajansın 2023 yılında programlar bazında yapmayı öngördüğü ödemeler SOP ve YKF başlıkları altında belirtilmektedir.

Finansman Desteği Programı				
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	RESEF2	15.000.000,00	7.000.000,00	İzleme / Değerlendirme / Ödeme Süreçleri Devam Etmektedir.
Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı	SEYİF	15.000.000,00	5.944.094,52	İzleme / Değerlendirme / Ödeme Süreçleri Devam Etmektedir.
Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı	REKABET	33.084.913,61	-	İzleme / Değerlendirme / Ödeme Süreçleri Devam Etmektedir.
Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı-2	REKABET2	24.559.391,89	-	İzleme / Değerlendirme / Ödeme Süreçleri Devam Etmektedir.
Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2	SEYİF2	10.000.000,00	10.000.000,00	Program için teklif çağrısına çıkılacak, proje başvuru, değerlendirme, sözleşme süreçleri yürütülecektir.

SOP'lar kapsamında Proje Teklif Çağrısı yöntemiyle gerçekleştirilen ve 2023 yılında bütçe tahsisi öngörülen destek programlarına ilişkin genel bilgiler şu şekildedir:

Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı (RESEF)

Bölgede faaliyet gösteren kooperatifler ile kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilere yönelik Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı uygulanmaktadır. Programın genel amacı "Bölgede girişimciliğin geliştirilmesi ve mevcut işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücünün artırılması" olup özel amacı ise "Bölgede et-süt-arıcılık, tabi kaynaklar ve turizm sektörlerinde faaliyet gösteren işletmeler ile imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde ihtiyaç duyulan fiziki ve teknolojik altyapının oluşturulması veya iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun katma değeri yüksek üretim yapılması, ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması" olarak öngörülmüştür.

Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2 (RESEF2)

2021 yılında Bölgede faaliyet gösteren kooperatifler ile kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilere yönelik Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2'ılan edilmiştir. Programın değerlendirme süreci 2021 yılında başlatılmış olup 2022 yılı başında bu süreç sonuçlandırılmıştır. Proje uygulama süreçleri 2022 yılında başlamış olan programın genel amacı “Bölgede girişimciliğin geliştirilmesi ve mevcut işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücünün artırılması” olup özel amacı ise “Bölgede et-süt-arıcılık, tabi kaynaklar ve turizm sektörlerinde faaliyet gösteren işletmeler ile imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde ihtiyaç duyulan fiziki ve teknolojik altyapının oluşturulması veya iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun katma değeri yüksek üretim yapılması, ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması” dır.

2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı (SEYİF)

Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı, bölgede öne çıkan ve bölge ekonomisi için önemli bir potansiyele sahip sektörlerin geliştirilmesine yönelik yatırımların desteklenmesi ile bölge ekonomisinin geliştirilmesine, sektörel fiziki ve teknolojik altyapının yenilenmesine, verimliliğin yükseltilmesine ve bölgenin rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Programın özel amacı TRA1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı'nda belirlenen öncelikli müdahale alanlarına hizmet edecek şekilde kurgulanmıştır. Program, Bölge Planı'nda yer alan; üreticinin teknik kapasitesinin ve niteliğinin artırılması, bölgenin dış ticaret kapasitesinin geliştirilmesi, bölgede markalaşma kültürünün geliştirilmesi ve marka ürünler oluşturulması, bölge için alternatif pazar ağlarının ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi, bölgede girişimciliğin ve girişim sayısının artırılması tedbirleri ile de doğrudan örtüşmektedir.

Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2 (SEYİF2)

Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı, yenilik ve istihdam odaklı girişimciliğin geliştirilmesi ile mevcut işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücünün artırılmasını hedeflemektedir. Programın özel amacı “Et-süt-arıcılık ve tabi kaynaklar sektörlerinde faaliyet gösteren işletmeler ile imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde ihtiyaç duyulan fiziki ve teknolojik altyapının geliştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun katma değeri yüksek üretim yapılması ve genç istihdamının artırılması” şeklinde belirlenmiştir.

Güdümlü Proje Desteği (Ergan Dağı Tatil Köyü Güdümlü Projesi)

Doğa sporları ve kış turizmi bakımından zengin bir potansiyele sahip Erzincan ilinde yer alan Ergan Dağı Kış Turizm Merkezinde konaklama altyapısının geliştirilmesi amacıyla bungalow temalı (ev ve resepsiyon) bir tatil köyü yapılmasını kapsamaktadır.

Proje faaliyetlerinin uygulanması ile birlikte Ergan Dağında turizm faaliyetleri zenginleştirilecek ve bu sayede tesisin/merkezin 12 ay (tüm yıl) boyunca hizmet sunma kabiliyeti artırılmış olacaktır. Projenin uygulanması sayesinde, hem Ergan Dağındaki mevcut tesislerin kullanım süresi uzatılacak hem de Erzincan'da yaşayan veya turist olarak ziyaret etme potansiyeli olan ziyaretçilere/sporculara zamanlarını geçirebilecekleri yeni rekreasyon alanlarının sunulması sağlanacaktır.

Projenin özel amacı; Ergan Dağı Kış Turizm Merkezinin turizm altyapısını iyileştirmek, dağın 12 ay boyunca turizm amacıyla kullanılmasını sağlamak, turistlerin konaklama ihtiyaçlarını karşılamak ve aynı zamanda dağın ulusal ve uluslararası arenada tanıtımını sağlamaktır. Proje sayesinde doğa sporları ve kış turizmi bakımından zengin bir potansiyele sahip Erzincan Ergan Dağı Kayak Merkezi alanında turizm faaliyetleri zenginleştirilecektir. Ayrıca dağdaki tesislerin kullanım süresi uzatılacak olup Erzincan'da yaşayan veya turist olarak gelme potansiyeli olan ziyaretçilere yeni rekreasyon alanlarının sunulması sağlanacaktır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (TURSOP)

2.1.1. Amaç

2.1.1.1. Genel Amaç

Bölgenin turizm sektöründe farklılaşan ve değer oluşturan ürün ve hizmetleri geliştirmek, pazarlamak ve sunuma hazır hale getirmek

2.1.1.2. Özel Amaçlar

- 1. TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde turizm sektörünün hizmet kalitesini ve hizmet çeşitliliğini artırmak**
- 2. TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin turizm sektörüne yönelik tanıtım, pazarlama ve destinasyon markalaşması çalışmalarını yapmak**
- 3. TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin turizm kapasitesinin artırılabilmesi amacıyla yeni özel sektör yatırımlarını bölgeye çekmek ve sektöre yönelik girişimciliği geliştirmek**

2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Turizm; döviz geliri kazandırması nedeniyle cari açığı kapatmaya hizmet etmesi, birçok yan sektörü etkilemesi, emek yoğun özellik taşıması, nitelikli işgücünün yanı sıra görece daha az nitelikli işgücünün de istihdamına olanak tanınması gibi nedenlerle bölgesel ve ulusal kalkınma açısından önemli bir sektör konumundadır. Bununla birlikte turizm sektörünün genel olarak mevsimsel nitelik taşıması, pandemi vb. dönemsel gelişmelerden etkilenme oranının yüksek olması gibi olumsuz yönleri de bulunmaktadır.

TRA1 Bölgesi'nde turizm sektörü kış turizmi odaklı olmaktan çıkıp dört mevsime yayılma eğilimi göstermektedir. Palandöken eksenli kış turizmi, bölgede yabancı turisti de çeken başlıca turizm unsurudur. Bununla birlikte Erzurum'da Ajansın vizyonu ve yönlendirmelerinin de katkısıyla sporcu kamp altyapısı geliştirilmiş olup bu sayede turizmin bölgede dört mevsime yayılması adına önemli bir mesafe katedilmiştir.

TRA1 Bölgesi'nde farklı turist profillerine hitap edilebilmesi açısından turizm sektöründe çeşitliliğin sağlanması önem arz etmektedir. Bu doğrultuda Ajans bölgenin hemen hemen her ilçesinde turizm altyapısının geliştirilmesine katkı sağlayacak proje ve faaliyetler uygulamış ve bu tür faaliyet ve projeleri desteklemiştir. Bu sayede bölgenin görsel açıdan daha çekici bir hale gelmesine katkı sağlanmış, turizmde alternatif aktivite ve rotaların oluşturulması adına da önemli kazanımlar elde edilmiştir.

Toplumların sosyal ve kültürel gelişiminde önemli yer tutan sektör, yaşam kalitesinin yükseltilmesinde de etkilidir. Bilindiği üzere TRA1 Düzey 2 Bölgesi; ekonomisi, gelişmişlik düzeyi ve altyapısı bakımından büyüme ve çevresine hizmet sunma potansiyeli taşımaktadır. Bu potansiyelin geliştirilmesi hususunda turizm bölge için büyük önem arz etmektedir. Turizmin sahip olduğu yapısal özellikler sektörün birçok farklı alanda istihdam potansiyeli barındırmasına sebep olmakta, bu yönüyle de turizm diğer sektörlerden ayrılmaktadır. Sektör, kendisinden kaynaklanan ve ona bağımlı iş kolları oluştururken bir yandan da ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetleri sağlayarak kendini besleyen alanlarda istihdam fırsatları doğurmaktadır.

Türkiye'de nüfusun önemli bir bölümü hizmetler sektöründe çalışmaktadır. TÜİK 2021 verilerine göre Türkiye'de istihdamın %55,3'ü hizmetler sektöründedir. TRA1 Bölgesi'nde de bu oran Türkiye ortalamasına yakın olup 2021 yılı için %55,5'tir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan, Turizmin Büyüme ve İstihdam Üzerindeki Etkilerine yönelik 2021 tarihli bir çalışmaya göre %10 düzeyinde bir turizm şoku GSYİH üzerinde yaklaşık %1 oranında etkiye sahip olmaktadır (Çelgin, Gökcü, Gül, & Kazdal, 2021). Aynı çalışmaya göre

turizmin GSYİH üzerindeki payı yaklaşık %3'tür. Bu oranın hesaplanmasında yalnızca seyahat gelirleri dikkate alınmış olup turizmin seyahat sektörü haricinde de diğer hizmet sektörleri üzerinde önemli etkileri mevcuttur. Bu açıdan, turizm sektöründe gerçekleştirilecek atılımın bölgesel kalkınma bakımından önemli kazanımların ortaya çıkmasını sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC) verilerine göre 2019 yılında turizm sektörü dünyada ekonomik gelirin %10,3'ünü oluşturmuştur. Pandeminin etkisiyle bu oran 2020 yılında %5,3'e düşmüş, 2021 yılında ise %6.1 olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılından itibaren tekrar 2019'daki oranlara ulaşılabilceğini öngörmek mümkündür. Yine WTTC verilerine göre dünyada turizm sektörü 2019 yılında 333 milyon iş üretmiş olup üretilen her 10 işin 1'i turizm sektöründedir. 2020 yılında 271 milyona düşen toplam turizm istihdamı 2021 yılında 289 milyona çıkmıştır. Türkiye'de ise 2021 yılında seyahat ve turizmin GSYİH içindeki oranı WTTC tarafından %7.3 olarak, toplam sektör büyüklüğü ise 59,3 milyar USD olarak hesaplanmıştır (WTTC, 2022).

Bölgemiz tarihi ve kültürel değerleri; ev sahipliği yaptığı kış, sağlık, spor ve alternatif turizm türleri; termal kaynakları ve avantajlı konumu nedeniyle çok yönlü ve oldukça geniş bir yelpazede değer ve varlık potansiyeli sunmaktadır. Bölgede turizmin insanlara daha fazla istihdam ve geçim imkânı sunabilen ve ayrıca diğer sektörleri de destekleyen lokomotif bir sektör haline gelmesi hedeflenmekte, bölgenin turizmde öne çıkan bir destinasyon olması adına da çalışmalar sürdürülmektedir.

2012-2023 döneminde uygulanmak üzere 2011 yılında yayınlanan "Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi İnovasyona Dayalı Bölgesel Turizm Stratejisi ve Eylem Planı"nda bölgeye ait 430 turizm varlık ve değeri tespit edilmiştir. Turizmden elde edilen gelirin artırılması tüm bu çeşitlilik ile farklı turizm tiplerinin ve sektörde istihdam edilen insan kaynağının geliştirilmesine bağlıdır. Temelde bir hizmet endüstrisi olan turizm sektörü; insan ilişkileri, iletişim ve hizmet sunum becerileri üzerine kuruludur. Destinasyonların olumlu reklamlarının ve olumsuz yönlerinin çok hızlı şekilde ve küresel boyutta yayılabildiği dikkate alındığında, sektörde çalışan her seviyedeki insan gücünün nitelik ve becerilerinin daha ileri bir seviyede olması için stratejide belirlenen öncelikli proje konularının uygulamaya konulması hedeflenmektedir.

Bölgenin en büyük ili olan Erzurum'a, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden alınan verilere göre 2021 yılında 18.263'ü yabancı olmak üzere toplam 403.481 turist gelmiştir. 2022 yılının ilk altı

ayında şehre 19.027 yabancı turist gelmiş olup yabancı turist sayısında önemli bir artış gözlemlenmektedir. Bununla birlikte pandemi öncesi dönemle kıyaslama yapıldığında hem yerli hem de yabancı turist sayısı açısından 2019'daki rakamların henüz uzağında olduğu görülmektedir. 2020'ye göre 2021'de başlayan toparlanmanın 2022'de artacağı, 2023'ten itibaren 2019 rakamlarına dönüşün mümkün olabileceği değerlendirilmektedir. Yerli ve yabancı turistlerin geceleme sayılarına bakıldığında ise pandeminin turistlerin geceleme sayılarını olumlu yönde etkilediği göze çarpmaktadır. 2019 yılında ortalama 1,59 olan geceleme sayısı 2020 ve 2021 yıllarında 1,74 olarak gerçekleşmiş, 2022 yılının ilk altı ayında ise bu değer 1,82 olmuştur.

Tablo 2: Erzurum’a Gelen Turist Sayısı

	2019	2020	2021	2022 (ilk 6 ay)
Yabancı Turist Sayısı	57.511	7.260	18.263	19.027
Yerli Turist Sayısı	590.436	324.180	385.218	203.170
Toplam	647.947	331.440	403.481	222.197

TURSOP Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinden oluşan TRA1 Bölgesi’nin mevcut turizm potansiyelinin harekete geçirilmesi, yerel halkın turizm gelirlerinden daha fazla pay alması ve sektörde istihdam edilen kişi sayısının ve niteliğinin artırılması için turizmin tüm alt sektörleriyle geliştirilmesine yönelik olarak kurgulanmıştır. **On Birinci Kalkınma Planı**’nda; turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi vurgulanan hususlar arasında yer almaktadır. TURSOP kapsamında Türkiye Turizm Stratejisi 2023, TRA1 Düzey 2 Bölge Planı ve Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi İnovasyona Dayalı Turizm Stratejisi ve Eylem Planı gibi ulusal ve bölgesel kaynakları referans alarak TRA1 Düzey 2 Bölgesi’ndeki öncelikli turizm alanlarında (kış, kültür, doğa-macera, sağlık), farklılaşan ve değer oluşturan turizm ürünlerinin geliştirilmesi, pazarlamaya ve sunuma hazır hale getirilmesi; turizm değerlerinin yurt içinde ve yurt dışında etkin şekilde tanıtımının, pazarlanmasının ve destinasyon markalaşmasının sağlanması; turizm değer zincirinde özel sektörün, girişimciliğin ve insan kaynağının geliştirilmesi ve sektöre genç istihdamın katılım oranının artırılması; çevre bölgeler ve merkezler ile tematik turizm koridorlarının oluşturulması adına çalışmaların yürütülmesi hedeflenmektedir.

Ön Risk Değerlendirmesi

TURSOP’un uygulanması kapsamında karşılaşılabilecek muhtemel riskler şunlardır:

- (1) Bölgenin sunuma ve pazarlamaya hazır hâle getirilen kış, spor, sağlık ve alternatif turizm değerlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde yeterince öne çıkarılamaması ve tanıtılamaması
- (2) Küresel ısınma nedeniyle kış sezonunun kısalması riski
- (3) Pandemi sonrasında gerçekleşen talep değişimlerine cevap verilememesi

- (4) Deprem, sel, yangın, çığ, toprak kayması gibi genel nitelikli doğal afetler; genel salgın hastalıklar gibi mücbir sebep teşkil edecek hususlar, bu ve mevzubahis diğer olası sebeplerle ekonomik ve mevsimsel krizlerin ortaya çıkması

2.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 3: TURSOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölgenin turizm değerlerinin tanıtımına yönelik düzenlenen etkinlik sayısı	Adet	3	Ajans Sosyal Medya Paylaşımları, Basın Haberleri, Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri (Teknik Destek Programı)	Eğitime katılan kişi sayısı	Kişi	50	Eğitim Katılım Çizelgeleri, Teknik Destek Nihai Raporları
Ajans Destekleri (Teknik Destek Programı)	Düzenlenen eğitim sayısı	Adet	3	Eğitim Katılım Çizelgeleri, Teknik Destek Nihai Raporları
Ajans Destekleri (Teknik Destek Programı)	Danışmanlık hizmeti verilen kurum/kuruluş sayısı	Adet	3	Teknik Destek Nihai Raporları
Ajans Destekleri (RESEF, RESEF 2, SEYİF)	Finansman desteği sağlanan proje sayısı	Adet	12	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS Verileri
Ajans Destekleri (Güdümlü Proje Desteği)	Güdümlü Proje Desteği sağlanan proje sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS Verileri

Tablo 4: TURSOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1,2,3	Bölgeyi ziyaret eden turist sayısındaki artış	Yüzde	20	Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri verileri, TÜİK verileri
1,2,3	Bölgedeki turizm tesislerinde yatak kapasitesi artış oranı	Yüzde	10	Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri verileri, TÜİK verileri, Proje nihai raporları
1,2	Bölgede yer alan turizm tesislerinin doluluk oranlarındaki artış	Adet	10	Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri verileri, TÜİK verileri

2.1.4. Proje ve Faaliyetler

2.1.4.1. Tanıtım ve Yatırım Destek

Turizm Değerlerine Yönelik Tanıtım Etkinliği

Bölge kış, macera, doğa, spor, kültür gibi turizm türlerine yönelik birçok olanak barındırmaktadır. Yıl geneline yayılabilen çok sayıda turizm etkinliğine ev sahipliği yapmakta olan bölgede bu imkanları sağlayan destinasyonlara yönelik etkin tanıtımların yapılabilmesi amacıyla sosyal medya fenomenlerinin ve ünlü kişilerin yer aldığı içeriklerin üretilmesi sağlanacaktır. Söz konusu içeriklerde ilgili destinasyon ya da etkinliklerin deneyimlenerek aktarılması ve bu sayede bölgeye ilgi uyandırılması hedeflenmektedir. Böylelikle bölgenin farklı turizm türleri açısından zenginliği konusunda farkındalık sağlanmış olacaktır.

2.1.4.2. Ajans Destekleri

2.1.4.2.1. 2023 Yılı Teknik Destek Programı

KUDAKA tarafından “TRA1 Düzey 2 Bölgesi’ndeki yerel yönetimlerin başta planlama çalışmaları ile bölge plan ve programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetlerine ve Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinin 7/A maddesinde belirtilen başvuru sahiplerinin yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmalarına destek sağlamak” amacıyla Teknik Destek Programı yürütülecektir. Program kapsamında sektörde öne çıkan seyahat acenteleri, kamu konaklama tesisleri, yöresel ürün üreticileri gibi kurum, kuruluş ve firmalar teknik destek programına yönlendirilerek söz konusu paydaşların ihtiyaç duydukları eğitim ve danışmanlıkları Ajans desteği ile almaları sağlanacaktır.

Programın TURSOP kapsamındaki önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 1: Turizmin Geliştirilmesi

- a) İşletmelerin; yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesi, pratik sorunlarının çözüme kavuşturulması, organizasyon performansının artırılması ile yeni iş fırsatlarının ortaya çıkarılması, kooperatifleşmenin özendirilmesi, gençlerin işgücüne aktif katılımlarının sağlanması aşamasında faydalı olacak eğitim ve danışmanlık hizmetleri
- b) Turizm sektöründe çalışan yönetici ve personel ile bölgeye gelen ziyaretçilerle doğrudan temas halinde olan insan kaynağına yönelik eğitim programları
- c) Turizm sektörünün yardımcı hizmetlerinde faaliyet gösteren farklı meslek gruplarına yönelik olarak eğitim programları
- d) Turizm sektöründeki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkacak insan kaynağı açığına yönelik gençlerin de sürece dâhil edilmesini öngören eğitim ve meslek edindirme kurslarının düzenlenmesi
- e) Bölgede bulunan özellikle coğrafi işaretli ürünlerin gastronomi turizmine kazandırılması, yöresel ve doğal ürünlerin üretiminin geliştirilmesine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri

2.1.4.2.2. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı

Detayları ÇP'nin "Giriş" ve "Yerel Kalkınma Fırsatları" bölümlerinde verilen Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı'nın TURSOP'a ilişkin önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 1: Turizm sektöründe girişimciliği geliştirmek, mevcut işletmelerin hizmet kalitesini yükseltmek ve sektörde kaynak verimliliğini sağlamak

2.1.4.2.3. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2

Detayları ÇP'nin "Giriş" ve "Yerel Kalkınma Fırsatları" bölümlerinde verilen Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2'nin TURSOP'a yönelik önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 1: Turizm sektöründe girişimciliği geliştirmek, mevcut işletmelerin hizmet kalitesini yükseltmek ve sektörde kaynak verimliliğini sağlamak

2.1.4.2.4. 2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı

Detayları ÇP'nin "Giriş" ve "Yerel Kalkınma Fırsatları" bölümlerinde verilen Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı'nın turizm ile ilgili önceliği şöyledir:

Öncelik 1: Turizm sektöründe yenilikçi uygulamaları geliştirmek ve işletmelerin hizmet kalitesini yükseltmek,

2.1.4.2.5. Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2

Söz konusu program bütçesi Ergan Dağı Tatil Köyü GÜDÜMLÜ Proje Desteği bütçesine aktarılmıştır.

2.1.4.2.6. Ergan Dağı Tatil Köyü GÜDÜMLÜ Proje Desteği

Detayları ÇP'nin "Giriş" bölümünde belirtilen Ergan Dağı Tatil Köyü GÜDÜMLÜ Proje Desteğinin TURSOP kapsamındaki önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 1: Turizm sektöründe yenilikçi uygulamaları geliştirmek ve işletmelerin hizmet kalitesini yükseltmek.

2.1.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 5: TURSOP Faaliyetleri 2023 Yılı Zaman Planlaması

Proje / Faaliyet	2023											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Turizm Değerlerine Yönelik Tanıtım Etkinliği	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Teknik Destek Programı		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2												
Ergan Dağı Tatil Köyü GÜDÜMLÜ Proje Desteği										X	X	X

2.1.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

TURSOP faaliyetleri Genel Sekreterlik tarafından takip ve koordine edilecektir. Faaliyetler, mahiyetlerine uygun şekilde ilgili birimler tarafından yürütülecektir. SOP kapsamında Ajans desteklerine yönelik faaliyetler Planlama ve Programlama Birimi ile İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından uygulanacaktır. Tanıtım ve yatırım destek, işbirliği ve koordinasyon, araştırma, analiz ve programlama faaliyetleri ise ilgisine göre yatırım destek ofisleri veya Planlama ve Programlama Birimi tarafından gerçekleştirilecektir.

Genel Sekreter başkanlığında üç aylık dönemler haline toplantılar düzenlenerek, paylaşımı yapılan iş ve görevlerde hangi aşamada olduğu hususu ile yapılacak faaliyetlerin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için atılması gereken adımlar değerlendirilecektir.

2.1.7. İzleme ve Değerlendirme

SOP'un Dönemsel İlerleme Raporlarının ve SOP Kapanış Raporu'nun hazırlanmasından, sürecin planlanması ve takibinden Ajans Planlama ve Programlama Birimi sorumludur. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek tüm destek programlarının uygulanmasından PPB, izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İDB sorumludur. İDB, mali destek programlarına ilişkin program kapanış raporlarını da hazırlayacaktır.

Tablo 6: TURSOP 2023 Yılı Faaliyetleri Bütçe Tablosu

Faaliyet Türü	Proje / Faaliyet	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Turizm Değerlerine Yönelik Tanıtım Etkinliği	YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	250.000,00
Ajans Destekleri	Teknik Destek Programı	PPB, İMİB	01.01.2023 31.12.2023	500.000,00
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	775.000,00
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	İDB	01.01.2023 31.12.2023	1.750.000,00
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	1.500.000,00
Ajans Destekleri	Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2	PPB, İDB	01/01/2023 31/12/2023	0,00

(Finansman Desteği)				
Güdümlü Proje Desteği	Ergan Dağı Tatil Köyü Güdümlü Proje Desteği	İDB, YDO	01/01/2023 31/12/2023	5.000.000,00
			Toplam	9.775.000,00

2.2. TRA1 DÜZEY 2 BÖLGESİ'NDE ET, SÜT VE ARICILIK SEKTÖRLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (ESASSOP)

2.2.1 Amaç

2.2.1.1. Genel Amaç

TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinden elde edilen gelirin ve bu sektörlerdeki katma değer artırılması

2.2.1.2. Özel Amaçlar

1. TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde beşeri sermayenin ve insan kaynakları altyapısının güçlendirilmesi
2. TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde kalite standardizasyonu sağlanmış ve maliyeti düşürülmüş girdi miktarının artırılması
3. TRA1 Düzey 2 Bölgesi et, süt ve arıcılık sektörlerinde üretilen nihai ürünlerin nitelik ve niceliğinin artırılması ve bu ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte etkin bir şekilde pazarlanmasının sağlanması

2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Hayvancılık sektörü, Türkiye ekonomisinde; nüfus ve istihdam, beslenme, tarımsal üretim, yurt içi tüketim, tarımın sanayiye olan katkısı, milli gelir ve ödemeler dengesi açısından önemini koruyan bir sektör konumundadır.

Tasarlanan Sonuç Odaklı Program ile TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerine fizibilite etüdü çalışmaları, nitelikli eğitimleri içeren teknik destek çalışmaları, sektördeki yetiştiricilerin ve üreticilerin mal/hizmet sunumuna yönelik kapasite ve kalitelerinin artırılması amacıyla destek programları ve sektördeki ortak sorunlara kalıcı çözümler sunması beklenen güdümlü projeler ile müdahale edilmesi ve sektörün ekonomik anlamda oluşturacağı katma değer sürdürülebilir olarak artırılması planlanmaktadır.

Programın hedef grubu; TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde faaliyet gösteren ve geçimlik hayvancılık faaliyeti olarak tanımlanan ölçeğin üzerinde kapasiteye sahip olan yetiştiriciler ve üreticilerdir.

Program; Türkiye Cumhuriyeti 11. Kalkınma Planı'nda yer alan 408 numaralı "Hayvancılık geliştirilecektir." içerikli politikaya bölgesel düzeyde hizmet edecek şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, Bölgesel

Gelişme Ulusal Stratejisi'nde yer alan "4.6.1 Tarım, hayvancılık ve kırsal alanda yapısal dönüşümün temellerinin iyileştirilmesi" ve Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi'nde yer alan "Stratejik Amaç 1: Kırsal Ekonominin Geliştirilmesi ve İstihdam İmkânlarının Artırılması" politikaları ile doğrudan ilgilidir.

Program; TRA1 Düzey 2 Bölge Planı'nda yer alan vizyonun (yüksek irtifa ve bozulmamış doğal yapıdan kaynaklanan ayırt edici özelliklere sahip tarımsal ürün miktarını artırmış; ürettiğini işleyerek değerinde pazarlayan; kaliteli ve çeşitli hizmet sunumu ile iç ve dış yakın coğrafyası için çekim merkezi olmuş; yaşanabilirliği yüksek bir bölge olmak) gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır.

Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; TRA1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı'nın; "başta nitelikli ve ayırt edici özellikteki ürünler olmak üzere tarımsal üretimin miktar ve kalitesinin artırılması ve Bölgede üretilen hammaddenin işlenerek katma değerli ürün haline getirilmesi" başlıklı gelişme ekseninin yanı sıra; "kaliteli, yeterli ve sürekli tarımsal üretim için teknik altyapının iyileştirilmesi", "bölgeye işleme ve imalat sanayi yatırımlarının çekilmesi" ve "katma değeri yüksek ürünlerin değerinde pazarlanması" öncelikleri ile doğrudan ilgilidir.

Yukarıda belirtilen gerekçeler doğrultusunda Sonuç Odaklı Program kapsamında müdahale alanları ise şu şekildedir:

- Sektörde üreticinin teknik kapasitesinin ve niteliğinin artırılması,
- Sektörde girişimciliğin ve girişim sayısının artırılması,
- Sektörde tarımsal hammaddenin üretilmesi, toplanması, taşınması ve işlenmesine yönelik alt yapı ve organizasyon eksikliklerinin giderilmesi,
- Sektörde ayırt edici ürün üretiminin ve yenilikçi uygulamaların bölgede yaygınlaştırılması,
- Sektörde ihracat kapasitesinin geliştirilmesi,
- Sektörde markalaşma kültürünün geliştirilmesi ve marka ürünler oluşturulması,
- Sektörde alternatif pazar ağlarının ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi,
- Sektörde genç istihdamının teşvik edilmesi

Sonuç Odaklı Programın tamamlayıcı olarak katkı sağlayacağı mevcut uygulamaya aşağıda maddeler halinde değinilmiştir:

TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde, kamu yatırımları ve destek programları aracılığıyla programa konu sektörlerde güçlü bir altyapı oluşturulmuştur. Bu çerçevede, bölge illerinde Tarım ve Orman İl Müdürlükleri vasıtasıyla alan bazlı tarımsal destekler, hayvancılık, tarım sigortaları, kırsal kalkınma, düve alımı; kırsal kalkınma destekleri kapsamında tarıma dayalı yatırımlar, Bölge Kalkınma İdareleri kapsamındaki illerde hayvancılık yatırımları (inşaat ve hayvan alımı), ekonomik yatırımlar, toplu basınçlı sulama sistemleri ve makine-ekipman alımları alanlarında destek programları uygulanmaktadır.

TRA1 Düzey 2 Bölgesi illerinden Erzurum ve Erzincan'da mevcut olan TKDK Koordinatörlükleri aracılığıyla ilgili sektörler; "tarım ve hayvancılık sektörlerine yönelik yatırımları artırmak", "tarım ve sanayi entegrasyonunu geliştirmek", "kırsal alanda yeni iş olanaklarını artırarak göçü önlemek", "kırsal alandaki nüfusun gelir düzeyini yükseltmek", "standartları yüksek işletmelerin sayısını artırmak, "AB pazarına erişimi kolaylaştırmak" hedefli projeler kapsamında çeşitli destekler sağlanmaktadır.

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı; et, süt ve arıcılık sektörlerine yönelik desteklerini ESASSOP yürürlüğe girmeden çok daha önce başlatmıştır. Ajans KOBİ'lere yönelik uyguladığı programlarda bu sektörleri desteklemiş, ayrıca 2013 yılında Bayburt ilinde et ve süt sektörlerine yönelik münferit bir program uygulamıştır. Bayburt İlinde Et ve Süt Sektörlerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı adı altında yürütülen söz konusu program kapsamında Bayburt iline 1,8 milyon TL'lik Ajans desteği sağlanmış ve bu kapsamda toplamda 3,8 milyon TL'lik bir yatırımın hayata geçmesi sağlanmıştır. Ajansın sonraki yıllarda uyguladığı programlarda da et, süt ve arı ürünlerinin işlenmesine yönelik destekler sürdürülmüştür.

Sonuç Odaklı Program kapsamında yer alan ve programın amacına ulaşması açısından önemli bir yer tutan Erzurum İli Süt Sektörü Soğuk Zincir Sistemi Kurulumu GÜdümlü Projesi tamamlanmıştır. Altyapısı sağlam süt odaklı yetiştiriciliğin, zincirleme olarak et odaklı yetiştiricilik altyapısını da güçlendireceği öngörülmektedir. Böylece, ildeki et ve süt sektörlerinin ekonomik katma değerinin arttırılmasına katkıda bulunmaktadır. Bölge illerinde uygulanan Süte Değer Projesi, Erzincan Yöresel Peynir İmalatı Projesi, Erzincan İli Süt İşleme Tesisi Projesi ve Bayburt İli Tarım Yerleşkesi Projesi isimli projelerle TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin hayvancılık altyapısı büyük ölçüde güçlendirilmiştir.

Bununla birlikte, TRA1 Bölgesi; coğrafi yapısı, geniş mera alanları ve florası bakımından Türkiye'de önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple Türkiye'deki gezginci arıcılık faaliyetlerinin önemli kısmı, TRA1 Bölgesi'nde yapılmaktadır. İklim koşulları incelendiğinde bölge illerinin

arıcılık faaliyetlerine oldukça uygun olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bölgenin topoğrafik yapısı da arıcılığa oldukça elverişlidir. Bölgede ikincil arı ürünlerinin (arı sütü, polen, propolis) katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesi, bölgenin arıcılıkta sahip olduğu potansiyelin etkin bir şekilde değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir. SOP kapsamında bu doğrultuda uygulanacak faaliyetlerle 11. Kalkınma Planı'nda yer alan 408.7 numaralı "Arıcılıkta damızlık ihtiyacı karşılanacak, ürün çeşitliliği artırılacaktır." ve 409.3 numaralı "Ürün çeşitliliği ve markalaşma ile uluslararası rekabet edebilirliğin artırılması desteklenecektir." şeklindeki tedbirlere katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

Ön Risk Değerlendirmesi

Sonuç Odaklı Programın uygulanması kapsamında karşılaşılabilecek muhtemel riskler şu şekildedir:

- İlgili sektörlerde girdi maliyetlerinin beklenenin üzerinde artış seyri göstermesi
- İlgili sektörlerde ithalatın artması

2.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında 2023 yılında yapılacak faaliyetlere ilişkin çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 7: ESASSOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma Analiz ve Programlama	Rapor	Adet	1	Raporlar, Toplantı Tutanaqları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Gerçekleştirilen İyi Uygulama Ziyareti Sayısı	Adet	1	Fotoğraflar, Faaliyet Raporları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yatırımcı Ziyareti/Ağırlama Faaliyeti Sayısı	Adet	6	Faaliyet Raporu, Fotoğraflar
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yöresel Ürün Tanıtım Etkinliği Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu, Ulusal ve Uluslararası Basın Haberleri
Ajans Destekleri (Teknik Destek)	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Adet	2	Katılımcı Çizelgeleri, Nihai Raporlar, Fotoğraflar

Ajans Destekleri (Teknik Destek)	Eğitimlere Katılan Kişi Sayısı	Kişi	40	Katılımcı Çizelgeleri, Nihai Raporlar, Fotoğraflar
Ajans Destekleri (Teknik Destek)	Teknik Destek Sağlanan Kurum/Firma Sayısı	Adet	5	Nihai Raporlar, Ajans Faaliyet Raporları
Ajans Destekleri (RESEF, RESEF 2, SEYİF, SEYİF2)	Finansman Desteği Sağlanan Proje Sayısı	Adet	12	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS Verileri

Tablo 8: ESASSOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	lm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Sektörde Eğitim Verilen Kişi Sayısı	Kişi	200	Eğitim Katılımcı Çizelgeleri, Teknik Destek Projeleri Nihai Raporları
2	Bölgede retilen Kaba Yem Miktarındaki Artış	Oran	% 10	Tarım ve Orman İl Müdürlüğü Verileri
2	İlgili Sektörlerde Alınan Standardizasyon Belgesi Sayısı	Adet	6	TÜRKAK Onaylı Kalite Belgeleri, TSE Onaylı Standart Belgeleri
3	Soğuk Zincir Sistemine Katılan retici Sayısı	Kişi	1.000	Soğutma Tankı Tahsis Sözleşmeleri, Müstahsil Belgeleri ²
3	Bölgedeki Süt İşleme Tesislerinde Kullanılan Toplam Kapasite	Ton	20.000	Kapasite Raporları ³
3	İlgili Sektörlerde Modernize Edilen/Kapasitesi Arttırılan İşletme Sayısı	Adet	10	Proje Nihai Raporu
2	İlgili Sektörlerde retilen Yeni rn Çeşidi Sayısı	Adet	6	Proje Nihai Raporları

² Sonuç Odaklı Program kapsamında uygulanan/uygulanacak olan “Erzurum İli Süt Sektörü Soğuk Zincir Kurulumu Projesi”, “Süte Değer Projesi”, “Erzincan İli Süt İşleme Tesisi Projesi” ve “Erzincan İli Yöresel Peynir İmalatı Projesi” isimli güdümlü projelerin yanı sıra yine Program kapsamında Ajans tarafından 3 yıl içerisinde uygulanacak olan teknik ve mali destek programları aracılığıyla Bölgede asgari 1.000 işletmenin soğuk zincir sistemine dâhil olması beklenmektedir.

³ Erzurum, Erzincan, Bayburt İlleri Tarım ve Orman Müdürlüklerinden alınan bilgilere göre, 2020 yılı sonu itibarı ile Bölge illerinde et ve süt sektörlerinde faaliyet gösteren süt işleme tesislerinin bildirilen kapasite kullanım oranları yaklaşık %30’dur. SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından söz konusu tesislerin toplam kapasite kullanım oranlarının asgari %15 artması beklenmektedir.

1	İlgili Sektörlerde İstihdam Edilen Kişi Sayısındaki Artış	Oran	%20	TÜİK, TİM ve DAİB Kayıtları ⁴
3	Program Kapsamında Desteklenen Firmaların Cirolarındaki Ortalama Artış	Oran	%15	İlgili Firmaların Mali Tabloları ⁵
	Yöresel Ürün Tanıtım Etkinliği Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu

2.2.4. Proje ve Faaliyetler

2.2.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde Kırsal Kalkınma Mevcut Durum Raporu

Yeni gelişmelerin ülkemizdeki yerleşimler üzerinde etkilerini ortaya çıkarmak, kentsel ve kırsal yerleşimler arası ilişkilerin yönünü ve yoğunluğunu analiz etmek, yerleşimlerin hizmet verme büyüklüklerini ve etki alanlarını ortaya koymak amacıyla 2019 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından “Türkiye’de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması - YER-SİS” yürütülmüştür. Bu doğrultuda köyler, köyden mahalleye dönüşmüş yerleşimler, beldeler ve beldeden mahalleye dönüşmüş yerleşimler çalışma kapsamında kırsal yerleşimler olarak adlandırılmıştır. Kırsal alan çalışması kapsamında, Türkiye’de toplam 37.036 yerleşim birimine, Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde ise toplam 1.755 yerleşim birimine anket uygulanmıştır. Öte yandan, kırsal yerleşimlerdeki sosyo-ekonomik ilişkilerin tespit edilmesi amacıyla saha çalışmaları gerçekleştirilerek köy, kırsal mahalle ve beldeler hakkında en güncel veriler sağlanmış ve güncel verilerden hareketle kırsal yerleşim yerlerinin farklı açılardan analiz edilmesine imkân tanınmıştır. Bu kapsamda, YER-SİS’ten elde edilen veriler kullanılarak Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki kırsal yerleşim yerlerinin niteliğini ve sosyo-ekonomik durumunu belirlemek amacıyla “Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde Kırsal Kalkınma Mevcut Durum Raporu” hazırlanacaktır. Çalışma kapsamında Bölgedeki kırsal yerleşim yerlerinde

⁴ Erzurum, Erzincan, Bayburt İlleri Tarım ve Orman Müdürlüklerinden alınan bilgilere göre, 2020 yılı sonu itibarı ile Bölge illerinde et ve süt sektörlerinde çalıştığı bildirilen kişi sayısı yaklaşık 600 kişidir. SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından ilgili sektörlerde asgarî 120 kişilik ilave istihdam gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

⁵ Ajans tarafından 2013 yılında et ve süt sektörlerine yönelik olarak uygulanan mali destek programının kapanış raporu ve söz konusu programı da kapsayan etki analizi çalışmaları incelendiğinde, uygulanan benzer programların destek yararlanıcılarının cirolarında asgarî % 10’luk bir artış meydana getirdiği tespit edilmiştir. Söz konusu veriler ışığında, SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından Ajanstan finansal destek alan işletmelerin cirolarında asgarî %10’luk bir artış olacağı öngörülmektedir.

tarım, sanayi ve turizm sektörleri ele alınacak olup kırsaldaki yatırım ortamı değerlendirmesi gerçekleştirilecektir. Rapor Ajans uzmanları tarafından hazırlanacaktır.

2.2.4.2. Tanıtım ve Yatırım Destek

Yöresel Ürün Tanıtım Etkinlikleri

Yöresel ürünlerin pazarlanması kırsal kalkınmaya katkı sağlayan stratejik enstrümanlardan biridir. Söz konusu ürünler; geleneksel üretimi teşvik etmesi, geleneksel yaşam kültürünü ve bu kültürün sunduğu ürünleri koruması ve bunları tanıtarak bölgeye turist çekmede etkili olması itibarıyla bölgesel turizm ve destinasyon pazarlamasında önemli bir işlev üstlenmektedir.

Bölgemizde büyük bir kısmı ESASSOP ile doğrudan ilgili olan peynir helvası, civil peyniri, tulum peyniri, cağ kebabı, su böreği gibi coğrafi işaretli ya da coğrafi işaret potansiyeli taşıyan yöresel ürünler mevcut olup bunlar ulusal ve uluslararası alanda hak ettiği düzeyde bilinirliğe sahip değildir. Bu ürünlerin doğru bir tanıtım stratejisi ile hedef kitleye duyurulması yöresel ürün üreten dar gelirlili aile işletmeleri başta olmak üzere bu alanda üretim yapan işletmelerin gelir seviyesinin yükselmesine katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda bölgede coğrafi işarete sahip ya da coğrafi işaret alma potansiyeli taşıyan ürünlerin tanıtılması ve pazarlanması noktasında sosyal medya fenomenlerinin ve ünlü kişilerin yer aldığı tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Ayrıca yöresel ürünlerin ulusal ve uluslararası tanıtımına katkı sağlamak amacıyla bölgenin TV ve radyo programlarında yer bulmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Katma Değerli Ürün Üreten İşletmelere/Kooperatiflere Yönelik Sektör Ziyaretleri

TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde Erzurum ili için et ve süt yönlü büyükbaş hayvancılık, Erzincan ili için et ve süt yönlü küçükbaş hayvancılık, Bayburt ile için ise arıcılık sektörlerinde yer alan paydaşların kalite-standardizasyon, ürün çeşitlendirme/farklılaştırma ve markalaşma-pazarlama konularında iyi uygulama örneklerini yerinde görmelerini sağlamak amacıyla Türkiye'de öne çıkan işletmelere/kooperatiflere ve bölgelere saha ziyareti düzenlenecektir. Bu kapsamda ziyaret edilmesi planlanan işletmeler/kooperatifler, daha ziyade İzmir, Mersin, Burdur, Konya ve Amasya illerinde faaliyet göstermektedir. Faaliyet kapsamında söz konusu illere Ajans koordinasyonunda iyi uygulama ziyaretleri gerçekleştirilecektir.

Yatırımcılara Yönelik Ziyaretler ve Ağırılama Faaliyetleri

Sektöre yeni yatırımların yapılması ve sektördeki mevcut yatırımların genişletilmesi amacıyla yatırımcı ziyaretleri ve ağırılama faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Bu doğrultuda, paydaşlarla

yapılacak görüşmelerle belirlenecek olan bölge yatırımcıları yerlerinde ziyaret edilecektir. Aynı kapsamda, başta bölge kökenli yatırımcılar olmak üzere İstanbul ve Ankara illerindeki önde gelen et ve süt sektörü yatırımcıları yerlerinde ziyaret edilecektir. Söz konusu yatırımcılara fizibilitesi hazırlanmış yatırım konuları başta olmak üzere bölgede öne çıkan yatırım olanaklarına ilişkin bilgilendirmeler yapılacaktır. Bu kişilerden bölgeyi ziyaret etmek isteyenler bölgede ağırlanacak ve yatırım olanakları ile uygun yatırım alanları yerinde gösterilecektir.

2.2.4.3. Ajans Destekleri

2.2.4.3.1. 2023 Yılı Teknik Destek Programı

Program kapsamında, TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde et, süt ve arıcılık sektörlerinde faaliyet göstermekte olan yetiştiricilere ve üreticilere; kaynak verimliliği perspektifini de dikkate alacak şekilde tarımsal verimliliği arttırıcı uygulamalar, tarımsal atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi, hijyen-sanitasyon, bakım-besleme, sürdürülebilir üretim ve tüketim, enerji tasarrufu/verimliliği, eko-verimlilik (temiz üretim), markalaşma-pazarlama ve benzeri konularda teknik destek sağlanacaktır. Teknik destek kapsamında gençlerin istihdama katılımını kolaylaştırıcı nitelikteki projeler öncelikli olarak desteklenecektir. Programın ESASSOP kapsamındaki önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 2: TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi

- a) Sektördeki işletmelere yönelik kurumsallaşma, müşteri ilişkileri yönetimi, e-ticaret ve dijital pazarlama, tedarik zinciri yönetimi, tarıma dayalı sanayinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi, kurumsal kaynak planlaması ve toplam kalite yönetimi gibi konularda danışmanlık hizmeti
- b) Tarımsal verimliliği arttırıcı uygulamalar, tarımsal atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi, hijyen-sanitasyon, bakım-besleme, sürdürülebilir üretim ve tüketim, enerji tasarrufu/verimliliği, eko-verimlilik (temiz üretim), markalaşma-pazarlama, akıllı tarım ve dijital tarım konularında eğitim programları
- c) Bölgede bulunan özellikle coğrafi işaretli ürünlerin gastronomi turizmine kazandırılması, yöresel ve doğal ürünlerin üretiminin geliştirilmesine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri
- d) Özellikle kırsal alanda gençlere, istihdama katılımı kolaylaştırıcı niteliklerin kazandırılması

2.2.4.3.2. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı

Detayları ÇP'nin "Giriş" bölümünde verilen Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı aracılığıyla et, süt ve arı ürünleri işleyen işletmelerin finansmana erişim imkânları arttırılmış olacaktır. Programın ESASSOP'a ilişkin önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 2: Doğal kaynakların işlenmesi ile et, süt ve arı ürünleri imalatında yeni yatırımları gerçekleştirmek, mevcut işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısını iyileştirmek, ürün çeşitliliğini arttırmak ve kaynak verimliliğini sağlamak

2.2.4.3.3. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2

Detayları ÇP'nin "Giriş" bölümünde belirtilen Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2 aracılığıyla et, süt ve arı ürünleri işleyen işletmelerin finansmana erişim imkânları arttırılmış olacaktır. Söz konusu program 2021 yılında ilan edilmiş olup değerlendirme süreçleri 2022 yılı başında tamamlanmıştır. 2023 yılında programın ödeme süreçleri devam edecektir.

Programın ESASSOP'a ilişkin önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 2: Doğal kaynakların işlenmesi ile et, süt ve arı ürünleri imalatında yeni yatırımları gerçekleştirmek, mevcut işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısını iyileştirmek, ürün çeşitliliğini arttırmak ve kaynak verimliliğini sağlamak

2.2.4.3.4. 2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı

Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı 2022 yılında ilan edilmiş olup 2023 yılında uygulama ve ödeme süreçleri devam ettirilecektir.

Detayları ÇP'nin "Giriş" bölümünde belirtilen SEYİF'in ESASSOP ile ilgili önceliği şu şekildedir:

Öncelik 2: Tabii kaynaklar ile et, süt ve arı ürünleri imalatı sektörlerindeki işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısını iyileştirmek ve ürün çeşitliliğini arttırmak

2.2.4.3.5. Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2

Detayları ÇP'nin "Giriş" bölümünde belirtilen Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2'nin ESASSOP kapsamındaki önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 2: Tabii kaynaklar ile et, süt ve arı ürünleri imalatı sektörlerindeki işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısını iyileştirmek ve ürün çeşitliliğini arttırmak.

2.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 9: ESASSOP Faaliyetleri 2023 Yılı Zaman Planlaması

2023												
Proje / Faaliyet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde Kırsal Kalkınma Mevcut Durum Raporu	X	X	X	X	X	X						
Katma Değerli Ürün Üreten İşletmelere/ Kooperatiflere Yönelik Sektör Ziyaretleri							X	X	X	X	X	X
Yöresel Ürün Tanıtım Etkinlikleri	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Yatırımcılara Yönelik Ziyaretler ve Ağırılama Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Teknik Destek Programı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı (SEYİF)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2 (SEYİF2)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

2.2.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

ESASSOP faaliyetleri Genel Sekreterlik tarafından takip ve koordine edilecektir. Faaliyetler, mahiyetlerine uygun şekilde ilgili birimler tarafından yürütülecektir. SOP kapsamında Ajans desteklerine yönelik faaliyetler Planlama ve Programlama Birimi ile İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından uygulanacaktır. Tanıtım ve yatırım destek, işbirliği ve koordinasyon, araştırma, analiz ve programlama faaliyetleri ise ilgisine göre yatırım destek ofisleri veya Planlama ve Programlama Birimi tarafından gerçekleştirilecektir.

Genel Sekreter başkanlığında üç aylık dönemler haline toplantılar düzenlenerek, paylaşımı yapılan iş ve görevlerde hangi aşamada olduğu hususu ile yapılacak faaliyetlerin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için atılması gereken adımlar değerlendirilecektir.

2.2.7. İzleme ve Değerlendirme

SOP'un Dönemsel İlerleme Raporlarının ve SOP Kapanış Raporu'nun hazırlanmasından, sürecin planlanması ve takibinden Ajans Planlama ve Programlama Birimi sorumludur. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek tüm destek programlarının uygulanmasından PPB, izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İDB sorumludur. İDB, mali destek programlarına ilişkin program kapanış raporunu da hazırlayacaktır.

Tablo 10: ESASSOP 2023 Yılı Faaliyetleri Bütçe Tablosu

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma Analiz ve Raporlama	Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde Kırsal Kalkınma Mevcut Durum Raporu	Erzincan ve Erzurum YDO	01/01/2023 30/06/2023	0,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	Katma Değerli Ürün Üreten İşletmelere/ Kooperatiflere Yönelik Sektör Ziyaretleri	YDO'lar	01/07/2023 31/12/2023	50.000,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yöresel Ürün Tanıtım Etkinlikleri	YDO'lar	01/01/2023 31/12/2023	250.000,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yatırımcılara Yönelik Ziyaretler ve Ağırlama Faaliyetleri	YDO'lar	01/01/2023 31/12/2023	50.000,00
Ajans Destekleri	Teknik Destek Programı	PPB, İMİB	01/01/2023 31/12/2023	500.000,00
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	İDB	01/01/2023 31/12/2023	775.000,00
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	İDB	01/01/2023 31/12/2023	1.750.000,00
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı	İDB	01/01/2023 31/12/2023	1.500.000,00
Ajans Destekleri (Finansman Desteği)	Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2	PPB, İDB	01/01/2023 31/12/2023	5.000.000,00
			TOPLAM	9.875.000,00

2.3. TABİİ KAYNAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (TAKSOP)

2.3.1. Amaç

2.3.1.1. Genel Amaç

TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde bulunan tabii kaynakların etkin kullanımının sağlanması, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesinin teşvik edilmesi, bölgenin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve sektördeki firmaların ulusal/uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılması.

2.3.1.2. Özel Amaçlar

1. TRA1 Bölgesi'ndeki yatırım potansiyeli olan tabii kaynakların (doğal taş, karbondioksit gazı, perlit, krom, mermer, güneş enerjisi, biyokütle, jeotermal) ekonomiye kazandırılması,
2. Tabii kaynaklarla ilgili AR-GE, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi,
3. Tabii kaynaklar sektöründe istihdamın, insan kaynağı altyapısının, teknik bilgi ve becerinin ve üretim kapasitesinin geliştirilmesi,
4. Tabii kaynaklar sektörüne bölge içinden ve bölge dışından yeni yatırımcıların kazandırılması.

2.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TRA1 Düzey 2 Bölgesi illeri (Erzurum, Erzincan, Bayburt) son yıllarda bölgede yer alan tabii kaynaklarını çıkarmaya, işlemeye ve katma değerli bir hale getirerek pazarlamaya yönelik asgari altyapısını oluşturmuş ve bu sektörlerde öne çıkmaya başlamıştır.

MTA'nın 2006 yılında Bayburt ilinde yaptığı kısmî rezerv tespit çalışmasına göre Bayburt ili 180 milyon metreküp ekonomik kıymete sahip görünür doğal taş rezervine sahip olup bu değer ülkemiz ekonomisi açısından kayda değer bir nitelik taşımaktadır. Bu çalışmanın ardından Bayburt Valiliğinin öncülüğünde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının program otoritesi olduğu "Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı"na proje başvurusu yapılmış ve buradan sağlanan yaklaşık 9,8 Milyon Avro destek ile Bayburt Doğal Taş Üretim ve Pazarlama Merkezi projesi uygulanmıştır. Bu merkez 1 Nisan 2017 tarihinde resmi olarak faaliyetlerine başlamıştır. Merkez, bir ortak kullanım tesisi rolü ile çalışmakta ve bölge illerindeki taş ocakları ile madencilik atölyelerine ebatlama ve fason işler konusunda makul ücretlerde hizmet sunarak bu işletmelerin rekabet düzeylerinin artmasına katkı sağlamaktadır.

Ayrıca TRA1 Bölge Planı'nda ifade edildiği üzere; Bölge Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu fay hatlarının kesişim noktasında yer aldığı için Erzincan, Çat (Erzurum), Hınıs (Erzurum) ve Karaçoban (Erzurum) 1. derece deprem kuşağında kalmaktadır. Bu özelliği nedeniyle doğal

maden suyu ve jeotermal kaynaklar bakımından zengindir. Bu zenginliğin termal turizmin dışında sanayi gazları sektöründe kullanılması ekonomik olarak önem arz etmektedir.

Öte yandan büyükbaş hayvan varlığının fazla olması (2021 yılı verilerine göre bölgede 1.068.430 büyükbaş hayvan mevcut olup Erzurum 860.404 büyükbaş hayvan sayısı ile bu alanda Türkiye’de iller arasında ikinci sıradadır.) nedeniyle hayvansal atıklardan ısı, elektrik ve gübre elde edilmesi adına TRA1 Bölgesi önemli bir bio-kütle potansiyeli taşımaktadır.

Bölgenin rekabet edebilirliğinin artırılması için katma değerli ürün üretilmesini mümkün kılacak sanayi altyapısının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda bölgeye işleme ve imalat sanayi yatırımlarının çekilmesi, bölgenin sermaye birikiminin bölge içerisinde yatırıma dönüştürülmesi, AR-GE, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin değerinde pazarlanması öncelikli müdahale alanlarıdır.

Bölgedeki mevcut rezervler, bölgenin konumu, mevcut sektörel altyapı, yapılan analiz ve araştırma çalışmaları sonucunda tabii kaynaklar sektörünün bölge ekonomisinde önemli bir yere ve gelişme potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bölgede bu sektörün gelişmesine katkı sağlamak amacı ile hazırlanan Sonuç Odaklı Program, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı Bölge Planı ana eksenini ile Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi ve On Birinci Kalkınma Planı’nda belirlenen tedbirlerle ve politikalarla doğrudan örtüşmektedir. Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı ile uluslararası rekabet gücüne sahip, yüksek katma değerli ürünler üreten, ihracat kapasitesi yüksek ve ülke ekonomisine katkı sağlayacak nitelikte işletmelerin ortaya çıkmasının sağlanması hedeflenmektedir.

Ayrıca Sonuç Odaklı Programın bu müdahaleleri ile ulusal ve bölgesel planların aşağıdaki hedef, amaç ve önceliklerine katkı sağlanacaktır;

- İmalat sanayiinde rekabet gücünün ve verimliliğin geliştirilmesi suretiyle yüksek katma değerli üretim ve ihracatın artırılması temel amaçtır. (On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, İmalat Sanayi, Amaç, 296)
- Madencilik sektöründe hammadde arz güvenliğinin sağlanması, madenlerin yurt içinde işlenerek katma değerinin artırılması yoluyla ülke ekonomisine katkısının geliştirilmesi temel amaçtır. (On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, 497)
- Firma ve işletme ölçeklerinin büyütülmesi özendirilecektir. (On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, 501)

- Sektördeki firmaların teknik ve mali yapılarının güçlendirilmesine yönelik tedbirler alınacaktır. (On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, 501.2.)
- Madencilikte katma değer artırılması amacıyla, madencilik ürünlerinin yurt içinde işlenmesine ve uç ürün geliştirilmesine öncelik verilecek, madencilikte kullanılan makine ve ekipmanların yerli üretimi desteklenecektir. (On Birinci Kalkınma Planı, 2. Planın Hedefleri ve Politikaları / 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik, 502)
- Başta madenler olmak üzere bölgenin yer altı kaynaklarının işlenerek endüstriye kazandırılması sağlanacak, katma değer ve ürün çeşitliliğinin artırılması desteklenecektir. (Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi, 492)

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı 2014-2023 Bölge Planı'nda "Bölgede üretilen hammaddenin işlenerek katma değerli ürün haline getirilmesi" ana eksenlerden biri olarak belirlenmiştir. Bu ana eksen altında "bölgenin AR-GE, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi", "bölgeye işleme ve imalat sanayi yatırımlarının çekilmesi" ve "katma değeri yüksek ürünlerin değerinde pazarlaması" öncelikleri yer almaktadır.

Ön Risk Değerlendirmesi

Sonuç Odaklı Programın uygulanması kapsamında karşılaşılabilecek muhtemel riskler şu şekildedir:

- Sektörde faaliyet gösteren işletmelerin program amacını yeterince içselleştirememesi ve faaliyetler düzeyinde beklenen katkının yeterince sağlanamaması
- Sektörün küresel ve ulusal düzeyde daralmaya girmesi

2.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında 2023 yılında yapılacak faaliyetlere ilişkin çıktılar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 11: TAKSOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Araştırma Raporu	Adet	1	Analiz Raporu
Ajans Destekleri (Teknik Destek)	Teknik Destek Sağlanan Proje Sayısı	Adet	5	Nihai Raporlar, Ajans Faaliyet Raporu

Ajans Destekleri (RESEF, RESEF 2, SEYİF, SEYİF2)	Finansman desteği sağlanan proje sayısı	Adet	12	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS Verileri
--	---	------	----	--------------------------------------

Tablo 12: TAKSOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Sektörde Üretilen Yeni Ürün Çeşidi	Adet	10	Firma Ürün Katalogları
4	Sektörde Yeni Faaliyete Geçen İşletme Sayısı	Adet	5	Ticaret ve Sanayi Odası Sicil Kayıtları
3,4	Sektörde İstihdam Edilen Kişi Sayısındaki Artış	Kişi	120	SGK Kayıtları, İl Sanayi Durum Raporları ⁶
1,2,3	Sektör İhracatındaki Artış Oranı	Yüzde	20	TİM Verileri

2.3.4. Proje ve Faaliyetler

2.3.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki Doğal Taşlara İlişkin Araştırma Raporu

Doğal taş sektörü son dönemde yeni üreticilerin de pazara girmesiyle ivme kazanan; hem ülkemiz hem de Dünya ticareti için önem arz eden sektörler arasındadır. Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi, doğal taş rezervi bakımından büyük bir potansiyele sahip olmakla birlikte sektör yüksek ihracat potansiyeli ve iç piyasa tüketimi ile Bölge ekonomisine önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda, Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinin katma değerli doğal taşlar bakımından potansiyelini ortaya koymak, dış ticaret bakımından hedef pazarları belirlemek, sektöre yönelik pazarlama stratejilerini ve eylem planlarını oluşturmak amacıyla “Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki Doğal Taşlara İlişkin Araştırma Raporu” hazırlanacaktır. Çalışma Ajans uzmanları tarafından hazırlanacak olup raporun hazırlık sürecinde, gereken hallerde, alanında uzman paydaşların teknik bilgisinden ve tecrübelerinden yararlanmak üzere Afyon, Sivas gibi bu alanda öne çıkan illere saha ziyaretleri gerçekleştirilecektir.

⁶ Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca hazırlanan İl Sanayi Durum Raporlarına göre Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde 2018 yılı itibarıyla Madencilik ve Taşocakçılığı Sektöründe toplam 1119 kişi istihdam edilmektedir, SOP uygulama döneminin başarıyla tamamlanmasının akabinde ilgili sektörde ilave 120 kişilik istihdam artışı beklenmektedir.

2.3.4.2. Tanıtım ve Yatırım Destek

TAKSOP Tanıtım Çalışmaları

Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında jeotermal kaynaklar, mermer, doğal taş, perlit, krom, Oltu taşı, bakır vb. bölgede çıkarılan veya işlenen farklı hammadde ve kaynaklar mevcuttur. Bu hammadde ve kaynaklara yönelik daha fazla yatırım yapılmasını temin etmek ve bu sektörde üretimi, istihdamı ve ihracatı artırmak amacıyla potansiyel yatırımcıları ve müşterileri hedef alan tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Bu sektöre yönelik Ajans tarafından hazırlanmış ya da hazırlanmış olan fizibilite/ön fizibilite/araştırma raporları potansiyel yatırımcılara sunulacak ve bu alanda bölgeye yeni yatırımların kazandırılmasına yönelik çalışma yapılacaktır. Ayrıca bölgede bu alanda sahip olunan potansiyelin yabancı yatırımcılara sunulabilmesi adına İngilizce tanıtım materyali hazırlanacaktır.

2.3.4.3. Ajans Destekleri

2.3.4.3.1. 2023 Yılı Teknik Destek Programı

SOP kapsamında tabii kaynakları çıkararak, işleyen ve katma değerli hale getirerek bunları piyasaya arz eden sektörlerdeki işletmelerin ihtiyaç duyduğu kurumsallaşma, inovasyon yönetimi, AR-GE ve tasarım, müşteri ilişkileri yönetimi, toplam kalite yönetimi, test-analiz, e-ticaret, dış ticaret, dijital pazarlama gibi konularda eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecektir. Ayrıca ihtiyaç duyan firmalara kalite yönetim sistemi kurulması için danışmanlık sağlanacaktır. Bunlara ilaveten, sektör işletmelerine yönelik olarak kaynak verimliliği çalışmaları kapsamında temiz üretim, yalın üretim, enerji verimliliği uygulamaları, atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi gibi konularda da yönetim danışmanlığı hizmeti sağlanacaktır. Danışmanlık hizmetinin sunulması çerçevesinde bölgedeki ilgili sektörde faaliyet gösteren firmalara Ajans uzmanları tarafından ziyaretler gerçekleştirilerek ihtiyaç analizi yapılacaktır. İhtiyaç analizinde ortaya çıkan talepler doğrultusunda eğitim ve danışmanlık konuları belirlenecek ve ilgili firmalar bu ihtiyaçların giderilmesi amacıyla Teknik Destek Programı'na yönlendirilecektir. Bu kapsamda firmaların ihtiyaç duyduğu konularda danışmanlık, hizmet alımı yolu ile firmalara sunulacaktır. Danışmanlık faaliyetlerine Ajans personelinin aktif katılımı sağlanarak personelin de bu konularda yetkin hale getirilmesi gözetilecektir.

Programın TAKSOP kapsamındaki önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 3: TRAI Düzey 2 Bölgesi'nde Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi;

Tabii kaynakları çıkaran, işleyen ve katma değerli hale getirerek bunları piyasaya arz eden sektörlerdeki işletmelerin ihtiyaç duyduğu kurumsallaşma, inovasyon yönetimi, AR-GE ve tasarım, müşteri ilişkileri yönetimi, toplam kalite yönetimi, test-analiz, e-ticaret, dış ticaret, dijital pazarlama, girişimcilik, proje hazırlama gibi konularda eğitim ve danışmanlık hizmetleri

2.3.4.3.2. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı

Bölgede tabii kaynakların değerlendirilmesi ile ilgili olarak gerekli altyapının oluşturulması veya iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun ve katma değeri yüksek üretim yapılması, ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması amacıyla SOP kapsamında Finansman Desteği Programı uygulanacaktır. Program aracılığıyla, ana faaliyet alanı tabii kaynaklar ve enerji (doğalgaz, karbondioksit gazı, perlit, krom, mermer, güneş, biyokütle, jeotermal vb.) olan ve bu kaynakları ekonomiye kazandırmayı amaçlayan, bu kaynaklarla ilgili AR-GE, yenilikçilik ve teknolojik gelişim planlayan ve ana girdisi bu kaynaklar olan mevcut ve potansiyel sektör işletmelerinin yeni fonlara erişim imkânları artırılmış olacaktır. Programın TAKSOP'a ilişkin önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 2: Doğal kaynakların işlenmesi ile et, süt ve arı ürünleri imalatında yeni yatırımların yapılması, mevcut işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısının iyileştirilmesi, ürün çeşitliliğinin artırılması ve kaynak verimliliğinin desteklenmesi

2.3.4.3.3. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2

Bölgede tabii kaynakların değerlendirilmesi ile ilgili olarak gerekli altyapının oluşturulması veya iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, uluslararası standartlara uygun ve katma değeri yüksek üretim yapılması, ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması amacıyla SOP kapsamında Finansman Desteği Programı-2 uygulanmaktadır. Program aracılığıyla, ana faaliyet alanı tabii kaynaklar ve enerji (doğalgaz, karbondioksit gazı, perlit, krom, mermer, enerji üretim ve dağıtım, güneş, biyokütle, jeotermal) olan ve bu kaynakları ekonomiye kazandırmayı amaçlayan, bu kaynaklarla ilgili AR-GE, yenilikçilik ve teknolojik gelişim planlayan ve ana girdisi bu kaynaklar olan mevcut ve potansiyel sektör işletmelerinin yeni fonlara erişim imkânları artırılmış olacaktır. Programa yönelik değerlendirme süreçleri 2021 yılında başlatılmış olup uygulama süreçleri 2022 yılında gerçekleştirilmiştir. 2023 yılında programa ilişkin ödeme süreçleri devam edecektir. Programın TAKSOP'a ilişkin önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 2: Doğal kaynakların işlenmesi ile et, süt ve arı ürünleri imalatında yeni yatırımların yapılması, mevcut işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısının iyileştirilmesi, ürün çeşitliliğinin artırılması ve kaynak verimliliğinin desteklenmesi

2.3.4.3.4. 2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı

Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı, bölgede öne çıkan ve bölge ekonomisi için önemli bir potansiyele sahip sektörlerin geliştirilmesine yönelik yatırımların desteklenmesi ile bölge ekonomisinin geliştirilmesine, sektörel fiziki ve teknolojik altyapısının yenilenmesine, verimliliğin yükseltilmesine ve bölgenin rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Programın özel amacı TRA1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı'nda belirlenen öncelikli müdahale alanlarına hizmet edecek şekilde kurgulanmıştır. Program, Bölge Planı'nda yer alan; üreticinin teknik kapasitesinin ve niteliğinin artırılması, bölgenin dış ticaret kapasitesinin geliştirilmesi, bölgede markalaşma kültürünün geliştirilmesi ve marka ürünler oluşturulması, bölge için alternatif pazar ağlarının ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi, bölgede girişimciliğin ve girişim sayısının artırılması tedbirleri ile de doğrudan örtüşmektedir.

Program 2022 yılında ilan edilmiş olup 2022 ve 2023 yıllarında uygulanacaktır.

Programın TAKSOP ile ilgili önceliği şu şekildedir:

Öncelik 2: Tabii kaynaklar ile et, süt ve arı ürünleri imalatı sektörlerindeki işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısını iyileştirmek ve ürün çeşitliliğini artırmak,

2.3.4.3.5. Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2

Söz konusu programa ilişkin bütçe İnsan Kaynakları bütçesine aktarılmıştır.

2.3.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 13: TAKSOP Faaliyetleri 2023 Yılı Zaman Planlaması

2022												
Proje / Faaliyet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki Doğal Taşlara İlişkin Araştırma Raporu	X	X	X	X	X	X						
TAKSOP Tanıtım Çalışmaları	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Teknik Destek Programı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

2.3.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı faaliyetleri Genel Sekreterlik tarafından takip ve koordine edilecektir. Faaliyetler, mahiyetlerine uygun şekilde ilgili birimler tarafından yürütülecektir. SOP kapsamında Ajans desteklerine yönelik faaliyetler Planlama ve Programlama Birimi ile İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından uygulanacaktır. Araştırma, analiz ve programlama ile tanıtım ve yatırım destek faaliyetleri ise ilgisine göre yatırım destek ofisleri veya Planlama ve Programlama Birimi tarafından gerçekleştirilecektir.

Genel Sekreter başkanlığında üç aylık dönemler haline toplantılar düzenlenerek, paylaşımı yapılan iş ve görevlerde hangi aşamada bulunduğu hususu ile yapılacak faaliyetlerin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için atılması gereken adımlar değerlendirilecektir.

2.3.7. İzleme ve Değerlendirme

SOP'un Dönemsel İlerleme Raporlarının ve SOP Kapanış Raporu'nun hazırlanmasından, sürecin planlanması ve takibinden Ajans Planlama ve Programlama Birimi sorumludur. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek tüm destek programlarının uygulanmasından PPB,

izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İDB sorumludur. İDB, mali destek programlarına ilişkin program kapanış raporunu da hazırlayacaktır.

Tablo 14: TAKSOP 2023 Yılı Faaliyetleri Bütçe Tablosu

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki Doğal Taşlara İlişkin Araştırma Raporu	Erzincan ve Erzurum YDO	01.01.2023 30.06.2023	0,00
Tanıtım ve Yatırım Destek	TAKSOP Tanıtım Çalışmaları	YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	250.000,00
Ajans Destekleri	2023 Yılı Teknik Destek Programı	PPB, İMİB	01.01.2023 31.12.2023	500.000,00
Ajans Destekleri	Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	PPB, İDB	01.01.2023 31.12.2023	775.000,00
Ajans Destekleri	Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	PPB, İDB	01.01.2023 31.12.2023	1.750.000,00
Ajans Destekleri	2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	1.500.000,00
Ajans Destekleri	Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı-2	PPB, İDB	01/01/2023 31/12/2023	0,00
TOPLAM				4.775.000,00

3. KURUMSAL GELİŞİM

3.1. Faaliyetler

3.1.1. İşbirliği ve Koordinasyon

Yönetim Kurulu Organizasyonları

Ajansın her 2 ayda bir düzenli olarak gerçekleştirdiği Yönetim Kurulu toplantılarının 2023 yılı içerisinde 6 defa yapılması planlanmaktadır.

Tecrübe Paylaşımı Toplantıları ve Organizasyonlarının Düzenlenmesi

Ajansımızca 2023 yılı içerisinde farklı konularda Ajans paydaşlarına, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına, Kalkınma Ajanslarına, bölge içi ve bölge dışı katılımcılara yönelik tecrübe paylaşımı toplantıları ve organizasyonlar yapılacaktır. Ayrıca yatırımcılara yönelik bilgilendirme toplantıları düzenlenecektir.

Tablo 15: Kurumsal Gelişim İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İşbirliği ve Koordinasyon	Düzenlenen YK Toplantısı Sayısı	Adet	6	YK Kararları
İşbirliği ve Koordinasyon	Düzenlenecek Tecrübe Paylaşımı Toplantısı ve Organizasyonları Sayısı	Adet	8	Faaliyet Raporu

Tablo 16: Kurumsal Gelişim İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri Bütçe Tablosu

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Yönetim Kurulu Organizasyonları	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	90.000,00
Tecrübe Paylaşımı Toplantıları ve Organizasyonlarının Düzenlenmesi	Tüm Birimler	01.01.2023 31.12.2003	60.000,00
TOPLAM			150.000,00 TL

3.1.2. Kapasite Geliştirme

İnsan Kaynakları Planlaması

Genel Sekreterin görüşü ve Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda belirlenmiş olan insan kaynakları rejimi ve politikasının temel amacı; Ajansın görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için alanında uzmanlaşmış, ulusal ve uluslararası düzeyde ihtiyaç duyulan niteliklere sahip personelin istihdamını ve bu personelin niteliklerinin geliştirilmesini ve sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansına (KUDAKA) 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 29.05.2019 tarihli ve 30788 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği ve 31280 sayılı ve 20 Ekim 2020 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan “Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde; TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin (Erzurum- Erzincan-Bayburt) kalkınmasına hizmet etmek isteyen, dinamik, analitik düşünebilen, takım çalışmasına yatkın, kendine güvenen, iletişime açık, yenilikçi, üretken, çözüm odaklı, değişen çalışma koşullarına uyum sağlayabilen ve seyahat engeli olmayan; 1 (bir) Hukuk Müşaviri, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) puanı ile 5 (beş) ve iş tecrübesi ile 1 (bir) olmak üzere toplamda 6 (altı) Uzman Personel ve KPSS Puanı veya iş tecrübesi ile 2 (iki) Destek Personeli alımı yapılması planlanmaktadır.

Eğitim Faaliyetleri

2023 yılında personelin bilgi, beceri ve niteliklerinin bölgesel ve kurumsal önceliklere göre stratejik bir yaklaşımla geliştirilmesine hizmet edecek eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda personelin görev alanlarıyla ilgili temel bilgi ve yeterlilikleri edinmelerinin sağlanmasının yanı sıra; kurs ve iş başı eğitim imkânlarıyla Ajans personelinin becerilerinin arttırılması hedeflenmektedir. Ajansın görev ve hizmetlerinin gerektirdiği niteliklere uygun olarak insan kaynaklarını geliştirmek ve faaliyetlerin etkili ve etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak üzere; Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği'nin 23. Maddesi uyarınca Ajans personelinin gelişimine yönelik temel ve hizmet içi eğitim programları ile motivasyon faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Hizmet içi eğitim programı aşağıdaki şekilde planlanmış olup ihtiyaca göre revize edilecektir:

Tablo 17: 2023 Yılı Hizmet İçi Eğitim Programı

Eğitim Konusu	Hedef Kitle	Süresi
PMP Eğitimi	Uzman Personel ve Destek Personeli	3 Gün
AB Proje Yazma Eğitimi	Uzman Personel ve Destek Personeli	2 Gün
İklim Değişikliklerine Uyum Politikaları Eğitimi	Uzman Personel ve Destek Personeli	2 Gün

Zaman Yönetimi ve Kurumsallaşma Eğitimi	Uzman Personel ve Destek Personeli	2 Gün
E-Ticaret ve Dijital Pazarlama Eğitimi	Uzman Personel ve Destek Personeli	1 Gün
Etkili Stres Yönetimi ve Stresle Baş Etme Yöntemleri Eğitimi	Uzman Personel ve Destek Personeli	1 Gün
Temel Bilgisayar, Ofis Programları, EBYS, KAYS Eğitimi	Sürekli İşçi Personel	3 Gün
Halkla İlişkiler Eğitimi	Sürekli İşçi Personel	2 Gün
Zaman Yönetimi ve Kurumsallaşma Eğitimi	Sürekli İşçi Personel	2 Gün
Etkili Stres Yönetimi ve Stresle Baş Etme Yöntemleri Eğitimi	Sürekli İşçi Personel	1 Gün
Toplam		19 Gün

Bilgi ve Tecrübe Paylaşımı Toplantılarına Katılım ve Görev Yollukları

Yurt içinde, yurt dışında ve bölgemizde personelin gelişimi ile Ajansın ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımına katkı sağlayacak tecrübe paylaşım toplantıları, bilgilendirme toplantıları, konferanslar, seminerler, teknik inceleme amaçlı iş gezileri gibi organizasyonlara katılım sağlanacaktır.

Ajans personeline bölge içi ve bölge dışındaki görevlendirmeler kapsamında görev yollukları ödenecektir.

Yetkinlik ve Hedef Bazlı Performans Sistemi

Kalkınma Ajanslarında istihdam edilmekte olan personelin performans değerlendirmesini yapmak üzere 2022 yılı içerisinde Kalkınma Ajansları Personelinin Performans Değerlendirilmesine Dair Temel Esaslar yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilecek hizmet alımı için Ajans bütçesinden kaynak ayrılmıştır.

Kurumsal Risk Yönetimi ve İç Kontrol Sistemi

Ajansta personelin tamamı, kurumsal düzeydeki risk yönetiminin ve iç kontrollerin bir parçası haline getirilecektir. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı Risk Yönetimi Yönergesi çerçevesinde ajans ve birim risk kütükleri, iş akış şemaları revize edilecek ve güncellenecektir. Bu çalışmalar 2023 yılı içerisinde ajans personeli tarafından yürütülecektir. Hizmet alımına ihtiyaç duyulması halinde bu alımın 2024 yılı içerisinde gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

Bilgi İşlemin Merkezileştirilmesi Çalışmaları

2023 yılında Ajans bilgi işlem altyapısının merkezileştirilmesi faaliyetleri yürütülecektir. Ayrıca KAYS bakım ve iyileştirme hizmetlerinin de gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda bir ödenek tahsisi planlanmıştır.

Tablo 18: Kurumsal Gelişim Kapasite Geliştirme Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Kapasite Geliştirme	Yürütülen Personel Alım Süreci Sayısı	Adet	1	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Personele Verilen Eğitim Sayısı	Adet	5	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Eğitim Alan Ajans Personeli Sayısı	Kişi	35	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Katılım Sağlanan Bilgi, Tecrübe Paylaşımı Toplantısı Sayısı	Adet	8	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Uygulanan Performans Sistemi Sayısı	Adet	1	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Kurulan Kurumsal Risk Yönetimi Sistemi Sayısı	Adet	1	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Merkezileştirilen Bilgi İşlem Arayüzü Sayısı	Adet	1	Faaliyet Raporu

Tablo 19: Kurumsal Gelişim Kapasite Geliştirme Faaliyetleri Bütçe Tablosu

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Personeline Yönelik Eğitim Faaliyetleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	150.000,00
Personel Ödemeleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	32.933.200,00
Görev Yollukları	Tüm Birimler	01.01.2023 31.12.2023	300.000,00
Bilgi, Tecrübe Paylaşımı Toplantılarına Katılım	Tüm Birimler	01.01.2023 31.12.2023	150.000,00
Yetkinlik ve Hedef Bazlı Performans Sistemi	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	36.307,70
Kurumsal Risk Yönetimi ve İç Kontrol Sistemi	Tüm Birimler	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Bilgi İşlemin Merkezileştirilmesi Çalışmaları	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	100.000,00
TOPLAM			33.669.507,70

3.1.3. Tanıtım Faaliyetleri

Ajans İletişim, Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Ajansımızca 2023 yılı içerisinde Ajans destek ve etkinliklerinin tanıtımı için çeşitli faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Ajans kurumsal kimliğinin görünürlüğünün sağlanması için kurumsal nitelikte kırtasiye malzemesi alımı yapılacaktır. Ajans personelinin kullanımı ve toplantılarda paydaşlara verilmek üzere kalem, notluk, defter, çanta gibi ürünlerin tedarik edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. 2023 yılı içerisinde bu tür kurumsal nitelikli temel kırtasiye ve promosyon malzemeleri alımı yapılacaktır. Ayrıca Ajansın genelini ilgilendiren tanıtım materyallerinin basımı yapılacaktır. Gerek bölgesel gerek ulusal düzeydeki kurumsal dergi ya da bültenlerde yayımlanmak üzere, Ajansa ve Ajans faaliyetlerine ilişkin bilgi notları ve reklamlar hazırlanacaktır.

Ajansımızca 2023 yılı içerisinde KUDAKA Kurumsal Stratejik Planı (2023-2027) hazırlığı öngörülmektedir.

Ajansın, faaliyetlerini geniş kesimlere ulaştırmak için kullandığı en önemli iletişim ve tanıtım araçlarından olan kurumsal internet sitesi (<https://kudaka.ka.gov.tr/>) ile bölge tanıtımında kullanılması öngörülen Kuzeydoğu Anadolu Turizm Portalı, TRA1 Düzey 2 Bölge Planı “Bölgede Turizmin Değer Zincirindeki Tüm Alt Sektörlerle Beraber Yüksek Sosyoekonomik Faydayı Sağlaması” önceliği doğrultusunda; Ajansın ve bölgenin ihtiyaçlarına ve yeni gelişmelere uygun olarak tasarım ve teknolojik altyapı yönünden geliştirilecek ve internet sitelerinin içeriği, yayın dili sosyal medya uygulamalarını da kapsayacak şekilde geliştirilecek ve düzenli olarak güncellenecektir.

Küresel, ulusal ve bölgesel düzeyde güncel gelişmelerin yakından takip edilebilmesi amacıyla sektörel, kültürel, iktisadi ve sosyal konularda; yerel, ulusal ve uluslararası yayınlar satın alınacak ve gerekli görülen süreli yayınlara abone olunacaktır. Yerel ve ulusal medyada Ajans ve bölge ile ilgili kalkınma odaklı tüm haber ve görsellerin takip edilmesi ve arşivlenmesi amacıyla medya takip hizmeti alınacaktır. Bu çerçevede elde edilen veriler ışığında gerekli raporlama ve analizler yapılacaktır.

Basın temsilcileri ziyaret edilecek; basın toplantıları düzenlenecek ve Genel Sekreter ya da ilgili uzmanların TV ve radyo programlarına konuk olması ile medyanın Ajansa dair güncel gelişme ve faaliyetlerden haberdar olması sağlanacaktır.

Ayrıca Ajans destek ve faaliyetlerinin ulusal ve uluslararası alanda daha görünür hale gelmesini sağlamak amacıyla iletişim, tanıtım ve görünürlük faaliyetleri yürütülecektir.

Tablo 20: Kurumsal Gelişim Kapasite Geliştirme Faaliyetleri Bütçe Tablosu

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Tanıtım	Tedarik Edilen Kurumsal Tanıtım/Promosyon Malzemesi Çeşidi	Adet	3	Faaliyet Raporu
Tanıtım	Hazırlanan Kurumsal Stratejik Plan Sayısı	Adet	1	Faaliyet Raporu
Tanıtım	Ajans Tarafından Sosyal Medyada Yayınlanan Haber/Duyuru Sayısı	Kişi	30	Faaliyet Raporu

Tablo 21: Kurumsal Gelişim Tanıtım Faaliyetleri Bütçe Tablosu

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım, Kurumsal Kırtasiye ve Promosyon Malzemeleri Tedariki	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	160.000,00
Kurumsal Stratejik Plan Hazırlanması	PPB, İMİB, YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Ajans İletişim, Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri	PPB	01.01.2023 31.12.2023	200.000,00
TOPLAM			360.000,00

3.1.4. Diğer Proje ve Faaliyetler

Mali destek programlarına yönelik olarak 2023 yılında gerçekleştirilmesi öngörülen bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri, teknik yardım masasının oluşturulması, proje değerlendirme ve sonuçların ilan edilmesi gibi faaliyetlerin giderleri için bir bütçe ayrılmıştır.

Genel Yönetim Faaliyetleri

Ajansın 2023 yılında faaliyetlerini sürdürebilmesi için bazı destek hizmetlerine ve satın almalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda;

- Ajansın bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirilmesi için gerekli olan yeni yazılım ve donanımların alımı gerçekleştirilecek ve güncellenmesi sağlanacaktır.
- Ajans bünyesinde bilgi iletişim teknolojileri altyapısının sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla gerekli bakım faaliyetleri yürütülecek, bu kapsamda hizmet alımı yapılacaktır.
- Ajansta oluşacak ihtiyaçları gidermek amacıyla demirbaş, ofis ekipmanı, kırtasiye ve sarf malzemeleri temini için gerekli satın almalar yapılacaktır.

- Ajans; güvenlik, temizlik, münferit ve küçük nitelikli bakım ve onarımlar gibi ihtiyaç duyulan hizmetleri hizmet alımı yoluyla temin edecektir.
- Ajans hizmetlerinde kullanılmak üzere şoförsüz binek araç hizmet alımı kalemine ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda temin edilecek araçların aylık hizmet bedelleri ile yakıt giderleri yıl boyunca ödenecektir. Ayrıca bu kalem kapsamında 2022 yılından sarkan şoförsüz binek araç hizmet alımı ödemeleri gerçekleştirilecektir.
- Ajans faaliyetleri kapsamında posta, kargo, kurye, internet ve telefon giderleri gibi iletişim hizmetleri karşılanacaktır.
- Ajans hizmet binasının ve Yatırım Destek Ofislerinin hizmet mekânlarının bakım, onarım, kira ve elektrik, su, doğalgaz gibi giderleri karşılanacaktır.
- Ajansımızın hukuk işlerinin yapılması için avukatlık hizmet alımı yapılacaktır.
- Ajansımızın özellikle proje izleme ve değerlendirme faaliyetleri için ihtiyaç duyulması halinde bilirkişi hizmet alımı yapılacaktır.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı eş güdümünde gerçekleştirilmesi planlanan erişilebilirlik çalışmalarına paralel olarak bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler için erişilebilir olması ve engelli vatandaşlarımızın her türlü kurumsal hizmete erişiminin kolaylaştırılması amacıyla Ajansımız tarafından fiziki ve teknolojik altyapının bu doğrultuda iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Tablo 22: Kurumsal Gelişim Diğer Proje ve Faaliyetler Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Diğer Proje ve Faaliyetler	Destek Programları Kapsamında Yürütülen Değerlendirme Ödeme Süreci Sayısı	Adet	1	Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	Rutin İşler Kapsamında Yapılan Mal Alımı Sayısı	Adet	5	Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	Rutin İşler Kapsamında Yapılan Hizmet Alımı Sayısı	Adet	6	Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	Rutin Fatura Ödeme Süreci Sayısı	Ay	12	Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	Hukuki Süreçlere İlişkin Hizmet Alımı Sayısı	Adet	3	Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	İzleme Süreçleri Kapsamında Yapılan Bilirkişi Hizmet Alımı Sayısı	Adet	2	Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	Erişilebilirlik Çalışmaları Kapsamında İyileştirilen Altyapı Sayısı	Adet	2	Faaliyet Raporu

Tablo 23: Kurumsal Gelişim Diğer Proje ve Faaliyetler Bütçe Tablosu

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
MDP Bilgilendirme ve Eğitim, Teknik Yardım ve Proje Değerlendirme Giderleri	PPB	01.01.2023 31.12.2023	400.000,00
Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımı	Tüm Birimler	01.01.2023 31.12.2023	540.000,00
Temsil ve Tanıtım Giderleri	Tüm Birimler	01.01.2023 31.12.2023	100.000,00
Menkul Mal ve Gayri Maddi Hak Alımı Giderleri	İMİB, İDB, PPB	01.01.2023 31.12.2023	270.000,00
Temizlik Malzemesi Hizmet Alımı	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	80.000,00
Şoförsüz Binek Araç Hizmet Alımı	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	1.250.000,00
Bakım ve Onarım Giderleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	390.000,00
Diğer Hizmet Alımları	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	700.000,00
Komisyon Giderleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	10.000,00
Mahkeme Harç ve Giderleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	73.748,00
Diğer Yasal Giderler	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	350.000,00
Proje İzleme Süreçlerine İlişkin Bilirkişi Hizmet Alımı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	100.000,00
Erişilebilirlik Ödeneği	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	250.000,00
TOPLAM			4.513.748,00

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

4.1 Araştırma, Analiz ve Raporlama

4.1.1 Bölgesel Girdi Çıktı Analizleri

4.1.1.1 Amaç

Bölgesel Girdi Çıktı Analizleri çalışmaları kapsamında TRA1 Bölgesi'nde tüm sektörlerin birbirleriyle bağlantılarını ve ilişkilerini ortaya koymak ve bölgenin hangi sektörde hangi girdileri kullandığı, ne gibi çıktılar ürettiği gibi hususları ekonometrik olarak analiz etmek amaçlanmaktadır.

4.1.1.2 Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin Türkiye ekonomisi içerisinde mevcut rolü ve fonksiyonunu ortaya koymak, bölgedeki sektörlerin birbirleriyle bağlantılarını incelemek, hangi sektörün hangi sektörden hangi mal, ürün ya da hizmetleri aldığı, hangi sektörlerle ne gibi mal, ürün ya da hizmetleri sağladığı hususlarını irdelemek bölgenin geleceğine yön verebilmek adına önem arz etmektedir. Bu nedenle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Bölgesel Girdi Çıktı Analizi çalışması gerçekleştirilecektir. Faaliyet kapsamında analiz çalışmasının basımı da yaptırılacaktır.

4.1.1.3 Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 24: Bölgesel Girdi Çıktı Analizleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Raporlama	Girdi Çıktı Analiz Raporu	Adet	1	Rapor Dokümanı, Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 25: Bölgesel Girdi Çıktı Analizleri Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Bölgesel Girdi Çıktı Analizleri	PPB, YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	50.000,00
TOPLAM			50.000,00

4.1.1.4 Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Faaliyet kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının koordinasyonunda gerekli iş ve işlemler yürütülecektir. Sürecin takip ve koordinasyonu Planlama ve Programlama Birimi ve YDO'lar eliyle yürütülecektir.

4.1.1.5 İzleme ve Değerlendirme

Faaliyetin izleme ve değerlendirmesi Planlama ve Programlama Birimi ve Yatırım Destek Ofisleri tarafından gerçekleştirilecektir.

4.1.2 Bölge Planı Tasarımı, Basımı ve İlgili Diğer Giderler

4.1.2.1 Amaç

TRA1 2024-2028 Bölge Planı'nın onay süreçleri çerçevesinde ihtiyaç duyulabilecek giderlerin karşılanması

4.1.2.2 Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TRA1 2024-2028 Bölge Planı hazırlık çalışmalarının 2022 yılında sona erdirilmesi planlanmış olup 2023 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının geri bildirimleri de dikkate alınmak suretiyle planın olası eksikliklerinin giderilmesi ve grafik tasarım, basım gibi ihtiyaçların karşılanması için bir bütçe öngörülmüştür.

4.1.2.3 Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 26: Bölge Planı Tasarımı, Basımı ve İlgili Diğer Giderler Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Raporlama	Basılı Bölge Planı Dokümanı	Adet	500	Bölge Planı Dokümanları

Tablo 27: Bölge Planı Tasarımı, Basımı ve İlgili Diğer Giderler Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Bölge Planı Tasarımı, Basımı ve İlgili Diğer Giderler	PPB, YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	200.000,00

TRA1 Düzey 2 Bölge Planı (2024-2033) Hazırlık Çalışmaları ⁷	PPB, YDO'lar	01.05.2022 31.01.2023	600.000,00
TOPLAM			800.000,00

4.1.2.4 Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Faaliyet kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının koordinasyonunda gerekli iş ve işlemler yürütülecektir. Sürecin takip ve koordinasyonu Planlama ve Programlama Birimi ve YDO'lar eliyle yürütülecektir.

4.1.2.5 İzleme ve Değerlendirme

Faaliyetin izleme ve değerlendirmesi Planlama ve Programlama Birimi ve Yatırım Destek Ofisleri tarafından gerçekleştirilecektir.

4.2. Kapasite Geliştirme

4.2.1. İstihdam Garantili Eğitim Programı

4.2.1.1. Amaç

Kalkınma Ajansları için 2022 ve 2023 yıllarının teması Genç İstihdamı olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda bölgede gençlerin istihdam olanaklarının geliştirilmesi, gençlere istihdam için gerekli niteliklerin kazandırılması, firmaların ihtiyaç duydukları alanda nitelikli personel bulma olanaklarının artırılması amacıyla İstihdam Garantili Eğitim Programı planlanmaktadır.

Genç İstihdamı Temasına yönelik olarak bölgede yapılan görüşmeler neticesinde bölgede iş makinesi operatörlüğüne yönelik ihtiyaç bulunduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Erzurum İl Denetimli Serbestlik Müdürlüğü başta olmak üzere ilgili paydaşlarla görüşmeler yapılmış olup ilgili kurumlar tarafından 2023 yılında uygulanması öngörülen Teknik Destek Programı kapsamında Ajansa iş makinesi operatörlüğü eğitimine yönelik projelerin sunulması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda verilmesi öngörülen eğitimlerin sonunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen sınava giren gençler İş Makinesi Operatörlük Belgesi alacaklardır. Söz konusu gençlerin bu alanda çalışana ihtiyaç duyan kuruluş ve işletmeler tarafından istihdam edilmesine yönelik çalışma yapılacaktır.

⁷ TRA1 Düzey 2 Bölge Planı (2024-2028) Hazırlık Çalışmaları faaliyeti 2022 yılında gerçekleştirilmiş olup çalışmalar kapsamında ihtiyaç duyulan hizmet alımlarına ilişkin ödemeler 2023 yılına sarktığından bu bölümde gösterilmiştir.

4.2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

15-24 yaş aralığında bulunan gençlerin işgücüne katılım oranı azalan bir eğilim sergilemektedir. 2020 Mart ayında ILO tarafından yayınlanan Genç İstihdamında Küresel Trendler raporuna göre 1999-2019 yıllarında genç nüfusu 1 milyardan 1,3 milyara yükselmiş olmasına rağmen, aktif işgücü piyasalarında yer alan gençlerin sayısı 568 milyondan 497 milyona düşmüştür. Araştırmalara göre milyonlarca genç, hayatlarında belirli ilerlemeler kaydetmek için daha az getirili ve beklentilerini sınırlı düzeyde karşılayan geçici, gönüllü olmayan yarı zamanlı ya da gündelik işler arasında seçimlerini gerçekleştirmektedir. Genç kadınlar ise iş hayatındaki problemlerden önce toplumsal cinsiyet rolleri vb. birçok güçlükle mücadele etmektedir. Tüm bunlara ek olarak çalışan adayları ile iş arasındaki beceri uyumsuzluğu sorunu mezun çalışan adayların işe geçiş süreçlerini zorlaştırmaktadır. İş hayatında olan gençlerin önemli bir kısmı ise kayıt dışı istihdam problemi ile karşılaşmakta, sosyal güvenceden yoksun olarak çalışmak durumunda kalmaktadır. COVID-19 salgını ise nitelikli gençlerin eğitime ve iş imkânlarına erişimini güçleştirerek genç istihdamı sorununun daha da derinleşmesine sebep olmuştur. COVID-19 salgını ile ne istihdamda ne de eğitimde olan gençlerin oranının %27,1'e çıktığı gözlemlenmektedir.

Mevcut durumda Türkiye genelinde olduğu gibi TRA1 Bölgesi'nde de öne çıkan iş kollarından biri iş makinesi operatörlüğüdür. Beko loder, ekskavatör, forklift vb. iş makineleri birçok sektörde yaygın olarak kullanılmakta olup bu araçları kullanabilen kişiler görece iyi maaşlarla piyasada iş bulabilmektedir. İş ilanlarına bakıldığında da iş makinesi operatörlüğünün aranan işçi nitelikleri arasında yer aldığı görülmektedir. Daha önce Bayburt Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne verilen teknik destekle birlikte beko loder kullanımını öğrenerek ehliyet alan gençler istihdama katılabılmıştır. Bu doğrultuda genç istihdamı teması kapsamında verilecek eğitimlerle gençlerin hem kalıcı olarak nitelik kazanması hem de kısa vadede iş bulabilmelerinin önü açılmış olacaktır. Bu kapsamda teknik destek programı çerçevesinde hedef grubunda gençlerin yer aldığı paydaşların sunacağı projeler sayesinde verilecek eğitimler bölgede genç istihdamının artmasına katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda 2023 Yılı Teknik Destek Programına genç istihdamına ilişkin münferit bir öncelik konulacak ve bu öncelik kapsamında sunulan projeler ayrı bir bütçe çerçevesinde desteklenecektir.

4.2.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 28: YKF İstihdam Garantili Eğitim Programı Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Kapasite Geliştirme	Genç İstihdamına Yönelik Düzenlenen Eğitim Sayısı	Adet	5	Eğitim Katılımcı Listeleri Teknik Destek Nihai Raporları
Kapasite Geliştirme	Genç İstihdamı Eğitimlerine Katılan Kişi Sayısı	Kişi	50	Eğitim Katılımcı Listeleri Ajans Yıllık Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Eğitimler Sonucunda İstihdam Edilen Genç Sayısı	Kişi	10	Ajans Yıllık Faaliyet Raporu

Tablo 29: YKF İstihdam Garantili Eğitim Programı Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İstihdam Garantili Eğitim Programı	PPB	01.01.2023 31.12.2023	500.000,00
TOPLAM			500.000,00

4.2.1.4. Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Faaliyet kapsamında Denetimli Serbestlik Müdürlükleri ve Mesleki Eğitim Merkezleri ile işbirliği yapılacak, bu kurum/kuruluşlar tarafından Ajansa proje sunulması temin edilecektir. Sürecin takip ve koordinasyonu Planlama ve Programlama Birimi ve YDO'lar eliyle yürütülecektir.

4.2.1.5. İzleme ve Değerlendirme

Planlama ve Programlama Birimi ve Yatırım Destek Ofisleri söz konusu faaliyet kapsamında kurumlar arası koordinasyonu sağlayacak, ilgili eğitimlerde gerekli izlemeleri gerçekleştirecek veya düzenlenecek olan eğitimlerin ardından geri bildirimleri alacaktır.

4.2.2 Beceri Geliştirme Programı

4.2.2.1. Amaç

Mesleki/teknik eğitim ve öğretim kurumlarının öğrenci ve mezunları başta olmak üzere gençlere geleceğin mesleklerine yönelik beceri ve yetkinliklerin kazandırılması Beceri Geliştirme Programı'nın amacını oluşturmaktadır.

4.2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin sosyo-ekonomik gelişmişliğinin daha ileri bir seviyeye taşınması amacıyla istihdamın teknik ve pratik bilgilerle donanmış, nitelikli bireyler eliyle artırılması büyük bir önem taşımaktadır. Bu sebeple bölgede hâlihazırda eğitimlerini sürdürmekte olan ya da yeni mezun olmuş gençler bu değişimin aktörleri olacaktır.

Bölgedeki istihdamı ve katma değeri arttırmanın en önemli yollarından birisi de girişimcilik faaliyetleridir. İşsizliğin azaltılması, bölgesel ve ulusal kalkınmanın sağlanması hususunda yenilikçi bireylerin sahip oldukları kapasite ve işgücü potansiyelini bir girişimle ortaya koymaları önemli bir husustur. Sahip olduğu donanımı bölgesi ve ülkesi adına kullanabilen, duyarlı, nitelikli bireylerin bu tarz faaliyetlere yönlendirilmesi bölgenin sahip olduğu potansiyeli arttırarak değerlendirmesi yolunda önemli bir adım olacaktır. Bölgemizde gerçekleştirilen saha ziyaretlerinde paydaşlar, mesleki ve teknik eğitim kurumlarının öğretmen ve öğrencilerinin, dünyadaki teknolojik gelişim ve dijital dönüşüm süreçlerinin istenilen düzeyde parçası olamadıkları sorununa değinmişlerdir. Bu soruna yönelik gerçekleştirilen görüşmelerde mesleki ve teknik eğitim kurumlarındaki öğrencilerin, özellikle organize sanayi bölgelerindeki işletmelerde kullanılan ve mesleki ve teknik eğitim kurumlarındaki dijitalleşme ve teknoloji kullanım düzeyinin yaklaşık 10 yıl ilerisinde seyreden altyapıdan yararlanmalarını mümkün kılacak güçlü bir işbirliği ağı oluşturulması ihtiyacı tespit edilmiştir. Ajansımız, 2023 faaliyet yılında bu hususa yönelik hâlihazırda eğitim görmekte olan öğrenciler ile mezun gençleri firmalar ile buluşturarak, tasarlanan beceri geliştirme programları kapsamında gençlerin ilgili altyapı imkânlarından yararlanmalarını sağlayacaktır.

Beceri geliştirme programları gençlerin iş hayatına geçişte yaşadıkları deneyim eksikliğinden kaynaklı sorunların çözümüne katkı sağlamak amacıyla kamu kurumları ve özel sektör firmalarıyla iş birliği hâlinde oluşturulacaktır. Bu programların içeriği kişilerin niteliğine göre farklı becerileri kapsayacaktır. Bu çerçevede WEF (The World Economic Forum) tarafından 2025 yılı için geleceğin mesleklerinde en önemli 10 yetenek olarak tanımlanan alanlar (analitik düşünme ve inovasyon, aktif öğrenme ve öğrenme stratejileri, kompleks problem çözme, eleştirel düşünme ve analiz, yaratıcılık, özgünlük ve inisiyatif, liderlik ve sosyal etki, teknoloji kullanımı, teknolojik tasarım ve programlama, dayanıklılık (rezilyans), strese tahammül ve esneklik, muhakeme, problem çözme ve kavrayış yeteneği) başta olmak üzere bölgedeki gençlere beceri geliştirmeye yönelik eğitimler verilecektir.

Ayrıca, üniversitelerin son sınıf öğrencilerine yönelik özgeçmiş hazırlama, mülakat teknikleri, topluluk önünde konuşma, sunum teknikleri, yabancı dil gibi eğitimlerin verildiği eğitim programları ile gençlerin iş hayatına hazırlanması sağlanacaktır.

Gençlerin öğrenim döneminde uygulamalı eğitim ve staj programlarının yoğunluğunun ve verimliliğinin artırılması ve bu amaç doğrultusunda sektörle uzun süreli iş birliklerinin yapılması sağlanacaktır.

Gençlere, kalkınma ajansları ile işletme arasında imzalanan bir protokol çerçevesinde işletmelerde ya da model fabrika vb. ortamlarda iş deneyimi kazandırılması sağlanacaktır.

Kurumsal özel sektör firmaları ile iş birliği protokolü yapılarak, işbaşı eğitim veya çıraklık programları düzenlenecektir.

Özel sektördeki gelişmelerin öğrencilere daha hızlı ve etkili bir şekilde aktarılabilmesi için mesleğinde isim yapmış yerli ya da yabancı saha deneyimi olan ustaların meslek okullarında kısa süreli eğitim/tecrübe aktarımı/teknik gezi/iş başı buluşmaları gibi faaliyetlerin düzenlenmesi sağlanacaktır.

İş insanlarının günümüz iş gücünde başarı için hangi becerilerin gerekli olduğu ve talep edildiği yönünde gençlere yönlendirmede bulunmaları sağlanacaktır.

Bunların yanı sıra akademik başarı puanlarına göre objektif kriterler üzerinden belirlenecek olan ortaöğretim/yükseköğretim son sınıf öğrencisi gençlerin mezuniyet alanlarına uygun iyi uygulama örneklerini (mal ve hizmet üretim tesislerini) yerinde ziyaret etmeleri sağlanacaktır.

Ayrıca bölgedeki gençlerin ülkemizin yüksek prestije sahip bazı kurumlarında (TÜBİTAK/SAGE-MAM-RUTE-BİLGEM, ASELSAN, HAVELSAN, ROKETSAN, TUSAŞ/TEİ, Savunma Sanayii Başkanlığı/STM, Bilişim Vadisi vb.) çalışan genç rol modeller ile tecrübe paylaşımı kapsamında buluşmaları sağlanacaktır.

4.2.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 30: YKF Beceri Geliştirme Programı Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İşbirliği ve Koordinasyon	Beceri Geliştirme Programı Çerçevesinde	Adet	3	Toplantı Raporları, Ajans Yıllık Faaliyet Raporu

	Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı			
--	----------------------------------	--	--	--

Tablo 31: YKF Beceri Geliştirme Programı Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Beceri Geliştirme Programı	PPB, YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	0
TOPLAM			0

Programa ait bütçe 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem felaketi sonrası hazırlanan Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı (BOTAP)'na aktarılmıştır.

4.2.2.4. Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Faaliyet kapsamında meslek okulları, firmalar ve organize sanayi müdürlükleri ile işbirliği protokolleri imzalanacaktır. Okul yönetimleri ile firmalar bir araya getirilerek ihtiyaçlara yönelik eğitim planı çıkarılacaktır. İlgili eğitimlerin takip ve koordinasyonu YDO'lar eliyle yürütülecektir.

4.2.2.5. İzleme ve Değerlendirme

Yatırım Destek Ofisleri söz konusu faaliyet kapsamında kurumlar arası koordinasyonu sağlayacak, ilgili eğitimlerde gerekli izlemeleri gerçekleştirecek veya düzenlenecek olan eğitimlerin ardından geri bildirimleri alacaktır.

4.3. Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri

4.3.1. Erzurum Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri

4.3.1.1. Amaç

Erzurum ilinde yatırım ortamının iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve yeni yatırımların çekilmesi ana amacıyla; mevcut yatırım ve yatırımcıların desteklenmesi, cari olarak öne çıkan sektörlerde ihtiyaç duyulan beşeri ve fiziki sermayenin nicelik ve nitelik olarak artırılması ve potansiyel yatırım alanları ve yatırımcıların tespiti, yönlendirilmesi, teşviki ve desteklenmesi kapsamında kaynak temini, yatırım analizi, yatırıma destek, koordinasyon, yatırım izleme ve takibi, tanıtım, eğitim/danışmanlık, raporlama odaklı çalışmalar yapmak.

4.3.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Erzurum ilindeki mevcut yatırım potansiyelinin ekonomik anlamda güçlü katma değer üreten somut çıktılara dönüşmesi hedefinin başlangıç aşamasında, başta Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı ve Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. ortaklığında, “*Erzurum İli Potansiyel Yatırım Alanları Araştırması*” isimli analiz çalışması olmak üzere çeşitli analiz çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar doğrultusunda ilimizde öncelikle Organize Sanayi Bölgelerine ve diğer bölgelere yatırım çekme, istihdam oluşturma, yatırımcıya bölgeyi tanıtmaya, bölge adına analiz çalışmaları, teşvik konusunda bilgilendirme ve yatırımcıları teşvik etme, makro ekonomik etkileri önem arz eden ithalat/ihracat ve dış pazar/dış yatırımcı noktaları üzerine analiz ve ziyaret/kabuller öncelik teşkil eden müdahale alanlarımız olarak öne çıkmaktadır. Bu kapsamda 2023 yılı içerisinde Erzurum’a yeni yatırımcı çekmek ve ilin girişimcilik potansiyelini geliştirmek, gerek bölgemizdeki mevcut yatırımcılara gerek bölgemize çekilen yeni yatırımcılara yol göstermek üzere Erzurum Yatırım Destek Ofisi faaliyetleri planlanmıştır.

4.3.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Erzurum Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri kapsamında Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP) ile Çalışan ve Üreten Gençler Programı’nın (ÇÜGEP) yerelde koordinasyonu; araştırma, analiz ve programlama alt başlığında fizibilite, ülke raporlamaları ve diğer çalışmalar, tanıtım ve yatırıma destek ile işbirliği ve koordinasyon alt başlıklarında ise temel fonksiyon olan teşvik öğelerinin tanıtımı, öğretimi ve kullanılması ile bölgesel tanıtıma katkı yapılması amacıyla eğitimler, danışmanlık, ziyaretler, kabuller ve çalıştay katılımları gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda;

- Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP) kapsamında 2021-2022 yılları içerisinde Erzurum 1.OSB Elektrik Enerjisi Nakil Hattı, Erzurum İş Geliştirme Merkezi (GirişimPark), Erzurum Mobilya Sektörü İnovasyon ve Teknoloji Merkezi, Erzurum 2. OSB Doğalgaz ve Su Altyapısının Oluşturulması, Erzurum İli Tekstil Kent 2.Etap, Erzurum Aziziye Belediyesi Biokütle Enerji Destekli Jeotermal Domates Serası, Palandöken Belediyesi Hayvan Atığı Biyogaz Dönüşüm Tesisi Erzurum Büyükşehir Belediyesi Sıfır Atık Çalışmaları ile Kent Ekonomisine ve İstihdama Katkı Sağlama projeleri tasarlanmış, uygulamaya konulmuş ve uygulama aşamasında koordine edilmiştir. 2023 yılında ise bu projelerden devam edenlerin ve Çat Belediye Başkanlığı tarafından uygulanan Tekstil Fabrikası Projesi’nin Yatırım Destek Ofisi koordinasyon ve güdümünde yürütülmesi planlanmaktadır. 2023 yılında ayrıca CMDP

programı kapsamında yeni projelerin tasarlanmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

- Çalışan ve Üreten Gençler Programı kapsamında (ÇÜGEP) Erzurum Çuval Fabrikası Projesinin koordinasyon faaliyetleri gerçekleştirilecektir.
- Erzurum ilinin spor turizmi konusunda potansiyelini değerlendiren bir rapor hazırlanacaktır. Ayrıca Erzincan Yatırım Destek Ofisi ile iş birliği içerisinde “Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki Doğal Taşlara İlişkin Araştırma Raporu” ve “Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde Kırsal Kalkınma Mevcut Durum Raporu” isimli çalışmalar hazırlanacaktır.
- Erzurum ilindeki mevcut yatırımcıların sektörel tecrübelerini ve verimliliklerini artırmak, iyi uygulama örneklerini yerinde göstermek adına en az 2 adet sektörel tecrübe paylaşımı ve araştırma ziyareti gerçekleştirilecektir. Planlanan ziyaretlerden bazıları şunlardır: Erzurum ilinde entansif koyun yetiştiriciliği ile uğraşan işletmelerin/paydaşların kalite-standardizasyon, ürün çeşitlendirme/farklılaştırma ve markalaşma-pazarlama konularında iyi uygulama örneklerini yerinde görmelerini sağlamak amacıyla, Balıkesir ilindeki Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve öne çıkan işletmelere/kooperatiflere saha ziyareti düzenlenecektir. Ajansın eşgüdümünde gerçekleştirilmesi planlanan söz konusu ziyaretler için Erzurum ilinde faaliyet gösteren odalar ve borsalar ile işbirliği yapılacaktır. Erzurum ilinde faaliyet gösteren Oltu taşı ustalarının iyi uygulama örneklerini yerinde görmesi ve inceleme yapması maksadıyla Mardin ilindeki gümüşçülük (telkâri) ustalarına ziyaret gerçekleştirilecektir.
- Erzurum ilindeki mevcut yatırımcıların sorun ve ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi olunması, öneriler geliştirilerek yatırımcıların doğru ve zamanında yönlendirilmesi amacıyla düzenli olarak saha ziyaretleri gerçekleştirilecektir.
- Bölgede yaygın olan arıcılık faaliyetlerinin desteklenmesi ve sektörde markalaşmanın geliştirilmesi maksadıyla arıcılıkla uğraşan üreticilerin bilgi düzeylerinin artırılması ve ürünlerini ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtımalarına yönelik teknik yardım sağlanacaktır.
- Erzurum ilinin yöresel ürünlerinin tanıtımına katkı sağlamak ve bilgi, belge ve doküman arşivinin oluşturulmasına önderlik ederek nesilden nesile aktarılmasını sağlamak amacıyla Erzurum iline ait peynir ve bal çeşitleri ile Oltu zümrüdü (opal taşı)

özelinde dijital dergi yayımlanacak ve kısa tematik videolar çekilecektir. (Programa ait bütçe 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem felaketi sonrası hazırlanan Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı (BOTAP)'na aktarılmıştır.)

- Bölgede coğrafi işaret tescili almış veya coğrafi işaret alma potansiyeli taşıyan ürünlerin ticari bir marka değerine dönüşerek bölge kalkınmasına katkı sağlaması amacıyla çalışmalar yapılması planlanmıştır. Bu doğrultuda, Japonya Hükümeti tarafından finanse edilen, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) işbirliğiyle yürütülen İşten Sosyal Uyuma Projesi kapsamında 81 ilin yerel ve özgün nitelik taşıyan ürünlerinin belirlenerek görselleriyle birlikte hikayeleştirilmesi ve tanıtılmasına yönelik oluşturulmakta olan Anadolu'dakiler Platformu portalında bölgedeki yöresel ürün üreticilerinin de yer alması amacıyla söz konusu portal ilgililere duyurulacak ve portala katılım aşamalarında ihtiyaç duyabilecekleri teknik yardım sağlanacaktır.
- Erzurum ilinin sahip olduğu spor altyapısının tanıtılması ve etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla odak grup toplantıları düzenlenecek, tesislerin ulusal ve uluslararası mecralarda tanıtılmasına yönelik tanıtım materyalleri hazırlanacak ve ilgili federasyon, kulüpler vb. paydaşlara tanıtım ve işbirliği amaçlı ziyaretler gerçekleştirilecektir.
- Bölgenin tanıtım faaliyetleri özellikle tanınmış blogger, vlogger, sosyal medya fenomenleri, alanlarında ünlü medyatik kişiler ya da sporcular eşliğinde gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda bölgenin başta yöresel ürünleri olmak üzere gastronomi turizmi, kış turizmi, kongre ve fuar turizmi, tarih ve kültür turizmi, macera ve doğa sporları turizmi, eko-turizm ve sağlık turizmi değerlerinin ve bu merkezlerde sunulan hizmetlerin ulusal ve uluslararası alanda tanıtılması sağlanacaktır.
- Narman Peri Bacaları ile Oltu ilçesinde yer alan Gökkuşuğu Tepelerinden Şenkaya ilçesine kadar uzanan güzergâh üzerinde turizm rotası oluşturulması konusunda çalışma yürütülecek ve bu kapsamda bölgeye yönelik tanıtım videosu çekilecektir. (Programa ait bütçe 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem felaketi sonrası hazırlanan Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı (BOTAP)'na aktarılmıştır.)
- Şuşar bölgesinde yaygın olarak yetiştirilmekte olan morkaraman koyununun etinden üretilebilecek ürünlerin ve morkaraman koyununun sütünden elde edilen domast

peynirinin tanıtımı maksadıyla materyal hazırlanacaktır. (Programa ait bütçe 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem felaketi sonrası hazırlanan Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı (BOTAP)'na aktarılmıştır.)

Tablo 32: YKF Erzurum Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Ajans Destekleri	Koordine edilen ve tamamlanan CMDP Projesi Sayısı	Adet	3	Ara, İzleme ve Nihai Raporlar
Ajans Destekleri	Koordine edilen ve tamamlanan ÇÜGP Projesi Sayısı	Adet	1	Ara, İzleme ve Nihai Raporlar
Araştırma Analiz ve Programlama	Rapor Sayısı	Adet	3	Rapor
İşbirliği ve Koordinasyon	Sektörel Ziyaret Sayısı	Adet	2	Ziyaret Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Firma Ziyareti Sayısı	Adet	40	Ziyaret Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Materyali	Adet	1	Tanıtım Materyali
Tanıtım ve Yatırım Destek	Dijital Dergi ve Tematik Video	Adet	3	Dergi, video, harcama belgeleri
Tanıtım ve Yatırım Destek	Anadoludakiler Platformuna Kaydedilen Yöresel Ürün Sayısı	Adet	10	Portal ekran görüntüleri
Tanıtım ve Yatırım Destek	Odak Grup Toplantısı Sayısı	Adet	1	Katılım listesi, ajans faaliyet raporu, toplantı görselleri
Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Etkinlikleri	Adet	6	Etkinlik fotoğrafları, harcama belgeleri
Tanıtım ve Yatırım Destek	Turizm Rotası ve Tanıtım Videosu	Adet	1	Turizm rotası, tanıtım videosu, harcama belgeleri
İşbirliği ve Koordinasyon	Tanıtım materyali	Adet	1	Broşür, tanıtım videosu

4.3.1.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Özellikle yatırım, teşvik ve destek odaklı alanlarda yerel, bölgesel ve ulusal paydaşlarla eşgüdüm ve koordinasyon içerisinde hareket edilecektir.

4.3.1.5. İzleme ve Değerlendirme

Proje süreçlerinin gerçekleştirilmesi doğrudan ve/veya mal/hizmet alımı yöntemi ile planlanan faaliyetlerin izlenmesi, zamanında tamamlanması, söz konusu faaliyetlerden beklenen sonuçların elde edilmesi ve bu sonuçların takibi ve değerlendirilmesi Erzurum Yatırım Destek Ofisi tarafından takip edilecektir.

Tablo 33: YKF Erzurum Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahminî Maliyet (TL)
CMDP projelerinin takip ve koordinasyonu	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
ÇÜGEP projelerinin takip ve koordinasyonu	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Spor turizmi konusunda rapor hazırlanması	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Sektörel tecrübe paylaşımı ve araştırma ziyaretleri	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	50.000,00
Yatırımcılara yönelik saha ziyaretleri yapılması ve raporlanması	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Arıcılık tanıtım ve markalaşma çalışmaları	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	100.000,00
Yöresel ürünler içerikli dijital dergi yayımlanması ve kısa tematik videolar çekilmesi	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Coğrafi işaret tescilli almış ürünlere yönelik web portalının tanıtımı ve yöresel ürünlerin kaydının desteklenmesi	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00

Spor tesislerine yönelik odak grup toplantısı düzenlenmesi ve tanıtım materyalleri hazırlanması	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	50.000,00
Tanıtım faaliyetleri	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	350.000,00
Narman Peri Bacaları - Oltu Gökkuşığı Tepeleri - Şenkaya güzergâhı turizm rotası ve tanıtım videosu	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Morkaraman koyunundan elde edilen ürünlere ait tanıtıcı materyal oluşturulması	Erzurum YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
2022 Yılı Erzurum İli Gökyüzü Gözlem Etkinliği ⁸	Erzurum YDO	01.05.2022 31.01.2023	6.658.999,60
TOPLAM			7.208.999,60

4.3.2. Erzincan Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri

4.3.2.1. Amaç

Erzincan Yatırım Destek Ofisi; mevcut yatırımların desteklenmesi, potansiyel yatırımların teşvik edilmesi, ön fizibilitelerin tanıtımı ve hayata geçirilmesi ve öne çıkan sektörlerde ihtiyaç duyulan beşeri sermayenin geliştirilmesi amacıyla eğitim/danışmanlık, raporlama, tanıtım, koordinasyon, izleme ve yatırım destek odaklı çalışmalarla Erzincan ili yatırım ortamının iyileştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

4.3.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekeçesi

Erzincan ilindeki mevcut yatırım potansiyelinin ekonomik anlamda güçlü katma değer üreten somut çıktılara dönüşmesi amacıyla Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı ve Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. ortaklığında hazırlanan Erzincan İli Potansiyel Yatırım Alanları Araştırması” isimli analiz çalışması 2017 yılında yayınlanmıştır. Söz konusu çalışma ve Ajans 2014-2023 TRA1 Düzey 2 Bölge Planı kapsamında tespit edilen gelişme eksenleri doğrultusunda Erzincan Yatırım Destek Ofisi 2023 yılı faaliyetleri planlanmıştır. Faaliyet

⁸ Erzurum ili Gökyüzü Gözlem Etkinliği faaliyeti 2022 yılında gerçekleştirilmiş olup çalışmalar kapsamında ihtiyaç duyulan hizmet alımlarına ilişkin ödemeler 2023 yılına sarktığından bu bölümde gösterilmiştir.

amacında belirlenen odak alanlardaki eylemlerin gerçekleştirilmesi ile Erzincan ilinin ve TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin sürdürülebilir kalkınma çabasına katkıda bulunulacaktır.

4.3.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Faaliyetler kapsamında;

- Uygun yatırım alanları ve konularının belirlenmesi ile sektörel raporların hazırlanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda hazırlanacak raporların bölge düzeyinde olması ve SOP Temaları ile bağlantılı olması hasebiyle söz konusu çalışmaların detaylarına ilgili Sonuç Odaklı Programlar altında değinilmiştir. (ESASSOP kapsamında “Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde Kırsal Kalkınma Mevcut Durum Raporu” ve TAKSOP kapsamında “Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki Doğal Taşlara İlişkin Araştırma Raporu”)
- İzin ve ruhsat işlemleri için Erzincan YDO'ya başvuracak olan yatırımcıların bürokratik işlemlerinin kamu kurumları nezdinde takip ve koordine edilmesi sağlanacaktır.
- Erzincan İŞGEM'e yapılacak başvurularda firma taleplerinin incelenmesi, değerlendirilmesi, izin ve ruhsat işlerinin takip edilmesi sağlanacaktır.
- Teknik Destek, Fizibilite Desteği, Finansman Desteği ve Mali Destek Programları kapsamında gerekli bilgilendirmelerin gerçekleştirilmesi, proje başvurularının alınması ve ihtiyaç halinde izlemeler gerçekleştirilecektir.
- İldeki yatırımcılarımızın sektörel tecrübelerini ve verimliliklerini artırmak, dış ticaret kapasite ve kabiliyetlerini geliştirmek ve onlara iyi uygulama örneklerini yerinde göstermek adına sektörel tecrübe paylaşımı ve araştırma ziyaretleri yapılacaktır. Ziyaretlerin mukayeseli üstünlüğe sahip ve görece daha gelişmiş illere ve/veya bölgelere doğru gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Örneğin süt ürünleri için Konya ve tekstil ürünleri için Bursa ve Denizli illeri hedeflenmektedir.
- Yatırım Teşvik Sistemi hakkında toplantı ve kurum ziyareti gibi faaliyetlerle bilgilendirmeler yapılacaktır.
- Kamu kurumu, STK ve özel sektör temsilcileri ile görüşmelerin yapılması ve değerlendirme toplantılarının ve ziyaretlerin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.
- İlde Ajans adına düzenlenecek olan toplantı, tören ve çalıştay organizasyonlarının düzenlenmesi/koordinasyonu sağlanacaktır.
- Yatırım teşvik belgesi alan yatırımların izlenmesi, ekspertiz işlemlerinin yapılması ve ilgili Bakanlığa rapor edilmesi faaliyetine devam edilecektir.

- Erzincan'da yatırım yapma düşüncesi olan potansiyel yatırımcılara yatırımadestek.gov.tr platformu üzerinden danışmanlık sağlanmaya devam edilecektir.
- İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği Programı (COSME) kapsamında bölgemizdeki firmaların yenilikçilik ve uluslararasılaşma kapasitelerini geliştirmek üzere Avrupa Komisyonunun yürüttüğü ve içerisinde 60'tan fazla ülke, 600'den fazla kurum/kuruluş 60 binden fazla işletmenin yer aldığı Avrupa İşletmeler Ağı AB Projesi yürütülmektedir. Proje kapsamında bölgemizdeki işletmelere bilgilendirme, profil oluşturma, eğitim (dış ticaret, markalaşma, e-ticaret vb.), ikili ticari iş birliği görüşmeleri konularında teknik yardım sağlanacaktır.
- 03.05.2023 tarihinde T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı-Avrupa Birliği ve Mali Yardımlar Dairesi Başkanlığı ile Ajansımız arasında imzalanan "TRA1 NEETs YOUth" isimli ve EuropeAid/168241/ID/ACT/TR/7 referans numaralı proje kapsamında Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde toplamda 120 Neet statüsünde gencin tekstil sektöründe iş hayatına kazandırılması amaçlanmaktadır. Kurulacak olan dikim atölyelerinde eğitim alacak olan gençlere eğitim süresince gündelik sağlanacaktır. Tanıtım ve iş arama süreçlerinde bilgilendirme faaliyet ve toplantılarının da içinde bulunduğu projede gençlerimize iş bulma konusunda çok yönlü eğitimler verilecektir.

Tablo 34: YKF Erzincan Yatırım Destek Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler			Çıktı Göstergeleri		Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Tanıtım Destek	ve	Yatırım	Sektörel Raporları	Çalışma	Adet	1	Hazırlanan Rapor
Tanıtım Destek	ve	Yatırım	Değerlendirme Toplantısı Sayısı		Adet	5	Toplantı Tutanağı, Fotoğraflar
Tanıtım Destek	ve	Yatırım	Tanıtım Materyalleri		Çeşit	2	Materyaller
Tanıtım Destek	ve	Yatırım	Yatırımcı Ziyareti		Adet	10	YDO Faaliyet Raporu
Tanıtım Destek	ve	Yatırım	Teşvik Sistemi Uygulaması Kapsamında Gerçekleştirilen Toplantı/Kurum/Firma Ziyareti Sayısı		Adet	20	YDO Faaliyet Raporu
Araştırma ve Programlama	Analiz ve		Araştırma/Fizibilite Raporu		Adet	2	Raporlar
Tanıtım Destek	ve	Yatırım	Kamu, STK, Özel Sektör Temsilcileri ile Yapılan Görüşme/Toplantı Sayısı		Adet	10	YDO Faaliyet Raporu

4.3.2.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Erzincan yatırım destek faaliyetleri kapsamında başta Ajans Planlama ve Programlama Birimi olmak üzere ilgili diğer birimler ile yerel, bölgesel ve ulusal paydaşlarla eşgüdüm ve koordinasyon içerisinde hareket edilecektir.

4.3.2.5. İzleme ve Değerlendirme

Erzincan Yatırım Destek Ofisi tarafından ve/veya dışarıdan mal/hizmet alımı yöntemi ile gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin zamanında tamamlanması ve söz konusu faaliyetler bağlamında beklenen sonuçların elde edilmesi süreci Erzincan Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü tarafından takip edilecektir.

Tablo 35: YKF Erzincan Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahminî Maliyet (TL)
Sektörel Raporlar ve Fizibilite Raporları	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	100.000,00
İzin ve Ruhsat İşlemleri	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Erzincan İŞGEM Kurul İşlemleri	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Ajansın Destek Bilgilendirmeleri	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Tecrübe Paylaşımı ve Araştırma Ziyaretleri	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	100.000,00
YTS Bilgilendirmeleri	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Paydaşlar ile Toplantı ve Ziyaretler	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	50.000,00
Ajans Organizasyonlarının Düzenlenmesi/Koordinasyonu	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	50.000,00
YTB Alan Yatırımların Takibi	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği Programı (COSME) Faaliyetleri	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	1.000.000,00

Avrupa Birliği ve Diğer Ulusal ve Uluslararası Kuruluşların Mali Destekleri(TRA1 NEETs YOUTH)	Erzincan YDO	01.01.2023 31.12.2023	11.515.000,00
TOPLAM			12.815.000,00

4.3.3. Bayburt Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri

4.3.3.1. Amaç

Bayburt Yatırım Destek Ofisi mevcut yatırımların desteklenmesi, potansiyel yatırımların teşvik edilmesi ve öne çıkan sektörlerde ihtiyaç duyulan beşeri sermayenin geliştirilmesi amacıyla eğitim/danışmanlık, raporlama, tanıtım, koordinasyon, izleme ve yatırım destek odaklı çalışmalarla Bayburt ili yatırım ortamının iyileştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

4.3.3.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Bayburt ilindeki mevcut yatırım potansiyelinin ekonomik anlamda güçlü katma değer üreten somut çıktılara dönüşmesi hedefinin başlangıç aşamasında, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı ve Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. ortaklığında, “Bayburt İli Potansiyel Yatırım Alanları Araştırması” isimli analiz çalışması yapılmıştır. Söz konusu çalışma, Ajans 2014- 2023 TRA1 Düzey 2 Bölge Planı kapsamında tespit edilen gelişme eksenleri ve uygun yatırım alanları doğrultusunda Bayburt Yatırım Destek Ofisi 2023 yılı faaliyetleri hazırlanmıştır. Faaliyet amacıyla belirlenen çalışmaların gerçekleştirilmesiyle Bayburt ilinin ve TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nin sürdürülebilir sosyo-ekonomik kalkınmasına katkıda bulunulacaktır.

4.3.3.3.Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Faaliyet kapsamında;

- TRA1 Bölgesi'ne yakın konumda bulunan Gürcistan ile ticari ilişkilerin uluslararası ölçekte gelişimini desteklemek, ihracat hacminin artmasına katkı sağlamak ve gerekli yatırım fırsatlarını değerlendirmek amacıyla Gürcistan Ülke Raporu hazırlanacaktır.
- Girişimcilere yatırımları öncesinde rehberlik etmesi için Bayburt ilinde Silaj Paketleme Tesisi Yatırımı Ön Fizibilite Raporu hazırlanacaktır.
- Bayburt ilinde bulunan niş ürünlerin tanıtılması ve pazara sunulmasına yönelik ildeki üreticilere markalaşma ve pazarlama konusunda danışmanlık sağlanacaktır.
- Bayburt ilindeki mevcut yatırımcıların sorun ve ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi olunması, öneriler geliştirerek yatırımcıların doğru ve zamanında yönlendirilmesi amacıyla düzenli olarak saha ziyaretleri gerçekleştirilecektir.

Tablo 36: YKF Bayburt Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Raporlama	Araştırma Raporu	Adet	1	Rapor Dokümanı
Araştırma, Analiz ve Raporlama	Fizibilite Raporu	Adet	1	Fizibilite Dokümanı
İşbirliği ve Koordinasyon	Sektörel Ziyaret Sayısı	Adet	1	Ziyaret Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Toplantıları	Adet	2	Toplantı Tutanaqları

4.3.3.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Bayburt Yatırım Destek Ofisi, belirlenen faaliyetleri uygularken Ajans çalışma birimleri ile birlikte yerel, bölgesel ve ulusal paydaşlar ile eşgüdüm ve koordinasyon içerisinde hareket edecektir.

4.3.3.5. İzleme ve Değerlendirme

Bayburt Yatırım Destek Ofisi tarafından bizzat ve/veya mal/hizmet alımı yöntemi ile gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin zamanında tamamlanması ve söz konusu faaliyetler bağlamında beklenen sonuçların elde edilmesi Bayburt Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü tarafından takip edilecektir.

Tablo 37: YKF Bayburt Yatırım Destek Ofisi Faaliyetleri Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahminî Maliyet (TL)
Sektörel Araştırma Raporları	Bayburt YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Ön Fizibilite Raporları	Bayburt YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00
Danışmanlık Faaliyetleri	Bayburt YDO	01.01.2023 31.12.2023	0,00

Saha Ziyaretleri	Bayburt YDO	01.01.2023 31.12.2023	50.000,00
TOPLAM			50.000,00

4.4. Ajans Destekleri

4.4.1. Ajansın Geçmiş Yıllara Ait Mali Destek, Teknik Destek, GÜdümlü Proje Desteği ve Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı Uygulamaları

Ajansımızca 2023 öncesinde uygulanan mali ve teknik destek programları ile Bakanlık koordinasyonunda bölgemizde yürütülmesi sağlanan SOGEP ve CMDP Programlarına ait projelerin 2023 yılına devreden ödemeleri bulunmaktadır. İlgili projelerin 2023 yılı içerisinde tamamlanması öngörülmekte olup izleme faaliyetleri İzleme ve Değerlendirme Birimi ile Erzurum Yatırım Destek Ofisi tarafından yapılacaktır.

Tablo 38: Geçmiş Yıllara Ait Program Uygulamalarına İlişkin Kalan Ödemeler

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	17.093.186,13
Sektörel Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Altyapı Programı-2	İDB	01.01.2023 31.12.2023	17.560.187,89
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	4.214.814,46
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	İDB	01.01.2023 31.12.2023	7.901.641,14
Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	9.055.905,48
2019 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	307.133,91
2020 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	636.173,76
2021 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	4.442.100,21
2022 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	16.432.810,00

2022 Yılı Güdümlü Proje Desteği (Erzurum E-spor Akademisi)	İDB	01.01.2023 31.12.2023	1.200.000,00
2022 Yılı Teknik Destek Giderleri	PPB	01.01.2023 31.12.2023	1.195.428,50
Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı Hizmetleri	ERZURUM YDO	01.01.2023 31.12.2023	12.994.177,31
Avrupa Birliği ve Diğer Ulusal ve Uluslararası Kuruluşların Mali Destekleri (COSME)	ERZURUM YDO	01.01.2023 31.12.2023	4.254.516,09
2021 Yılı Kurumsal Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Destek Programı	PPB, İDB, YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	98.200,97
2021 Yılı alışan ve üreten Gençer Programı	PPB, İDB, YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	15.000.000,00
2021 Yılı Fizibilite Desteği Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	439.202,61
2022 Yılı Fizibilite Desteği Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	1.117.000,00
Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı	PPB	01.03.2023 31.12.2023	4.000.000,00
TOPLAM			117.942.478,46

Tablo 39: 2020-2022 SOGEP Projeleri Toplam Destek Tutarları

Referans Kodu	Proje Adı	Yararlanıcı	Güncel Toplam Destek Tutarı
TRA1/20/SOGEP/2401/0002	Eğitim ve üretimle Kalkınıyoruz	zml Belediye Başkanlığı	2.100.000,00
TRA1/20/SOGEP/0001	Demirözü Belediyesi Yerel Süt İşleme Tesisi	Demirözü Belediye Başkanlığı	1.000.000,00
TRA1/20/SOGEP/2502/0001	Kadınlar İş Başında	Yakutiye Belediye Başkanlığı	900.000,00
TRA1/20/SOGEP/2501/0001	Maksut Efendi Mahallesi reten Kadınlar Projesi	Palandöken Belediyesi	1.421.124,28
TRA1/20/SOGEP/2403/0001	Erzincan Tekstil Eğitim ve Tekstil retim Atölyesi Projesi	Erzincan Belediyesi	900.000,00
TRA1/21/SOGEP/6905/0001	Bayburt Eko-Köy Projesi	Bayburt İl Tarım ve Orman Müdürlüğü	1.799.756,78
TRA1/21/SOGEP/6901/0001	Bayburt "Yöresel Turşu" retim Tesisi	Bayburt Belediye Başkanlığı	2.500.000,00
TRA1/21/SOGEP/2401/0001	Tercan Belediyesi Alabalık	Tercan Belediyesi	2.250.000,00

	Yetiştiriciliği Projesi		
TRA1/21/SOGEP/2403/0001	İliç Kadın Mesleki Eğitim Merkezi Ve Yaşam Alanı Projesi	Erzincan İli İliç İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı	Fesih
TRA1/21/SOGEP/2503/0001	Narman Belediyesi Bitkisel-Hayvansal Gıda Üretim ve Paketleme Tesisi	Narman Belediye Başkanlığı	3.395.352,86
TRA1/21/SOGEP/2501/0001	Süt Toplama ve İşleme Merkezi	Horasan Belediye Başkanlığı	Fesih
TRA1/21/SOGEP/6904/0001	Demirözü Belediyesi Pestil ve Köme Tesisi	Demirözü Belediye Başkanlığı	1.470.000,00
TRA1/22/SOGEP/2502	Hınıs'ın Sütü Mandıra İle Değerlendiriyor	Hınıs Belediye Başkanlığı	3.249.242,26
TRA1/22/SOGEP/2501	Gülümseyen Yüzler İçin Üretim ve İstihdam Projesi	Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanlığı	1.980.000,00
TRA1/22/SOGEP/2504	İşim Gücüm Üretim Şenkaya Süt Toplama Projesi	Şenkaya Belediye Başkanlığı	2.847.098,70
TRA1/22/SOGEP/2402	Refahiye'de Kadınlar ve Gençler Atölyelerde	Refahiye Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı	1.225.961,80
TRA1/22/SOGEP/2403	Girişimçi Kadınlar Seracılıkta Üretecek Kazanacak Tüm Üzümlü Kalkınacak	Üzümlü Belediye Başkanlığı	1.297.100,00
TRA1/22/SOGEP/2406	Kumumuz Yol Olsun	Üzümlü Belediye Başkanlığı	3.736.879,00
TRA1/22/SOGEP/6901	Güneşten Toprağa Üretim Tesisi	Bayburt Belediye Başkanlığı	2.940.698,00
TRA1/22/SOGEP/6903	Altyapıda Kilit Noktamız Parke	Demirözü Belediye Başkanlığı	2.426.148,00
TRA1/22/SOGEP/6905	Arpalıda Cam Kafe-Restoran ile Turizm Köprüsü Kuurluyor	Arpalı Belediye Başkanlığı	1.000.000,00
TOPLAM			38.439.361,68

Tablo 40: 2020-2022 CMDP Projeleri Toplam Destek Tutarları

Proje Adı	Yararlanıcı	CMDP Destek Tutarı
Tekstil Fabrikası Projesi	Çat Belediye Başkanlığı	4.712.000,00
Sıfır Atık Çalışmaları ile Kent Ekonomisine ve İstihdama Katkı Sağlama Projesi	Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanlığı	2.080.350,00
Palandöken Belediyesi Hayvan Atığı Biyogaz Dönüşüm Tesisi	Palandöken İlçe Belediye Başkanlığı	10.500.000,00
Erzurum Aziziye Belediyesi Biokütle Enerji Destekli Jeotermal Domates Serası Projesi	Aziziye İlçe Belediye Başkanlığı	6.000.000,00
Erzurum İş Geliştirme Merkezi (Girişimpark) Projesi	Erzurum Valiliği (YİKOB)	7.000.000,00
TOPLAM		30.292.350,00

4.4.2. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı

4.4.2.1 Amaç

TRA1 Bölgesi'nde turizm ve imalat sanayi sektörlerine yeni yatırımların kazandırılması, üretim ve hizmet süreçlerinde gerekli fiziki ve teknolojik altyapının iyileştirilmesi, verimliliğin artırılması ve bölgedeki işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücü elde etmesine katkı sağlanması

4.4.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Turizm, sağladığı ekonomik ve toplumsal kazanımların büyüklüğü ve kalkınma sürecini hızlandırma özelliğinden dolayı bölge için öncelikli sektörlerin başında gelmektedir. Sektörün diğer bir özelliği ise, değer zincirinde diğer bazı kritik sektörleri barındırmasıdır.

İmalat sanayi bölge genelinde yeterince gelişmemiştir. İmalat sanayiinde katma değeri düşük olan ürünlerin üretilmesi, ürün yelpazesinin çeşitlenmemiş olması, OSB ve KSS'lerdeki altyapı yetersizlikleri, eğitilmiş ve nitelikli iş gücü yetersizliği, ulusal veya uluslararası kalite standartlarında üretimin yapılamaması, pazarlama faaliyetlerine gerekli önemin ve kaynağın

ayrılmaması gibi temel sıkıntılar ülke genelinde olduğu gibi bölgede de imalat sanayiinin gelişmemesindeki temel etkenlerdendir.

Yapılan mevcut durum analizleri ışığında, imalat sanayisi yeterince gelişmemiş olan TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde bölgesel kalkınma açısından bu sektör öncelikli olarak müdahale edilmesi gereken alanlar arasında yer almaktadır. İmalat sektöründe bölgeye yeni yatırımların kazandırılması, üretim ve hizmet süreçlerinde gerekli fiziki ve teknolojik altyapının iyileştirilmesi, verimliliğin artırılması ve bölgedeki işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücü elde etmesine katkı sağlanması amacıyla Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı hazırlanmıştır. İlgili program bölgesel ve ulusal ölçekli plan, strateji ve politikalar ile uyumludur.

On Birinci Kalkınma Planında verimliliği odağına alan, sanayi sektörünün başat rol üstlendiği, ihracata dayalı istikrarlı bir büyüme modeli öngörülmektedir. Planda “Makroekonomik Politika Çerçevesi” başlığı altında “Özel sektör yatırımlarının artırılması için yatırım ortamının iyileştirmesinin yanı sıra farklı destek mekanizmalarının hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Program On Birinci Kalkınma Planının Hedef ve Politikaları arasında yer alan 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik” başlığı altında ele alınan politikalara bölgesel düzeyde hizmet edecek şekilde tasarlanmıştır.

Planda yer alan Bölgesel Gelişme başlığı altında belirlenen politika ve tedbirlerde “Görece geri kalmış bölgelerde kentsel ve sınai altyapıların geliştirilmesi, gelişme potansiyelini haiz sektörlerde istihdamın artırılması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesinin destekleneceği ve kalkınma ajanslarının ise sonuç odaklı programlar ve bölgeye özel yenilikçi destek mekanizmaları ile daha odaklı ve etkili destekler sağlayacağı” ifade edilmektedir.

Bölgesel gelişme ve rekabet edebilirlik açısından ulusal düzeyde koordinasyonu sağlamayı amaçlayan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde (2014-2023); bölgelerde öne çıkan sektör ve kümelerin etkin kılınması, imalat sanayi yanında turizm gibi hizmet sektörünün de kalkınma yönünde harekete geçirilmesi, yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesi ve bölgelerin kalkınma önceliklerine hizmet edecek yatırımların artırılması, yerel potansiyelin değerlendirilerek rekabet gücünün artırılmasında önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nin (BGUS) genel amaçları arasında 2. amaç olarak belirlenen “Tüm bölgelerin, potansiyellerinin değerlendirilmesi ve rekabet güçlerinin artırılması suretiyle ulusal kalkınmaya azami düzeyde katkı sağlaması” amacı ve bölgedeki atıl kalmış, değere dönüştürülmemiş kaynakların ve bölgenin içsel potansiyelinin harekete geçirilmesi hususu

programın tasarım aşamasında dikkate alınmıştır. Strateji belgesinde farklı yerleşim yerlerinin kalkınmasına yönelik belirlenen ve bölge illerini kapsayan mekânsal amaçlar, “bölgesel çekim merkezleriyle düşük gelirli yörelerin kalkınmasının tetiklenmesi” ve “yapısal dönüşüm illerinde ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve ekonominin canlandırılması” olarak belirlenmiştir. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı, bölgede öne çıkan ve bölge ekonomisi için önemli bir potansiyele sahip sektörlerin geliştirilmesine yönelik yatırımların desteklenmesi ile bölge ekonomisinin geliştirilmesine, sektörel fiziki ve teknolojik altyapının yenilenmesine, verimliliğin yükseltilmesine ve bölgenin rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Programın özel amaçları TRA1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı’nda belirlenen öncelikli müdahale alanlarına hizmet edecek şekilde kurgulanmıştır. Program, Bölge Planı’nda yer alan; üreticinin teknik kapasitesinin ve niteliğinin artırılması, bölgenin dış ticaret kapasitesinin geliştirilmesi, bölgede markalaşma kültürünün geliştirilmesi ve marka ürünler oluşturulması, bölge için alternatif pazar ağlarının ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi, bölgede girişimciliğin ve girişim sayısının artırılması tedbirleri ile de doğrudan örtüşmektedir.

Programın Yerel Kalkınma Fırsatlarına ilişkin önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 3: Sanayi Bölgelerinde faaliyet gösteren veya yeni kurulan işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısının oluşturulması/iyileştirilmesi, ürün kalitesinin ve çeşitliliğinin artırılması, ihracat potansiyelinin geliştirilmesi ve bu işletmelerde kaynak verimliliğinin sağlanması

4.4.2.3 Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı kapsamında elde edilecek çıktı ve sonuçlar aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 41: YKF RESEF Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi	Desteklenen Proje Sayısı	Adet	5	Program Kapanış Raporu,

Finansman Desteği Programı				Ajans Faaliyet Raporu
----------------------------	--	--	--	-----------------------

Tablo 42: YKF RESEF Sonuç Göstergeleri

Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Fiziki ve Teknolojik Altyapısı Yenilenen Firma/Tesis Sayısı	Adet	10	Proje Nihai Raporları
Üretilen Yeni Ürün/Hizmet Sayısı	Adet	2	Firma Ürün Katalogları
Sektörde Yeni Faaliyete Geçen İşletme Sayısı	Adet	5	Ticaret ve Sanayi Odası Sicil Kayıtları
Sektörde İstihdam Edilen Kişi Sayısındaki Artış	Kişi	120	SGK Kayıtları

4.4.2.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı 2022 Çalışma Programında yer alan Sonuç Odaklı Programlarda belirlenen amaç ve hedeflere hizmet etmektedir. Bu kapsamda yürütülecek faaliyetler kapsamında Ajans çalışma birimleri arasındaki koordinasyon Program Yönetim Birimi tarafından sağlanacaktır.

4.4.2.5 İzleme ve Değerlendirme

Programın tasarımı, başvuruların alınması, değerlendirmelerin yapılması ve yararlanıcılar ile sözleşmelerin imzalanmasına kadar geçen tüm süreçlere ilişkin iş ve işlemlerden Planlama ve Programlama Birimi, izleme ve değerlendirme sürecindeki iş ve işlemlerden ise İzleme ve Değerlendirme Birimi sorumlu olacaktır.

Tablo 43: YKF RESEF Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı	PPB, İDB	01/01/2023 31/12/2023	775.000,00
TOPLAM			775.000,00

4.4.3. Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2

4.4.3.1 Amaç

TRA1 Bölgesi'nde turizm ve imalat sanayi sektörlerine yeni yatırımların kazandırılması, üretim ve hizmet süreçlerinde gerekli fiziki ve teknolojik altyapının iyileştirilmesi, verimliliğin artırılması ve bölgedeki işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücü elde etmesine katkı sağlanması

4.4.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Turizm, sağladığı ekonomik ve toplumsal kazanımların büyüklüğü ve kalkınma sürecini hızlandırma özelliğinden dolayı bölge için öncelikli sektörlerin başında gelmektedir. Sektörün diğer bir özelliği ise, değer zincirinde diğer bazı kritik sektörleri barındırmasıdır.

İmalat sanayi bölge genelinde yeterince gelişmemiştir. İmalat sanayiinde katma değeri düşük olan ürünlerin üretilmesi, ürün yelpazesinin çeşitlenmemiş olması, OSB ve KSS'lerdeki altyapı yetersizlikleri, eğitilmiş ve nitelikli iş gücü yetersizliği, ulusal veya uluslararası kalite standartlarında üretimin yapılamaması, pazarlama faaliyetlerine gerekli önemin ve kaynağın ayrılamaması gibi temel sıkıntılar ülke genelinde olduğu gibi Bölge'de de imalat sanayiinin gelişmemesindeki temel etkenlerdendir.

Yapılan mevcut durum analizleri ışığında, imalat sanayisi yeterince gelişmemiş olan TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde bölgesel kalkınma açısından bu sektör öncelikli olarak müdahale edilmesi gereken alanlar arasında yer almaktadır. İmalat sektöründe bölgeye yeni yatırımların kazandırılması, üretim ve hizmet süreçlerinde gerekli fiziki ve teknolojik altyapının iyileştirilmesi, verimliliğin artırılması ve bölgedeki işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücü elde etmesine katkı sağlanması amacıyla Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2 hazırlanmıştır. İlgili program, bölgesel ve ulusal ölçekli planlar, stratejiler ve politikalar ile uyumludur.

On Birinci Kalkınma Planında verimliliği odağına alan, sanayi sektörünün başat rol üstlendiği, ihracata dayalı istikrarlı bir büyüme modeli öngörülmektedir. Planda "Makroekonomik Politika Çerçevesi" başlığı altında "Özel sektör yatırımlarının artırılması için yatırım ortamının iyileştirmesinin yanı sıra farklı destek mekanizmalarının hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Program On Birinci Kalkınma Planının Hedef ve Politikaları arasında yer alan 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik" başlığı altında ele alınan politikalara bölgesel düzeyde hizmet edecek şekilde tasarlanmıştır.

Planda yer alan Bölgesel Gelişme başlığı altında belirlenen politika ve tedbirlerde "Görece geri kalmış bölgelerde kentsel ve sınai altyapıların geliştirilmesi, gelişme potansiyelini haiz

sektörlerde istihdamın artırılması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesinin destekleneceği ve kalkınma ajanslarının ise sonuç odaklı programlar ve bölgeye özel yenilikçi destek mekanizmaları ile daha odaklı ve etkili destekler sağlayacağı ifade edilmektedir.

Programın özel amaçları TRA1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı'nda belirlenen öncelikli müdahale alanlarına hizmet edecek şekilde kurgulanmıştır. Program, Bölge Planı'nda yer alan; üreticinin teknik kapasitesinin ve niteliğinin artırılması, bölgenin dış ticaret kapasitesinin geliştirilmesi, bölgede markalaşma kültürünün geliştirilmesi ve marka ürünler oluşturulması, bölge için alternatif pazar ağlarının ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi, bölgede girişimciliğin ve girişim sayısının artırılması tedbirleri ile de doğrudan örtüşmektedir.

Programın Yerel Kalkınma Fırsatlarına ilişkin önceliği aşağıda yer almaktadır:

Öncelik 3: Sanayi Bölgelerinde faaliyet gösteren veya yeni kurulan işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısının oluşturulması/iyileştirilmesi, ürün kalitesinin ve çeşitliliğinin artırılması, ihracat potansiyelinin geliştirilmesi ve bu işletmelerde kaynak verimliliğinin sağlanması

4.4.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2 kapsamında elde edilecek çıktı ve sonuçlar aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 44: YKF RESEF2 Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	Desteklenen Proje Sayısı	Adet	5	Program Kapanış Raporu, Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 45: YKF RESEF2 Sonuç Göstergeleri

Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Fiziki ve Teknolojik Altyapısı Yenilenen Firma/Tesis Sayısı	Adet	5	Proje nihai raporları
Üretilen Yeni Ürün/Hizmet Sayısı	Adet	2	Firma Ürün Katalogları
Sektörde Yeni Faaliyete Geçen İşletme Sayısı	Adet	3	Ticaret ve Sanayi Odası Sicil Kayıtları
Sektörde İstihdam Edilen Kişi Sayısındaki Artış	Kişi	60	SGK Kayıtları

4.4.3.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2 2022 Çalışma Programında yer alan Sonuç Odaklı Programlarda belirlenen amaç ve hedeflere hizmet etmektedir. Bu kapsamda Ajans çalışma birimleri arasındaki koordinasyon Planlama ve Programlama Birimi tarafından sağlanacaktır.

4.4.3.5. İzleme ve Değerlendirme

Programın tasarımı, başvuruların alınması, değerlendirmelerin yapılması ve yararlanıcılar ile sözleşmelerin imzalanmasına kadar geçen tüm süreçlere ilişkin iş ve işlemlerden Planlama ve Programlama Birimi, izleme ve değerlendirme sürecindeki iş ve işlemlerden ise İzleme ve Değerlendirme Birimi sorumlu olacaktır.

Tablo 46: YKF RESEF2 Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Rekabetçi Sektörlerin Geliştirilmesi Finansman Desteği Programı-2	PPB, İDB	01/01/2022 31/12/2022	1.750.000,00
TOPLAM			1.750.000,00

4.4.4. 2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı

4.4.4.1 Amaç

Et-süt-arıcılık, tabii kaynaklar ve turizm sektörleri ile imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde teknoloji kullanım kapasitesinin ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi ve genç istihdamının artırılması.

4.4.4.2. Arka Plan ve Müdahale Gereçesi

Turizm, sağladığı ekonomik ve toplumsal kazanımların büyüklüğü ve kalkınma sürecini hızlandırma özelliğinden dolayı bölge için öncelikli sektörlerin başında gelmektedir. Sektörün diğer bir özelliği ise, değer zincirinde diğer bazı kritik sektörleri barındırmasıdır.

İmalat sanayi bölge genelinde yeterince gelişmemiştir. İmalat sanayiinde katma değeri düşük olan ürünlerin üretilmesi, ürün yelpazesinin çeşitlenmemiş olması, OSB ve KSS'lerdeki altyapı

yetersizlikleri, eğitimli ve nitelikli iş gücü yetersizliği, ulusal veya uluslararası kalite standartlarında üretimin yapılamaması, pazarlama faaliyetlerine gerekli önemin ve kaynağın ayrılamaması gibi temel sıkıntılar ülke genelinde olduğu gibi bölgede de imalat sanayiinin gelişmemesindeki temel etkenlerdendir.

Yapılan mevcut durum analizleri ışığında, imalat sanayisi yeterince gelişmemiş olan TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde bölgesel kalkınma açısından bu sektör öncelikli olarak müdahale edilmesi gereken alanlar arasında yer almaktadır. İmalat sektöründe bölgeye yeni yatırımların kazandırılması, üretim ve hizmet süreçlerinde gerekli fiziki ve teknolojik altyapının iyileştirilmesi, verimliliğin artırılması ve bölgedeki işletmelerin ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücü elde etmesine katkı sağlanması amacıyla 2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı hazırlanmıştır. İlgili program bölgesel ve ulusal ölçekli plan, strateji ve politikalar ile uyumludur.

On Birinci Kalkınma Planında verimliliği odağına alan, sanayi sektörünün başat rol üstlendiği, ihracata dayalı istikrarlı bir büyüme modeli öngörülmektedir. Planda “Makroekonomik Politika Çerçevesi” başlığı altında “Özel sektör yatırımlarının artırılması için yatırım ortamının iyileştirmesinin yanı sıra farklı destek mekanizmalarının hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Program On Birinci Kalkınma Planının Hedef ve Politikaları arasında yer alan 2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik” başlığı altında ele alınan politikalara bölgesel düzeyde hizmet edecek şekilde tasarlanmıştır.

Planda yer alan Bölgesel Gelişme başlığı altında belirlenen politika ve tedbirlerde “Görece geri kalmış bölgelerde kentsel ve sınai altyapıların geliştirilmesi, gelişme potansiyelini haiz sektörlerde istihdamın artırılması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesinin destekleneceği ve kalkınma ajanslarının ise sonuç odaklı programlar ve bölgeye özel yenilikçi destek mekanizmaları ile daha odaklı ve etkili destekler sağlayacağı” ifade edilmektedir.

Bölgesel gelişme ve rekabet edebilirlik açısından ulusal düzeyde koordinasyonu sağlamayı amaçlayan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde (2014-2023); bölgelerde öne çıkan sektör ve kümelerin etkin kılınması, imalat sanayi yanında turizm gibi hizmet sektörünün de kalkınma yönünde harekete geçirilmesi, yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesi ve bölgelerin kalkınma önceliklerine hizmet edecek yatırımların artırılması, yerel potansiyelin değerlendirilerek rekabet gücünün artırılmasında önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nin (BGUS) genel amaçları arasında 2. amaç olarak belirlenen “Tüm bölgelerin, potansiyellerinin değerlendirilmesi ve rekabet güçlerinin artırılması suretiyle ulusal

kalkınmaya azami düzeyde katkı sağlaması” amacı ve bölgedeki atıl kalmış, değere dönüştürülmemiş kaynakların ve bölgenin içsel potansiyelinin harekete geçirilmesi hususu programın tasarım aşamasında dikkate alınmıştır. Strateji belgesinde farklı yerleşim yerlerinin kalkınmasına yönelik belirlenen ve bölge illerini kapsayan mekânsal amaçlar, “bölgesel çekim merkezleriyle düşük gelirli yörelerin kalkınmasının tetiklenmesi” ve “yapısal dönüşüm illerinde ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve ekonominin canlandırılması” olarak belirlenmiştir. Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı, bölgede öne çıkan ve bölge ekonomisi için önemli bir potansiyele sahip sektörlerin geliştirilmesine yönelik yatırımların desteklenmesi ile bölge ekonomisinin geliştirilmesine, sektörel fiziki ve teknolojik altyapının yenilenmesine, verimliliğin yükseltilmesine ve bölgenin rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Programın özel amacı TRA1 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı’nda belirlenen öncelikli müdahale alanlarına hizmet edecek şekilde kurgulanmıştır. Program, Bölge Planı’nda yer alan; üreticinin teknik kapasitesinin ve niteliğinin artırılması, bölgenin dış ticaret kapasitesinin geliştirilmesi, bölgede markalaşma kültürünün geliştirilmesi ve marka ürünler oluşturulması, bölge için alternatif pazar ağlarının ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi, bölgede girişimciliğin ve girişim sayısının artırılması tedbirleri ile de doğrudan örtüşmektedir.

Programın öncelikleri şunlardır:

Öncelik 1: Turizm sektöründe yenilikçi uygulamaları geliştirmek ve işletmelerin hizmet kalitesini yükseltmek,

Öncelik 2: Tabii kaynaklar ile et, süt ve arı ürünleri imalatı sektörlerindeki işletmelerin fiziki ve teknolojik altyapısını iyileştirmek ve ürün çeşitliliğini artırmak,

Öncelik 3: İmalat sektöründe hâlihazırda faaliyet gösteren veya yatırım süreci devam eden işletmelerin özellikle genç istihdamı odaklı yatırımlarının hızlandırılmasını sağlamak.

4.4.4.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı kapsamında elde edilecek çıktı ve sonuçlar aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 47: YKF SEYİF Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
-------------------------------------	---------------------------	---------------------	--------------	--------------------------

2022 Yılı Finansman Desteği Programı	Desteklenen Proje Sayısı	Adet	20	Program Kapanış Raporu, Ajans Faaliyet Raporu
--------------------------------------	--------------------------	------	----	---

Tablo 48: YKF SEYİF Sonuç Göstergeleri

Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Fiziki ve Teknolojik Altyapısı Yenilenen Firma/Tesis Sayısı	Adet	10	Proje nihai raporları
Üretilen Yeni Ürün/Hizmet Sayısı	Adet	2	Firma Ürün Katalogları
Sektörde İstihdam Edilen Kişi Sayısındaki Artış	Kişi	120	SGK Kayıtları

4.4.4.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

2022 Yılı Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı 2022 Çalışma Programında yer alan Sonuç Odaklı Programlarda belirlenen amaç ve hedeflere hizmet etmektedir. Bu kapsamda Ajans çalışma birimleri arasındaki koordinasyon Planlama ve Programlama Birimi tarafından sağlanacaktır.

4.4.4.5. İzleme ve Değerlendirme

Programın tasarımı, başvuruların alınması, değerlendirmelerin yapılması ve yararlanıcılar ile sözleşmelerin imzalanmasına kadar geçen tüm süreçlere ilişkin iş ve işlemlerden Planlama ve Programlama Birimi, izleme ve değerlendirme sürecindeki iş ve işlemlerden ise İzleme ve Değerlendirme Birimi sorumlu olacaktır.

Tablo 49: YKF SEYİF Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Sektörel Yenilikçilik ve İstihdam Finansman Desteği Programı	PPB, İDB	01/10/2021 31/12/2022	1.444.094,52
TOPLAM			1.444.094,52

4.4.5. 2023 Yılı Fizibilite Desteği Programı

4.4.5.1. Amaç

KUDAKA tarafından 2023 yılında uygulanması öngörülen Fizibilite Desteği Programının amacı “Bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına ve Bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yatırım projelerinin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi” şeklinde belirlenmiştir.

4.4.5.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Bölge kalkınması açısından en önemli ve öncelikli konulardan biri bölgeye yeni ve nitelikli yatırımların kazandırılmasıdır. Bölgenin kalkınma çabalarına gelir, istihdam ve ihracat gibi alanlarda katkı sağlayacak yatırımların hayata geçirilebilmesi için bu yatırım konularının tespiti ve bunlara yönelik fizibilite etüdü çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda Ajans tarafından 2023 yılında da Fizibilite Desteği Programı uygulanması öngörülmüştür. Program kapsamında hem mevcut Sonuç Odaklı Programlara yönelik hem de potansiyel arz eden ve ileride Sonuç Odaklı Programlara dönüştürülebileceği değerlendirilen alanlarda fizibilite etüdü çalışmalarının yaptırılması öngörülmektedir. Söz konusu program kapsamında desteklenecek projelerde fizibilitelerin teknik projeler ve keşif metraj da dâhil olarak hazırlanması, bu sayede potansiyel yatırımcılara yatırım önerilerinin daha somut bir şekilde sunulabilmesi amaçlanmaktadır.

4.4.5.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 50: YKF İstihdam Garantili Eğitim Programı Bütçe Bilgileri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Ajans Destekleri	Ajansa Sunulan Fizibilite Projesi Sayısı	Adet	12	KAYS Verileri
Ajans Destekleri	Desteklenen Fizibilite Projesi Sayısı	Kişi	45	KAYS Verileri

Tablo 51: 2023 Yılı FZD Programı Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
2023 Yılı Fizibilite Desteği Programı	PPB, İDB	01/01/2023 31/12/2023	2.000.000,00
TOPLAM			2.000.000,00

4.4.5.4. Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

2023 Yılı Fizibilite Desteği Programı kapsamında nitelikli projelerin sunulmasını temin etmek adına Ajans, mevcut çalışmalarını neticesinde belirlemiş olduğu yatırım konularına ilişkin fizibilite başvurularının ilgili paydaşlar tarafından sunulması için gerekli ön çalışmaları yürütecektir. Ayrıca program kapsamında desteklenen projelerin yürütme süreçlerinde başvuru sahibi veya proje ortağı olarak yer alan kurum/kuruluşlarla yakın iletişim ve işbirliği sağlanacak, paydaşlar doğru bir şekilde yönlendirilerek projelerin azami başarı ile

uygulanmasına yönelik tedbirler alınacaktır. Programla ilgili tüm süreçlerde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının değerlendirme ve yönlendirmeleri dikkate alınacaktır.

4.4.5.5. İzleme ve Değerlendirme

SOGEP 2023 kapsamında desteklenecek projelerin izleme ve değerlendirme süreçleri Ajansın İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından yürütülecektir.

4.4.6. 2023 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı

4.4.6.1. Amaç

Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı'nın amacı; uygulandığı illerde, yerel dinamikleri harekete geçirerek yoksulluk, göç ve kentleşmeden kaynaklanan sosyal sorunları gidermek, değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara karşılık vermek, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha aktif katılmalarını sağlamak, istihdam edilebilirliği artırmak, sosyal içermeyi, sosyal girişimciliği ve yenilikçiliği desteklemek ve sosyal sorumluluk uygulamalarını yaygınlaştırmaktır.

4.4.6.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Beşeri sermayenin geliştirilmesi ve kırılgan kesimlerin sosyo-ekonomik hayata katılımının artırılması Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının öncelikleri arasında yer almaktadır. Bu çerçevede 2019 yılı itibarıyla Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesine alınmış ve söz konusu program kalkınma ajansları marifetiyle uygulanmaya başlanmıştır. 11. Kalkınma Planı'nda da söz konusu programın belirtilen doğrultuda yeniden yapılandırılmasının gerekliliği vurgulanmış ve programın “dezavantajlı kesimlerin (çocuk, genç, kadın, yaşlılar, engelliler vd.) ekonomik ve sosyal hayata daha aktif katılımlarını sağlamak, üretkenlik ve yetenek gelişimini destekleyerek istihdam edilebilirliği artırmak amacıyla, sosyal girişimciliği ve sosyal sorumluluk faaliyetlerini de teşvik edecek şekilde” uygulanacağı belirtilmiştir.

Bu doğrultuda SOGEP;

- Kırılgan kesimlerin üretken yeteneklerini ve sosyo-ekonomik hayata katılım düzeylerini arttırmayı amaçlamakta,
- Kırılgan kesimlerin her bölgede mevcut olmasından hareketle tüm illerde uygulanmakta,
- GÜdümlü Proje yöntemine benzer şekilde uygulanmakta,

- Öncelik alanları olarak istihdam edilebilirliğin artırılması, sosyal içerme, sosyal girişimcilik ve yenilikçiliğin desteklenmesi ile özel kesimin sosyal sorumluluk uygulamalarının teşvik edilmesini ihtiva etmektedir.

4.4.6.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 52: 2023 Yılı SOGEP Çıktı Hedefleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Ajans Destekleri	Desteklenen SOGEP Projesi Sayısı	Adet	9	Proje Sözleşmeleri, Proje Nihai Raporları
Ajans Destekleri	Dezavantajlı Kesimler İçin Sağlanan İstihdam Sayısı	Kişi	45	Proje Nihai Raporları, SGK Belgeleri
Ajans Destekleri	Sağlanan Toplam İstihdam Sayısı	Kişi	63	Proje Nihai Raporları, SGK Belgeleri
Ajans Destekleri	SOGEP Kapsamında Gerçekleştirilen Toplam Yatırım Tutarı	TL	20.000.000	Program Sonrası Değerlendirme Raporu
Ajans Destekleri	SOGEP Kapsamında Sağlanan Toplam Destek Tutarı	TL	15.000.000	Program Sonrası Değerlendirme Raporu

Tablo 53: SOGEP 2022 ve 2023 Bütçe Bilgileri

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
2022 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	9.234.295,76 ⁹
2023 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	PPB, İDB	01.01.2023 31.12.2023	15.000.000,00 ¹⁰
TOPLAM			24.234.295,76

⁹ 2022 Yılı SOGEP kapsamında KUDAKA Bölgesi'nde uygulanacak projeler için öngörülen toplam destek tutarı 20.703.127,76 TL olup bu tutarın 11.466.810 TL'si 2022 yılında tahsis edilmiştir. Kalan 9.234.295,76 TL'nin ise Bakanlık tarafından 2023 yılında tahsis edilmesi öngörülmüştür.

¹⁰ 2023 SOGEP kapsamındaki bütçe bilgileri öngörülen tutar olup yıl içerisindeki gerçekleşme durumuna göre söz konusu değer revize edilecektir.

4.4.6.4. Diğer Ajans / Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

SOGEP 2023 kapsamında desteklenen projelerin yürütme süreçlerinde başvuru sahibi veya proje ortağı olarak yer alan kurum/kuruluşlarla yakın iletişim ve işbirliği sağlanacak, paydaşlar doğru bir şekilde yönlendirilerek projelerin azami başarı ile uygulanmasına yönelik tedbirler alınacaktır. Süreç içerisinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının projelere yönelik değerlendirme ve yönlendirmeleri de dikkate alınacaktır.

4.4.6.5. İzleme ve Değerlendirme

SOGEP 2023 kapsamında desteklenecek projelerin izleme ve değerlendirme süreçleri Ajansın İzleme ve Değerlendirme Birimi tarafından yürütülecektir.

4.4.7. Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen bölgelerde; altyapının ve yaşam kalitesinin hızla iyileştirilmesi, ekonomik toparlanma ve büyümeye yönelik tedbirlerin alınması, sosyal ve kültürel canlanmanın sağlanması, bölgenin afetlere dayanıklılığının artırılması ve benzeri tedbirlere yönelik proje örneklerini kapsayan Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı hazırlanmıştır. Bu program kapsamında deprem bölgesinde faaliyet gösteren Ajanslara Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan ilgili usul ve esaslar uyarınca 4.000.000,00 TL tutarında kaynak aktarımı yapılmıştır.

Faaliyet Adı	Sorumlu Birim	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı (BOTAP)	İDB	01.01.2023 31.12.2023	4.000.000,00
TOPLAM			4.000.000,00

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Çalışma Programı, 4 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 184'üncü maddesinde "kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak,

gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak” olarak belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere ve aynı Kararnamenin 194/1-a ve 196/1-b maddeleri ile Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 21'inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, 2022 yılı faaliyetlerini TRA1 Düzey 2 Bölge Planı (2014-2023), ulusal ölçekli plan ve stratejik dokümanlar ile bölge açısından potansiyel arz eden alanlar esas alınarak belirlenen sonuç odaklı programlar, kurumsal gelişim çalışmaları ve yerel kalkınma fırsatları kapsamında gerçekleştirecektir.

Bölgede turizm sektörünün hizmet kalitesini ve hizmet çeşitliliğini artırmak, sektöre yönelik tanıtım, pazarlama ve destinasyon markalaşması çalışmalarını yapmak, bölgenin turizm kapasitesinin artırılabilmesi amacıyla yeni özel sektör yatırımlarını bölgeye çekmek ve sektöre yönelik girişimciliği geliştirmek özel amaçları ile kurgulanan **Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı** ulusal ve bölgesel düzeyde turizme yönelik hazırlanan strateji ve planlar ile bütünlük arz etmektedir. Kar ve kış sporları; kongre ve fuar turizmi; tarih ve kültür turizmi; macera ve doğa sporları turizmi; eko-turizm ve sağlık turizmi açısından büyük bir potansiyele sahip olan bölgede bu potansiyelin harekete geçirilmesi ve yerel halkın turizm gelirlerinden daha fazla pay alması için turizmin tüm alt sektörleriyle geliştirilmesi gerekmektedir. Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı; 2021 yılında hazırlanan hedef pazar analizi ve pazarlama stratejisi ile turizm potansiyelinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması, sektöre yönelik teknik destek, finansman desteği ve güdümlü proje desteğinin uygulanması faaliyetlerini içermektedir. Gerçekleştirilecek tüm faaliyetler sonrasında gelen turist sayısında %10 artış hedeflenmektedir. Bu artışın bölgede turizmden elde edilen geliri artıracakı öngörülmektedir.

TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde Et, Süt ve Arıcılık Sektörlerinin Geliştirilmesi SOP kapsamında öncelikle bölgede et, süt ve arıcılık sektörlerinde beşeri sermayenin ve insan kaynakları altyapısının güçlendirilmesi, kalite standardizasyonu sağlanmış ve maliyeti düşürülmüş girdi miktarının arttırılması, üretilen nihai ürünlerin nitelik ve niceliğinin arttırılması ve bu ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte etkin bir şekilde pazarlanmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda sektörel araştırmalar ve fizibilite çalışmaları yapılacak, iyi uygulama örnekleri yerinde görülerek tecrübe paylaşımı yapılacak, sektör işletmelerine kurumsallaşma”, “müşteri ilişkileri yönetimi”, “e-ticaret ve dijital pazarlama”, “tedarik zinciri yönetimi”, “kurumsal kaynak planlaması” ve “toplam kalite yönetimi” gibi başlıklarda danışmanlık ve eğitim hizmeti verilecektir. SOP uygulama döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından ilgili sektörlerde asgarî 120 kişilik ilave istihdam gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Erzurum, Erzincan,

Bayburt illeri Tarım ve Orman Müdürlüklerinden alınan bilgilere göre, 2019 yılı sonu itibarı ile Bölge illerinde et ve süt sektörlerinde faaliyet gösteren süt işleme tesislerinin bildirilen kapasite kullanım oranları yaklaşık %30'dur. SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından söz konusu tesislerin toplam kapasite kullanım oranlarının asgarî %15 artması beklenmektedir. Ajans tarafından 2013 yılında et ve süt sektörlerine yönelik olarak uygulanan mali destek programının kapanış raporu ve söz konusu programı da kapsayan etki analizi çalışmaları incelendiğinde, uygulanan benzer programların destek yararlanıcılarının cirolarında asgarî %10'luk bir artış meydana getirdiği tespit edilmiştir. Söz konusu veriler ışığında, SOP Uygulama Döneminin başarıyla tamamlanmasının ardından Ajanstan finansal destek alan işletmelerin cirolarında asgarî %10'luk bir artış olacağı öngörülmektedir.

Tabii Kaynakların Değerlendirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın başarı ile uygulanıp sonuçlandırılmasıyla birlikte; bölgede yatırım potansiyeli olan tabii kaynakların (doğaltaş, karbondioksit gazı, perlit, krom, mermer, güneş enerjisi, biyokütle, jeotermal) ekonomiyeye kazandırılması; sektörde AR-GE, yenilikçilik ve teknoloji kullanım seviyesinin yükseltilmesi; istihdamın, insan kaynağı altyapısının, teknik bilgi ile becerinin ve üretim kapasitesinin geliştirilmesi; sektöre bölge içinden ve bölge dışından yeni yatırımcıların kazandırılması sağlanacaktır. Program sonunda 1 adet yeni ürün üretilecek, 3 işletmenin sektörde faaliyet göstermeye başlaması sağlanacak ve ilgili sektörde 120 kişilik istihdam artışı görülecektir.

6. EKLER

EK 1/B Ön Fizibilite Konusu Proje Önerileri Listesi

EK 1/D Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu

EK 1/E Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu

KAYNAKÇA

Çelgin, A., Gökcü, M., Gül, S., & Kazdal, A. (2021). Turizmin Büyüme ve İstihdam Üzerindeki Etkileri. *Ekonomi Notları*, 1-2.

WTTC. (2022). *WTTC Website*. 11 27, 2022 tarihinde <https://wtcc.org/research/economic-impact> adresinden alındı

EK 1/A Güdümlü Proje Bilgi Formu

1. PROJE TEMEL BİLGİLERİ

Proje Adı	Ergan Dağı Tatil Köyü	
Proje Konusu ve Sorun Tanımı	<p>Proje Konusu:</p> <p>Doğa sporları ve kış turizmi bakımından zengin bir potansiyele sahip Erzincan ilinde yer alan Ergan Dağı Kış Turizm Merkezinde konaklama altyapısının geliştirilmesi amacıyla bungalov temalı (ev ve resepsiyon) bir tatil köyü yapılmasını kapsamaktadır.</p> <p>Proje faaliyetlerinin uygulanması ile birlikte Ergan Dağında turizm faaliyetleri zenginleştirilecek ve bu sayede tesisin/merkezin 12 ay (tüm yıl) boyunca hizmet sunma kabiliyeti artırılmış olacaktır. Projenin uygulanması sayesinde, hem Ergan Dağındaki mevcut tesislerin kullanım süresi uzatılacak hem de Erzincan'da yaşayan veya turist olarak ziyaret etme potansiyeli olan ziyaretçilere/sporculara zamanlarını geçirebilecekleri yeni rekreasyon alanlarının sunulması sağlanacaktır.</p> <p>Ergan Dağı Kış Turizm Merkezinde Turizm Altyapısının İyileştirilmesi çerçevesinde temel olarak aşağıdaki faaliyetler/bileşenler icra edilecektir;</p> <ul style="list-style-type: none">- 9 adet bungalov ev yapımı: 9*840.000,00 TL= 7.560.000,00 TL- Bungalov Resepsiyon (bekleme ve idare birimi): 2.440.000,00 TL- Toplam: 10.000.000 TL. <p>Sorun Tanımı:</p> <p>Büyüyen ve gelişen Ergan Dağı Kış Turizm Merkezinde kayak pistleri ve mekanik tesisler bulunmasına rağmen konaklama hizmeti verebilecek bir tesis bulunmamaktadır.</p> <p>Kış turizmi için Erzincan Ergan Dağını tercih eden turistler kayak sporlarını tamamladıktan sonra konaklama için Őehir merkezine geri dönmek zorunda kalmaktadır.</p> <p>Farklı dönemlerde dağı ziyaret eden turistlerin dağda konaklama imkânı bulamaması, Ergan Dağının kış sporları amacıyla tercih edilmesini ve dağın ziyaret edilme oranını negatif etkilemektedir. Proje ifade edilen konaklama altyapısı sorununu yenilikçi yöntemlerle çözüme kavuşturmak amacıyla ortaya çıkmıştır.</p>	
Uygulama Yeri	İl	Erzincan

	İlçe(ler)	Merkez İlçesi (Ergan Dağı)
Uygulama Süresi	24 Ay	
Proje Uygulayıcıları	Yararlanıcı	Erzincan İl Özel İdaresi
	Ortaklar	Erzincan Valiliği Erzincan Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Erzincan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
	İştirakçiler	Projede iştirakçi bulunmamaktadır.
Yararlanıcılar	Hedef Gruplar	<ul style="list-style-type: none"> - Dağın Turizme Kazandırılmasını Amaçlayan Kurum/Kuruluşlar (5 adet): Erzincan Valiliği, Erzincan İl Özel İdaresi, Erzincan İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erzincan Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Er-İdare A.Ş. (Belirtilen kurum ve kuruluşlar dağın turizm çerçevesinde ihya edilmesi amacıyla çeşitli faaliyetler, yatırımlar ve organizasyonlar sağlayan kurum/kuruluşlardır. Projenin uygulanması, bu kurum/kuruluşların kurumsal hedef ve amaçlarına katkı sağlayacaktır ve söz konusu kurum/kuruluşları doğrudan faydalanıcı/hedef grup hâline getirecektir.) - Erzincan İlinde İkamet Eden Vatandaşlar (235.000 kişi): Erzincan İlinde yaşayan vatandaşlar projenin sonuçlarından olumlu fayda sağlayacaklardır. Özellikle gününbirlik ziyaretçilerin beklentileri karşılandığı için Ergan Dağının ziyaret sayısında artış sağlanacaktır. - Yerli ve Yabancı Turistler (200.000 kişi yaklaşık): Projenin gerçekleşmesiyle ihtiyaç ve beklentileri karşılanan yerli ve yabancı turistler doğrudan projenin hedef grubunu oluşturmaktadır.
	Nihai Yararlanıcılar	<ul style="list-style-type: none"> - Turistik Hizmet Üreten İşletmeler: İlin turizm gelirlerinden faydalanan 5.587 adet iş yeri sahibi, 5.214 adet esnaf ve sanatkâr ile 3.250 ticaret erbabı; turist sayısındaki artıştan olumlu fayda sağlayacaklardır.

		<ul style="list-style-type: none"> - Kültür ve Turizm Bakanlığı: Ülkemizin ve ilimizin turizm altyapısının iyileştirilmesi sayesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı da politik amaçlarını yakalamış olacaktır. 	
Proje Konusu İle İlgili Diğer Kuruluşlar	Proje uygulama alanının kış turizm merkezi olması sebebiyle proje süreçleri hakkında sürekli olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile gerekli istişareler yapılmaktadır.		
Projenin Temel Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> - Proje Ekibinin ve Ofisinin Kurulması: Proje faaliyetlerini icra edecek proje ekibi Erzincan İl Özel İdaresi personelinden müteşekkil olacaktır. Proje ekibinde 1 proje koordinatörü ve 1 idari proje personeli görev alacaktır. Personeller projenin satın alma, raporlama, Ajans ile iletişim kurma gibi görevleri icra edeceklerdir. Görevlendirilen personeller kamu çalışanı oldukları için ilgili personellerin maaşları yararlanıcının (Erzincan İl Özel İdaresinin) aynı katkısı sayılacaktır. - Satın Alma ve İhale Süreçleri: 9 adet bungalov ev yapımı ve 1 adet bungalov resepsiyon yapım işleri faaliyet takvimi çerçevesinde ihale edilecektir. - İşlerin Yükleniciye Teslim Edilmesi: Proje kapsamında yer alan işler, idari ve teknik şartnameye uygun olarak hazırlanmak ve/veya üretilmek üzere ihaleyi alan yüklenicilere, sözleşme kapsamında teslim edilecektir. - Yapılan İşlerin Muayene ve Kabulü: Yükleniciler tarafından yapılan, hazırlanan ve/veya üretilen işler muayene kabul komisyonunca teslim alınacaktır. - Tanıtım Toplantısı ve Lansman: Proje kapsamında gerçekleştirilen işlerin tanıtım ve lansmanı için sektör temsilcilerinin katılımları ile bir tanıtım organizasyonu gerçekleştirilecektir. 		
Proje Mali Bilgileri	Proje Bütçesi	10.000.000,00 TL	
	Destek Miktarı	5.000.000,00 TL	
	Eş Finansman	5.000.000,00 TL	
	Destek Oranı	% 50	
		İnsan Kaynakları	- (mevcut değil)

	Temel Bütçe Kalemleri	Danışmanlık Hizmeti	- (mevcut değil)
		Makine / Ekipman	- (mevcut değil)
		Yapım İşi (İnşaat)	10.000.000,00 TL
Performans Göstergeleri	<u>Çıktı Göstergeleri</u>		
	Bungalov ev yapımı: 9 adet		
	Bungalov Resepsiyon (bekleme ve idare birimi): 1 adet		
	<u>Sonuç Göstergeleri</u>		
	Ergan Kış Turizm Merkezini Ziyaret Edenlerin Sayısında Artış: %50		
Ergan Kış Turizm Merkezine Yönelik Ulusal ve Uluslararası Farkındalık Artışı: %50			
Bungalov Evler Yıllık Konaklama Doluluk Oranı: %80			

2. PROJE AMAÇLARI, GEREKÇESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Projenin Genel Hedefi	Projenin genel hedefi; Erzincan Ergan Dağı Kış Turizm Merkezinde kış, doğa ve alternatif turizmin canlandırılması için ihtiyaç duyulan konaklama altyapısının oluşturulmasıdır. Bu sayede bölgenin sahip olduğu turizm değerlerinin etkin bir şekilde tanıtılması, Erzincan ili ve Ergan Dağının turizm sektöründe hak ettiği yere ulaştırılmasıdır.
Proje Amaç(lar)ı	Ergan Dağı Kış Turizm Merkezinin turizm altyapısını iyileştirmek, dağın 12 ay boyunca turizm amacıyla kullanılmasını sağlamak, turistlerin konaklama ihtiyaçlarını karşılamak ve aynı zamanda dağın ulusal ve uluslararası arenada tanıtımını sağlamak projenin amaçları arasında yer almaktadır. Proje sayesinde doğa sporları ve kış turizmi bakımından zengin bir potansiyele sahip Erzincan Ergan Dağı Kayak Merkezi alanında turizm faaliyetleri zenginleştirilecektir. Ayrıca dağdaki tesislerin kullanım süresi uzatılacak olup Erzincan'da yaşayan veya turist olarak gelme potansiyeli olan ziyaretçilere yeni rekreasyon alanlarının sunulması sağlanacaktır.
Projenin Arka Planı ve Gerekçesi	Erzincan Ergan Dağı Kış Turizm Merkezinde kayak pistleri, mekanik tesisler, sağlık birimleri, kafeterya ve kayak odası bulunmasına rağmen dağda konaklama hizmeti verebilecek bir konaklama tesisi bulunmamaktadır. Proje bu eksikliğin giderilmesi amacıyla ortaya çıkmıştır.

Proje Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansının İnovasyona Dayalı Turizm Stratejisi ve Eylem Planında belirtilen; TRA1 Düzey 2 Bölgesinde farklılaşan ve değer yaratan turizm ürünlerinin geliştirilmesi ve sunulması; bölgenin turizm pazar payının artırılması ve yeni pazarlara açılışının sağlanması; turizm değer zincirindeki özel sektörün ve girişimcilerin sayısı ile niteliğinin artırılması ve bölgenin yeni yatırımlar için cazibe merkezi hâlini alması; bölge turizminin, toplum-turizm entegrasyonu ve topluma dayalı turizm faaliyetleriyle ön plana çıkarılması ve bölgesel düzeyde sektör yönetiminin etkinleştirilmesi özel amaçlarının başarılmasına katkı sağlayacaktır. Yine aynı strateji belgesinde stratejinin özel amaçları olarak ifade edilen TRA1 Düzey 2 Bölgesinin, inovatif ürünleri sayesinde hedef pazarlar için en çekici dört mevsim turizm destinasyonlarından birisi hâline gelmesine; bölgesel turizm markalaşmasının sağlanması ve bölgenin marka değerinde istikrarlı bir artışın yakalanmasına; etkili tanıtım ve pazarlama kampanyalarıyla hedef segmentler tarafından tanınırlık ve bilinirliğin en üst düzeye çıkarılmasına; turizm için gerekli insan kaynağının nitelik ve nicelik olarak artırılması ve sektörün rekabetçiliğini sağlayacak program ve projeler için bölgesel, ulusal ve uluslararası fon kaynaklarından en üst seviyede yararlanılmasına da katkı sağlayacaktır.

Proje Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı Bölge Planı (2014-2023) Vizyonunda ifade edilen; “Yüksek irtifa ve bozulmamış doğal yapıdan kaynaklanan ayırt edici özelliklere sahip tarımsal ürün miktarını artırmış; ürettiğini katma değerini yükseltecek şekilde işleyerek değerinde pazarlayan; *kaliteli ve çeşitli hizmet sunumu ile iç ve dış yakın coğrafyası için çekim merkezi olmuş; yaşanabilirliği yüksek bir bölge olmak*” hususlara da katkı sağlayacaktır.

Ayrıca, Projenin KUDAKA Bölge Planının 3. (Sunduğu Kaliteli ve Çeşitli Hizmetler ile Bölgenin Yakın ve Uzak Coğrafyası İçin Bir Sunum Merkezi Hâline Gelmesi) ve 4. (Bölgenin Yaşanabilirliğinin Artırılması) gelişme eksenleri altında öngörülen “Bölgede Turizmin Değer Zincirindeki Tüm Alt Sektörlerle Beraber Yüksek Sosyoekonomik Faydayı Sağlaması” ve “Bölgenin Sosyal, Kültürel, Sanatsal ve Rekreatif İmkanlarının Geliştirilmesi” önceliklerinin başarılmasına da doğrudan katkı sağlaması beklenmektedir.

Projenin uygulanması, T.C. On Birinci Kalkınma Planında yer alan ve aşağıda ifade edilen maddelerin gerçekleştirilmesine de doğrudan katkı sağlayacaktır;

- **423. Madde:** Değişen tüketici eğilimleri ile teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve daha fazla

	<p>harcama eğilimi olan ziyaretçinin ülkemize çekilmesi ile konaklama süresi ve konaklama dışı harcamaların artırılması, her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde sektörde dönüşümün gerçekleştirilmesi ve koruma-kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması temel amaçtır.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 424.5. Madde: Artan turist sayısını karşılamak üzere yatırım sürecindeki 212.038 yatağa ilaveten Plan döneminde yatak kapasitesi 300.000 artırılabacaktır. - 425. Madde: Daha fazla gelir bırakan turizm çeşitlerinin geliştirilmesi, konaklama süresinin uzatılması, konaklama dışı harcama alanlarının yaratılması ve harcama eğilimi yüksek ziyaretçilere ulaşılması yoluyla kişi başı harcama artırılabacaktır. - 425.5. Madde: Turizm değerlerimiz destinasyon bazında gruplandırılarak tanıtılacaktır. - 426.5. Madde: Sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde; çevreye duyarlı turizm tesislerinin sayısının artırılması ve niteliklerinin geliştirilmesine yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacaktır. - 427. Madde: Turizm sektöründe daha yüksek standartlarda hizmet sunumu sağlanacaktır.
<p>Projenin Tamamlayıcılığı</p>	<p>Ergan Dağı'nın Kış Turizm Merkezi hâline getirilmesi çok yönlü bir projedir. Bu amaç doğrultusunda son 20 yıllık süreçte Ergan Dağına; bir adet teleferik hattı, iki adet telesiyej hattı, bir adet kafeterya, suni karlama sistemleri, suni karlama göleti, su altyapısı, pompa hatları ve depo yapılmıştır. Çocuklar için ayrı bir kızak alanı ve yazın kullanılması için kamelyalar da bulunmaktadır. Merkezde çeşitli alanlarda uluslararası turnuvalar düzenlenmekle birlikte gelen sporcu ve turistlerin Ergan Dağında konaklama imkânları bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra konaklama tesisleri için planlamalar yapılmış olmasına rağmen henüz konaklama yatırımları gerçekleştirilememiştir.</p> <p>Projenin uygulanması, hâlihazırda kış turizmi açısından belli bir seviyeyi yakalamış olan Ergan Kış Turizm Merkezini ileriye taşımak için bir sinerji oluşturacaktır.</p>
<p>Projenin Etkileri</p>	<p>Projenin gerçekleştirilmesiyle Ergan Dağı Kayak Merkezine gelen sporcuların ve günübirlik gelen ziyaretçilerin memnuniyetlerinin artması beklenmektedir. Bu durumun ise hem ziyaretçi sayısında hem de turizm gelirinde artışı beraberinde getireceği değerlendirilmektedir.</p> <p>Proje kapsamında inşa edilecek olan bungalov evler ile kışın kayak sporu için gelen sporcular, dağda konaklama imkânı bulabilecektir. Yine yaz aylarında da hem şehrin stresi ve gürültüsünden uzaklaşmak isteyen vatandaşlar hem de otantik konaklama alanı arayışındaki turistler için cazip bir alan yaratılmış olacaktır.</p>

	Ergan Kış Turizm Merkezini ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayısının artması, şehirde faaliyet gösteren işletmelerin (turizm işletmeleri başta olmak üzere) gelirlerinde artış sağlayacaktır.
<p>Projenin İşletme Modeli ve Sürdürülebilirliği</p>	<p>Projeye ilişkin aşağıdaki hususları açıklayınız:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proje süresince yönetim modeli (proje yönetim ekibi, idari, mali ve teknik açılardan proje yönetimi yaklaşımı, proje uygulayıcıları ile yapılacak iş birlikleri vb.): Projenin uygulanması ve yönetimi Erzincan İl Özel İdaresi bünyesinde görevli kamu personelinden müteşekkil oluşturulacak proje ekibi marifetiyle sağlanacaktır. Ekipte 1 proje koordinatörü ve 1 idari destek personel yer alacaktır. Proje ekibi gerekli satın alma, ihale, görünürlük, Ajans ile iletişim ve raporlama gibi tüm işler ile gerekli olan iletişim ve koordinasyonu da sağlayacaktır. Ajans mevzuatı ve destek sözleşmesindeki proje uygulama sürecine dair tüm iş ve işlemler proje ekibi tarafından yerine getirilecektir/icra edilecektir. • Proje sonucunda ne tür ürün ve hizmetlerin üretileceği: Proje neticesinde öncelikle Ergan Dağı Kış Turizm Merkezinde otantik konaklama hizmeti sunulması başarılmış olacaktır. Kurulan tesis kış sezonunda kayak sporcularına konaklama hizmeti sunacaktır. Diğer sezonlar da ise gelişmekte olan bungalov turizmi konseptinde ziyaretçilerine hizmet sunmaya devam edecektir. • Bu ürün ve hizmetlerden kimlerin hangi koşullarda yararlanacağı: Proje kapsamında Ergan Dağında bungalov konseptli bir tatil köyü oluşturulacaktır. Ergan Dağını ziyaret eden yerli ve yabancı turistler/ziyaretçiler belirlenen ücret ve/veya tarife çerçevesinde tesislerden eşit olarak faydalanacaktır. • Proje sonrası yönetim modeli (personel ihtiyacı, girdi ve işletme maliyetleri, satış gelirleri vb. kurumsal ve mali unsurlar açısından projenin sürdürülebilirliğinin nasıl sağlanacağı): Proje tamamlandıktan sonra Erzincan İl Özel İdaresine ait Er-İdare AŞ (şirketin %100'ü Erzincan İl Özel İdaresine aittir) şirketi vasıtasıyla işletilecektir. Er-İdare AŞ hâlihazırda dağdaki mevcut tesis ve pistlerin işletmesini yöneten şirkettir. Bu bağlamda yönetsel tecrübesi mevcut olan kamusal bir işletmedir. İşletme döneminde ihtiyaç duyulacak olan personel, girdi ve işletme maliyetlerinin tamamı Er-İdare AŞ tarafından sağlanacaktır.

Projenin uygulama ve uygulama sonrası işletme dönemine ilişkin muhtemel risklerini; olasılık, etki düzeyi (1 çok düşük, 5 çok yüksek) ve bu risklere yönelik alınabilecek tedbirler bakımından analiz ediniz.

#	Risk Tanımı	Dönem (Uygulama / İşletme)	Olasılık (1-5 arası)	Etki Düzeyi (1-5 arası)	Tedbir
1	Projenin Zamanında Tamamlanam aması	Uygulama	1	4	Proje; ekipman ve malzeme temininde yaşanabilecek aksaklıklardan dolayı gecikebilir. Bu durumda alternatif kaynak ve malzeme arayışına gidilerek süreç çok fazla uzamadan projenin tamamlanması planlanmaktadır.
2	İklim değişimi	İşletme	2	5	Suni karlama sistemlerinin geliştirilmesi ile sorunun bertaraf edilmesi sağlanabilecektir.

EK 1/B Ön Fizibilite Konusu Proje Önerileri Listesi

Proje Konusu	Sektörü (Tarım, Hayvancılık Enerji vb.)	Uygulama Yeri (İl, İlçe)	Açıklama (Projenin önemi, neden çalışılması gerektiği izah edilmeli)	Projenin Finansman Yöntemi (Özel sektör öz kaynağı, kamu yatırımı, kamu-özel işbirliği, Uluslararası fon, güdümlü proje, devlet destekleri *)	Tahmini Bütçe
Özel Hastane Yatırımı	Sağlık Turizmi	Erzurum, Yakutiye	Özel Hastane Yatırım Fizibilitesi Erzurum ilinde sağlık sektörünün ve sağlık turizminin gelişmesine katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Raporla özel hastane kurulmasının yararlı olup olmadığına ilişkin ekonomik, teknik ve mali değerlendirmeler yapılmış, talep ve ihtiyaç analizi ile olası öngörüler/trendler dikkate alınarak özel hastanenin asgari yatak kapasitesinin ve içindeki ünitelerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Hazırlanmış olan fizibilite raporu doğrultusunda bölgede 35.000 m ² kapalı alana, 25 adet poliklinik yapılan bölüme, 13 cerrahi bölüme 134 hekime, 10 ameliyathaneye ve 250 yatak kapasitesine sahip bir özel hastane yatırımının yapılması hedeflenmektedir.	Özel Sektör Öz Kaynağı	393.500.000,00 TL

Termalle Entegre Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi Yatırımı	Sağlık Turizmi	Erzurum, Aziziye	<p>Erzurum'un Aziziye ilçesi termal su kaynakları bakımından zengindir. Kültür ve Turizm Bakanlığı standartlarına göre ilçenin termal su özellikleri bir günde 7.200 kişinin sıcak su ihtiyacını karşılayabilecek seviyededir. Ayrıca söz konusu termal suyun birçok hastalığa iyi geldiği Tıbbî Değerlendirme Kurulu tarafından raporlanmıştır. Bu doğrultuda Aziziye ilçesinin termal su kaynaklarının değerlendirilmesi yatırımın temel hedefleri arasında yer almaktadır.</p> <p>Termalle Entegre Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi yatırımı ile bölgede sağlık turizminin canlanması hedeflenmektedir.</p>	Özel Sektör Yatırımı	25.184.000,00 TL
Dut Pekmezi Üretim Tesisi	Sanayi	Erzurum	Dut pekmezi taze veya kuru dut ekstraktının uygun yöntemlerle asitliğinin azaltılıp durultulmasından sonra tekniğine uygun olarak vakum altında veya açıkta koyulaştırılması ile elde edilen bir ürün olup özellikle Erzurum ilçelerinde yoğun bir şekilde üretilmektedir. Söz konusu ürünü daha profesyonel yöntemlerle üretmek için Erzurum ilinde dut pekmezi üretim tesisi kurulmasının uygunluğunu tespit etmek, yatırımcılarda yatırım fikri oluşturmak amacıyla fizibilite çalışmaları yürütülmektedir. Söz konusu çalışma ile ilgili Bakanlık onayının alınmasını takiben yatırımların gerçekleştirilmesi için çalışmaların yapılması planlanmaktadır.	Özel Sektör Yatırımı	12.963.580,00 TL
Gıda Ambalaj Malzemesi Üretimi Tesisi	Sanayi	Erzurum	Erzurum ilinde yatırım potansiyeli bulunan sektörleri belirlemek ve ile yatırımcı çekmek amacıyla Gıda Ambalaj Malzemesi Üretimi Tesisinin kurulmasının uygunluğunu tespit etmek, yatırımcılarda yatırım fikri oluşturmak ve detaylı fizibilite çalışmalarına altlık oluşturmak üzere bir fizibilite çalışması yürütülmektedir. Söz konusu çalışma ile ilgili Bakanlık onayının alınmasını takiben yatırımların gerçekleştirilmesi için çalışmaların yapılması planlanmaktadır.	Özel Sektör Yatırımı	55.808.782,00 TL

Pestil, Köme ve Pekmez Üretim Tesis Fizibilite Raporu	Sanayi	Erzurum	Kuruyemiş ve kuru meyve sektörü bölgemizde ve ülkemizde önemli bir yere sahiptir. Geçmişte ülkemizin çeşitli bölgelerinde tamamen el işçiliğine dayalı evsel koşullarda çerez amaçlı yöresel ürün olarak üretilen pestil, köme, pekmez önceleri kişilerin beslenme ihtiyacını karşılarken zaman içerisinde insanlar bu ürünlerin ticari bir potansiyel oluşturabileceğinin farkına varmışlardır. Bölgemiz uygun coğrafi koşulları, iklimi, hammaddeye yakınlığı sebebiyle ilgili ürünlerin üretiminde önemli avantajlara sahiptir. Fakat söz konusu ürünler büyük oranda hane içlerinde, el emeği ile üretilmektedir. Erzurum ilinde üretilmesi planlanan pestil, köme ve pekmez ürün grubu için kuruyemişlerin işlenerek üretiminin yapılması pazarlamasının gerçekleştirilmesine yönelik bir fizibilite çalışması yürütülmektedir. Söz konusu çalışma ile ilgili Bakanlık onayının alınmasını takiben yatırımların gerçekleştirilmesi için çalışmaların yapılması planlanmaktadır.	Özel Sektör Yatırımı	9.120.630,70 TL
Yerli Yünden Katma Değerli Ürün Üretimi için Uygulama ve Araştırma Merkezinin Kurulması	Sanayi	Erzurum	Erzurum, gerek tek başına gerekse de yakın çevresi ile küçükbaş hayvancılık konusunda bir üretim ve durak noktasıdır. Ancak hayvanlardan elde edilen katma değerli ürün olan yün elyafının bölgede kullanımının bulunmadığı bilinmektedir. Bölgedeki tekstil yatırımı genelde konfeksiyon odaklı olmuştur. Dolayısıyla bölgede yapılacak bir kumaş yatırımının ürüne dönüşme potansiyeli de bulunmaktadır. Yün lüks bir lif olduğu için bu hammaddeden elde edilecek ürünler de bu düzeyde katma değerli olacaktır. Bu nedenle bölgede yün elyafçılığının ve elde edilen iplikten, mamul kumaş yapılabilirliği konusunda farkındalık oluşturulması gerekmektedir. Bu noktada, bölgede yetiştirilen ve temin edilen yünün kalitesi ile ürün özellikle iplik elde edilebilirliği, bu iplikten mamul kumaş yapılabilirlik, buna yönelik standart bir işletme yatırımının fizibilitesine yönelik hazırlık çalışmaları yürütülmektedir. Söz konusu çalışmanın uygulanabilir (feasible) olması durumunda ilgili alana yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.	Kamu-özel işbirliği	10.000.000,00 TL

ATA Test Merkezi - Gerçek Ortam Soğuk ve Yüksek Rakım Test Merkezi	Sanayi	Erzurum	Erzurum ilinin coğrafi yapısı ve ikliminin elverişli olması sebebiyle ülkemizdeki askeri-sivil kara ve hava araçları, elektronik-optik-mekanik ekipmanlar, jeneratörler ve tekstil sektörü ürünlerinin; yaz, kış, yüksek rakım, açık alan ve kapalı alan test ortamlarını bünyesinde barındırabilecek, gerçek test ortamı sağlayabilecek, laboratuvar alt yapısı hazır, ulaşım kolaylığı bulunan, malzeme testlerini de yapabilecek, test sonuçları temelinde iyileştirme faaliyetlerini yürütebilecek, savunma sanayi ile beraber diğer sektörlerle yönelik üretim ve kabul görevlerinde faaliyet gösterecek, güçlü Ar-Ge alt yapısına sahip bir test merkezinin kurulmasına yönelik araştırma çalışmaları yürütülmektedir. Söz konusu çalışmanın uygulanabilir (feasible) olması durumunda ilgili alana yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.	Özel Sektör Yatırımı	25.000.000,00
Tarımda ve Hayvancılıkta Güçlü OSB'ler	Tarım ve Hayvancılık	Erzincan	Genel olarak tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan Erzincan ilinde Tarıma Dayalı İhtisas Besi Organize Sanayi Bölgesi oluşturulması planlanmaktadır. Erzincan Tarıma Dayalı İhtisas Besi Organize Sanayi Bölgesi'nde tarım ve sanayi entegrasyonunu sağlamak, hayvancılık işletmelerini bir araya toplayarak sevk ve idarelerini tek elden yapmak, yeni yatırımları kolaylaştırmak, hayvan refahı sağlamak, hayvan varlıklarının elektronik ortamda kayıtlarının sağlanması ile teknik ve sağlık hizmetlerinin daha nitelikli hale getirmek, ürün girdisinin temini ve ürünlerin pazar ortamında ve ülkemizde pazarlamasını kolaylaştırmak, hayvancılık işletmelerinin sağlıklı ve kaliteli rekabetçi üretim yapmasında ileri bir seviyeye gitmesi için gerçekleştirilmesi planlanan yatırıma yönelik bir fizibilite çalışması yürütülmektedir. Söz konusu çalışmanın uygulanabilir (feasible) olması durumunda ilgili alana yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.	Kamu Yatırımı	100.000.000,00 TL
Sıvı Karbondioksit Üretim İşletmesi Projesi	Sanayi	Erzincan	Erzincan Tarıma Dayalı İhtisas Besi Organize Sanayi Bölgesi'nde tarım ve sanayi entegrasyonunu sağlamak, hayvancılık işletmelerini bir araya toplayarak sevk ve idarelerini tek elden yapmak, yeni yatırımları kolaylaştırmak, hayvan refahı sağlamak, hayvan varlıklarının elektronik ortamda kayıtlarının tutulmasını sağlamak, teknik hizmetleri ve sağlık hizmetlerini daha nitelikli hale getirmek, hammadde teminini ve ürünlerin pazar ortamında ve ülkemizde pazarlamasını kolaylaştırmak, hayvancılık işletmelerinin sağlıklı ve kaliteli rekabetçi üretim yapmasında ileri bir seviyeye gitmesi için gerçekleştirilmesi planlanan yatırıma yönelik bir	Özel Sektör Yatırımı	55.000.000,00 TL

			önfizibilite çalışması yürütülmüştür. Bu çalışma neticesinde söz konusu yatırım uygulanabilir (feasible) olarak değerlendirilmiş olup bu kapsamda yatırımcı belirlenmiştir. Kısa vadede ilgili projenin hayata geçeceği öngörülmektedir.		
Ergan Dağı Master Planı	Turizm	Erzincan	Ergan Dağı Master Planı'nın hazırlanması ile Ergan Dağı Kış Sporları Merkezi'nin sadece kış aylarında değil tüm yıl boyunca turizm ve rekreasyonel açılardan aktif hale gelmesini sağlamak amacıyla turizm değer zincirindeki özel sektörün ve girişimcilerin sayısı ile niteliğinin artırılması ve bölgenin yeni yatırımlar için cazibe merkezi haline alması; bölge turizminin, toplum-turizm entegrasyonu ve topluma dayalı turizm faaliyetleriyle ön plana çıkarılması ve bölgesel düzeyde sektör yönetiminin etkinleştirilmesini sağlanması öngörülmektedir. Söz konusu çalışmanın uygulanabilir (feasible) olması durumunda ilgili alana yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.	Kamu Yatırımı	10.000.000,00 TL
Erzincan İli Yüksek Karbonlu Ferrokrom Tesisi	Sanayi	Erzincan	Erzincan'daki mevcut krom maden ocakları ve potansiyel krom rezervlerinin değerlendirilmesi amacıyla Erzincan ilinde yüksek karbonlu ferrokrom tesisi kurulmasının uygunluğunu tespit etmek, yatırımcılarda yatırım fikri oluşturmak amacıyla bir çalışma yürütülmektedir. Söz konusu çalışma ile ilgili Bakanlık onayının alınmasını takiben yatırımların gerçekleştirilmesi için çalışmaların yapılması planlanmaktadır.	Özel Sektör Yatırımı	9.557.847,89 TL
Erzincan İli Meyve Suyu Üretim Tesisi	Sanayi	Erzincan	Erzincan ilinde Elma ve Kayısıdan Meyve Suyu Üretim Tesisi kurulmasının uygunluğunu tespit etmek, yatırımcılarda yatırım fikri oluşturmak üzere bir çalışma yürütülmektedir. Söz konusu çalışma ile ilgili Bakanlık onayının alınmasını takiben yatırımların gerçekleştirilmesi için çalışmaların yapılması planlanmaktadır.	Özel Sektör Yatırımı	15.443.600 TL
Erzincan İli Dondurulmuş Tavuk Ürünleri Tesisi	Sanayi	Erzincan	Kanatlı hayvan yetiştiriciliğinin yoğun olarak gerçekleştirildiği Erzincan ilinde sektöre yönelik mevcut potansiyeli değerlendirmek amacıyla dondurulmuş tavuk ürünleri üretim ve paketleme tesisi kurulmasına yönelik bir çalışma yürütülmektedir. Söz konusu çalışma ile ilgili Bakanlık onayının alınmasını takiben yatırımların gerçekleştirilmesi için çalışmaların yapılması planlanmaktadır.	Özel Sektör Yatırımı	24.280.000,00 TL

EK1/D Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil, TL)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Turizm Değerlerine Yönelik Tanıtım Etkinliği	TURSOP	Bölgenin farklı turizm türlerindeki değerlerinin maliyet etkin bir şekilde tanıtımının sağlanması	*Bölgeye gelen turist sayısındaki artış *Bölgedeki konaklama tesislerinin doluluk oranlarının artması	250.000,00	Erzurum, Erzincan, Bayburt	*Tur rehberleri *Bölgedeki kooperatifler *Ticaret Borsası ürünlerin temin edilmesinde Ajans ile işbirliği içerisinde olacaktır.	PPB ve YDO'lar	Yıl boyunca
Yöresel Ürün Tanıtım Etkinlikleri	ESASSOP	Bölgemizde büyük bir kısmı ESASSOP ile doğrudan ilgili olan coğrafi işaretli ya da coğrafi işaret potansiyeli taşıyan yöresel ürünlerin ulusal ve uluslararası alanda hak ettiği düzeyde bilinirliğe sahip olmasının sağlanması	*Yöresel ürün üreten dar gelirli aile işletmeleri başta olmak üzere bu alanda üretim yapan işletmelerin gelir seviyesinin artması	250.000,00	Erzurum, Erzincan, Bayburt	*Tur rehberleri *Bölgedeki kooperatifler *Ticaret Borsası ürünlerin temin edilmesinde Ajans ile işbirliği içerisinde olacaktır.	PPB ve YDO'lar	Yıl boyunca

EK 1/E Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu

Yapılacak Araştırma/ Analiz/ Strateji/ Raporlar	Amaç	Hazırlanış Şekli	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde Kırsal Kalkınma Mevcut Durum Raporu	YER-SİS'ten elde edilen veriler kullanılarak Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki kırsal yerleşim yerlerinin niteliğini ve sosyo-ekonomik durumunu belirlemek amacıyla "Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde Kırsal Kalkınma Mevcut Durum Raporu" hazırlanacaktır. Çalışma kapsamında Bölgedeki kırsal yerleşim yerlerinde tarım, sanayi ve turizm sektörleri ele alınacak olup kırsaldaki yatırım ortamının değerlendirilmesi yapılacaktır.	Ajans eliyle	-
Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki Doğal Taşlara İlişkin Araştırma Raporu	Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinin katma değerli doğal taşlar bakımından potansiyelini ortaya koymak, dış ticaret bakımından hedef pazarları belirlemek, sektöre yönelik pazarlama stratejilerini ve eylem planlarını oluşturmak amaçlanmaktadır.	Ajans eliyle	-
Gürcistan Ülke Raporu	TRA1 Bölgesi'ne yakın konumda bulunan Gürcistan ile ticari ilişkilerin uluslararası ölçekte gelişimini desteklemek, ihracat hacminin artmasına katkı sağlamak ve gerekli yatırım fırsatlarını değerlendirmek amaçlanmaktadır.	Ajans eliyle	-
Erzurum Spor Turizmi Araştırma Raporu	Erzurum ilinin spor turizmi konusunda mevcut potansiyelini değerlendirmek ve ihtiyaçlarını tespit etmek amaçlanmaktadır.	Ajans eliyle	-